

INFORMATIVNO-POLITIČKI TJEDNIK
IZLAZIO OD 1945. DO 1956.
OBNOVLJEN 2003.

HRVATSKA RIJEČ

ISSN 1451-4257
9 771451 425001

BROJ
467

Subotica, 9. ožujka 2012. Cijena 50 dinara

ZAGREB DOX
PREMIJERA FILMA O SLAMARKAMA

AGROSEME
ČEKAJUĆI NA DRŽAVU

KONZULARNI DANI
U SOMBORU

SALON KNJIGA
U NOVOM SADU

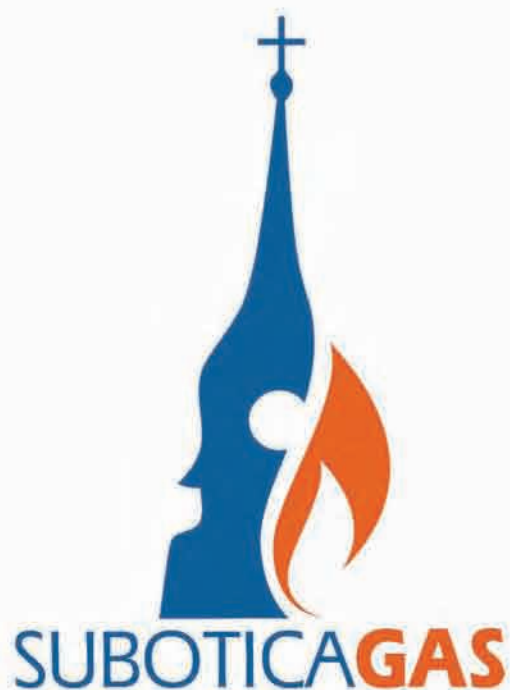
INTERVJU
DAMIR STOJIC

POSJET VLADI HRVATSKE

Јавно комунално предузеће “Суботицагас” - Суботица

Szabadkai Gázművek Kommunális Közvéllalat - Szabadka

Javno komunalno poduzeće “Suboticaplin” - Subotica

24000 Subotica, Jovana Mikića 58

tel: 024/641-200, fax: 024/641-220

Dežurna služba: 024/641-211

Energetska platna kartica

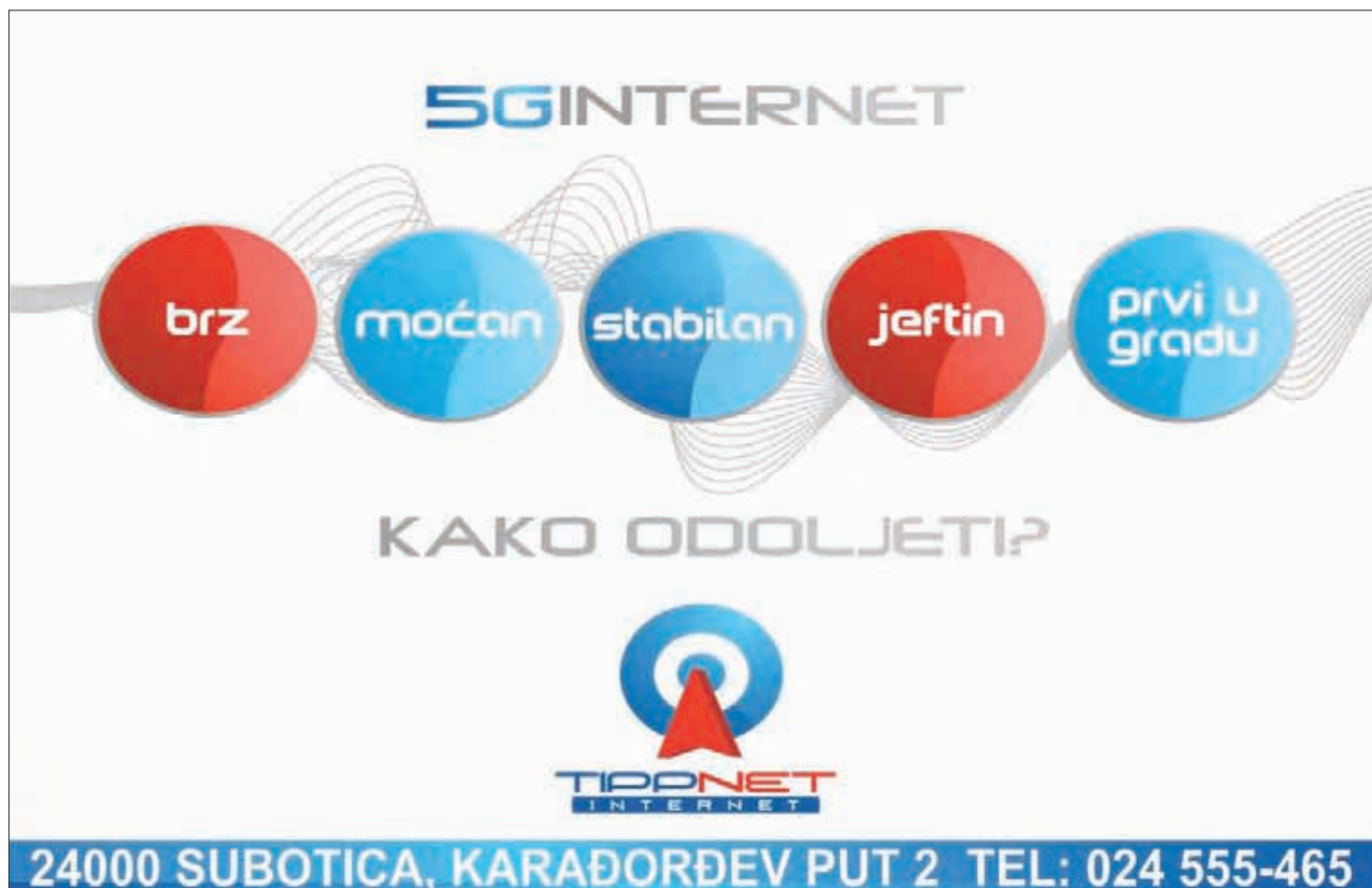
ŠTEDI NOVAC I ENERGIJU

infoTelefon
021 488 4452
www.rbv.rs

Prodaja kompleta tjednika »Hrvatska riječ«

NIU »Hrvatska riječ« prodaje neukorištene komplete tjednika od 1. do 300. broja, po cijeni od 3000 dinara. Komplet se može preuzeti osobno u prostorijama NIU »Hrvatska riječ«, Trg cara Jovana Nenada 15/II u Subotici ili preuzeti putem pošte. U tom slučaju, poštanske troškove snosi kupac.

SGINTERNET

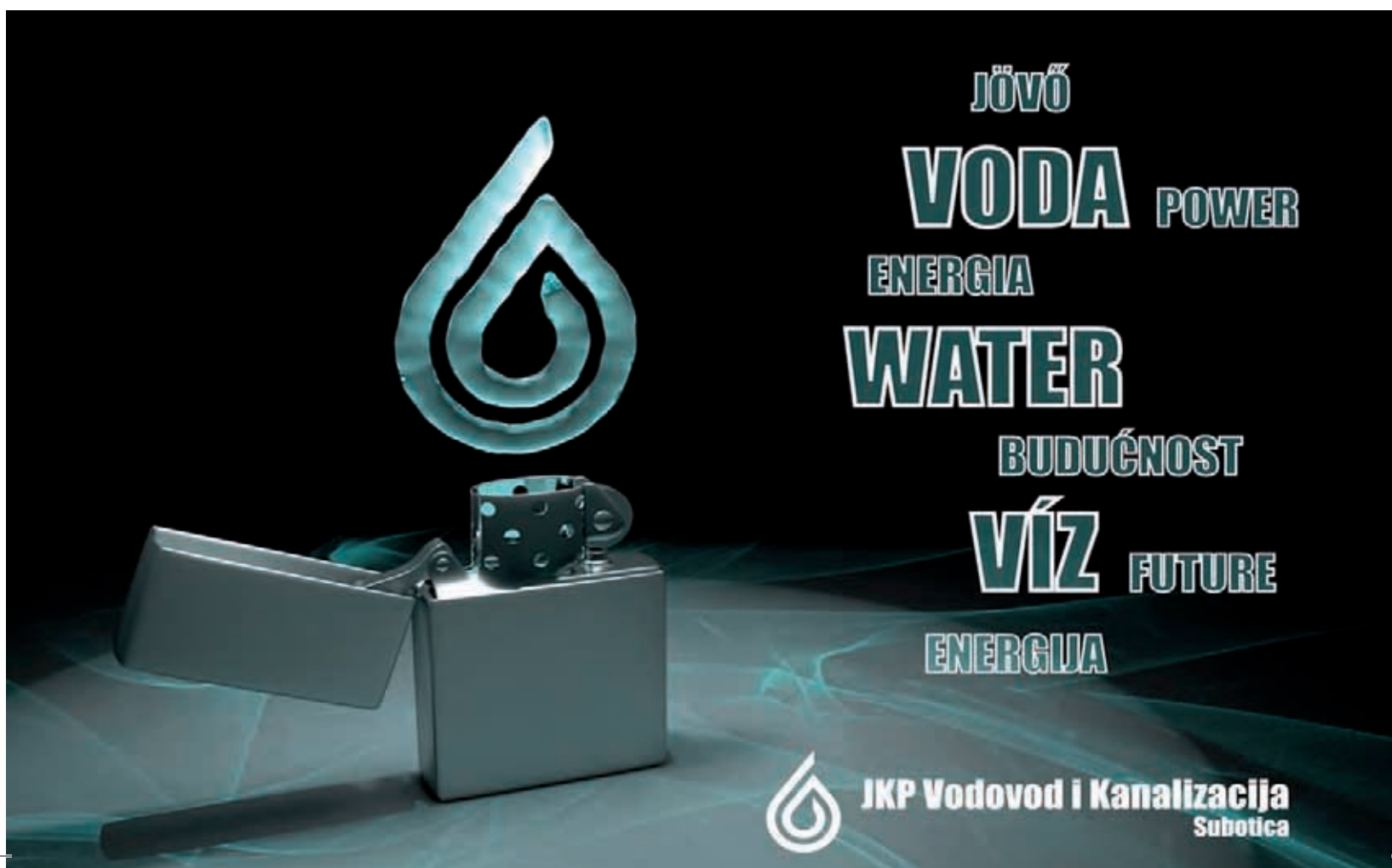
brz moćan stabilan jeftin prvi u gradu

KAKO ODOLJETI?

TIPONET
INTERNET

24000 SUBOTICA, KARADORDEV PUT 2 TEL: 024 555-465

JÖVÖ
VODA POWER
ENERGIA
WATER
BUDUĆNOST
VÍZ FUTURE
ENERGIA

JKP Vodovod i Kanalizacija
Subotica

Novi ciklus

Predstavnici hrvatske nacionalne manjine u Srbiji boravili su 1. i 2. ožujka u Zagrebu gdje su imali niz susreta s dužnosnicima Vlade Republike Hrvatske. Ovaj je posjet dogovoren prigodom nedavnog susreta s ministricom vanjskih i europskih poslova RH Vesnom Pusić u Beogradu, kako bi se razgovaralo s članovima nove hrvatske Vlade o pitanjima ključnim za identitet i opstojnost hrvatske zajednice u Srbiji. Vojvođanski Hrvati sastali su se s ministrima ključnih resora za Hrvate u Srbiji – ministricom kulture Andreom Zlatar Violić, ministrom znanosti obrazovanja i sporta Željkom Jovanovićem i sa zamjenicima ministrice Vesne Pusić. Kako kažu naši sugovornici, dosadašnji susreti s ministrima nove hrvatske Vlade su više nego ohrabrujući i očekivanja su velika.

Jedan od sugovornika nas je podsjetio i na dosadašnja iskustva odlazaka u Zagreb, gdje su po principu »Martin u Zagreb, Martin iz Zagreba« predstavnici vojvođanskih Hrvata išli, upoznavali hrvatske dužnosnike s problemima no problemi se nisu rješavali.

Nakon održanih razgovora predstavnici vojvođanskih Hrvata očekuju i nadaju se promjeni dosadašnje prakse. Očekuju, nadalje, da će se stvari pokrenuti s mrtve točke i da će se početi rješavati problemi u obrazovanju, političkoj predstavljenosti hrvatske manjine, kulturnoj suradnji i sl. Ministrica kulture Zlatar Violić je istaknula tijekom sastanka, a i u nedavnom intervjuu za naš tjednik, da je primarni interes hrvatske vanjske politike regionalna suradnja i sukladno tomu razvijanje kontakata s Hrvatima u Vojvodini. O regionalnoj suradnji ministrica kulture Zlatar Violić razgovarala je i s veleposlanikom Republike Srbije u Hrvatskoj Stanimirom Vukićevićem kojega je primila u službeni posjet 6. ožujka, a u razgovoru su razmijenjene i »informacije i mišljenja o nedostatnom statusu i situaciji vojvođanskih Hrvata u Srbiji«.

Okvir je, dakle, postavljen. Još samo da se i vojvođanski Hrvati uklope u njega.

J. D.

SUBOTICA

Agroseme - Panonija

ČEKAJUĆI NA DRŽAVU.....18-19

Stari recepti u novom obliku

DOBROBITI KOZJEG MLIJEKA U SAPUNU.....22-23

DOPISNICI

Sajam turizma UTAZAS u Budimpešti
PREDSTAVLJANJE VOJVOĐANSKIH SELA.....24

Svakog prvog petka u mjesecu
Konzularni dani u Somboru
ZA ČETIRI SATI USLUGA ZA PEDESETAK GRAĐANA.....25

KULTURA

Sajam knjiga, obrazovanja i umjetnosti u Novom Sadu

ZNANJE I KREATIVNOST ZA MODERNO DOBA.....32-33

SPORT

Kuglačice iz KK »Pionir« iz Subotice
REZULTATI ZA RESPEKT.....49

SADRŽAJ

AKTUALNO

HAŠKO TUŽITELJSTVO: DOKAZALI SMO ŠEŠELJEVU ODGOVORNOST 6

TEMA

Izaslanstvo hrvatske nacionalne zajednice u Srbiji posjetilo Republiku Hrvatsku
KLJUČNA PITANJA ZA OČUVANJE IDENTITETA.....8-9

ZagrebDox 2012

OPISATI, RAZUMJETI I NAPRAVITI BOLJIM SVIJET U KOJEM ŽIVIMO.....14-15

INTERVJU

Mr. sc. don Damir Stojić, svećenik salezijanac

DANAŠNJI ČOVJEK JE TRAŽITELJ.....12-13

ZAVRŠNE RIJEČI HAŠKOG TUŽITELJSTVA

»Dokazali smo Šešeljevu odgovornost«

Haško tužiteljstvo van razumne sumnje dokazalo je odgovornost vođe srpskih radikala *Vojislava Šešelja* za zločine počinjene tijekom rata u Hrvatskoj, BiH i protiv vojvođanskih Hrvata, poručio je u ponedjeljak pred Haškim sudom (ICTY) na početku završnih riječi tužitelj *Mathias Marcusen*.

»Dokazni materijal pokazuje van razumne sumnje da su zločini iz optužnice dokazani«, kazao je Marcusen ističući da je optuženi Šešelj fizički počinio zločine u Vukovaru i Hrtkovcima, a odgovoran je za zločine koje su njegovi dragovoljci počinili u Hrvatskoj i BiH, a na koje je pozivao kako bi se ostvarila ideja »velike Srbije«. »Optuženi se prije 20 godina, na današnji dan, 5. ožujka 1992., zarekao da je Srpska radikalna stranka spremna suprostaviti se neovisnosti BiH i najavio da će poteći rijeke krvi na tlu BiH. Rijeke krvi potekle su u BiH, a prije toga potekle su i rijeke krvi u Hrvatskoj nakon što je

proglasila neovisnost«, kazao je Marcusen.

Dokazni materijal pokazuje da je, kao sudionik udruženoga zločinačkog pothvata, podupirao i poticao počinitelje zločina, kazao je tužitelj.

Haški je sud sazvao završne riječi nakon što je Šešelj odlučio ne izvoditi dokaze obrane jer se nisu ispunili njegovi uvjeti da mu sud bez nadzora financira troškove obrane i riješi status njegovih pravnih savjetnika, a presuda se, prema planu rada suda, očekuje najesen.

Tužitelji će za svoje završne riječi imati prvi tjedan, dok će tjedan kasnije to učiniti Šešelj. Haško je tužiteljstvo optužilo Šešelja da je pridonio ratnim zločinima, prije svega, govorima mržnje i poticanjem na zločine protiv hrvatskoga i muslimanskog stanovništva u Hrvatskoj, Vojvodini i BiH u razdoblju od 1991. do 1993. Optužen je da je, zajedno s drugim sudionicima zločinačkog pothvata predvođenog *Slobodanom Miloševićem*, pokušao

uspostaviti novu srpsku državu na dijelovima Hrvatske, BiH i same Srbije progonom pod patronatom države, koji je uključivao ubojstva, deportacije, zlostavljanja, pljačku i uništavanje imovine Hrvata i Bošnjaka. Optužen je za zločine protiv čovječnosti u BiH i Hrvatskoj, a posebno za masakr na Ovčari te progon Hrvata počinjen pokoljem u Voćinu, kao i za progon Hrvata iz

Vojvodine, te progon i ubojstva Bošnjaka na području BiH.

Šešelj je u pritvoru Međunarodnog suda za ratne zločine počinjene na prostoru bivše Jugoslavije od 24. veljače 2003., a njegovo suđenje za ratne zločine počelo je u studenome 2007. nakon što je štrajkom glađu ishodio odobrenje da se brani sam.

(Hina)

CRCD REAGIRAO NA PRAVOSLAVNI OBRED U RUMSKOM VRTIČU

»Akt pritiska na najslabije«

Upovu održavanja vjerskog obreda prilikom otvaranja vrtića »Kockica« u Rumi, kojega je 2. ožujka posvetio Preosvećeni vladika srijemski g. Vasilije uz nazočnost predstavnika lokalne samouprave Općine Ruma, Centar za razvoj civilnog društva (CRCD) priopćio je kako obavljanje vjerskog obreda jedne od mnogo vjerskih zajednica u predškolskoj ustanovi koju pohađa dvije stotine male djece, predstavlja oblik »prozelitizma, tj. vjerskog preobraćanja i diskriminaciju djece koja ne pripadaju Srpskoj pravoslavnoj crkvi«. CRCD smatra kako posebno zabrinjava što su u ovom »protuustavnom diskriminacijskom činu« aktivno sudjelovali predstavnici lokalne samouprave. U priopćenju se navodi i kako je riječ o općini u kojoj je, više nego u bilo kojoj drugoj u Srbiji, tijekom devedesetih godina dolazilo do progona nacionalnih manjina, a posebno etničkih Hrvata. »Neophodno je podsjetiti da se udio hrvatskog stanovništva u općini Ruma, dobrim dijelom zbog nasilja nad njim, između 1981. i 2002. godine smanjio s 8 na 3 posto, uz napomenu da je kao bazna godina uzeta 1981., a ne popis iz 1991., zbog nasilja prisutnog krajem 1990. i početkom '91. godine. CRCD podsjeća da je prema poznatim podacima u središnjem Srijemu, odnosno u Rumi i široj okolici, 1991. godine ubijeno 12 etničkih Hrvata zbog njihove nacionalne pripadnosti«, navode iz CRCD-a. Osim što je ovakvim ponašanjem predstavnika općinskih vlasti Rume grubo povrijeđen Ustav Republike Srbije, njime je neposredno prekršena i odredba iz stava 34 članka 15 Statuta općine Ruma, kojom se ovoj općini nalaže da se stara o ostvarivanju, zaštiti i unapređenju ljudskih prava i individualnih i kolektivnih prava pripadnika nacionalnih manjina i etničkih skupina. CRCD će nastaviti pratiti reakcije mjerodavnih tijela i daljnji razvitak situacije nakon ovoga grubog napada na niz prava velikog broja djece najmlađe dobi, zaključuje se u priopćenju koje potpisuje izvršna ravnateljica CRCD-a mr. *Snežana Ilić*.

OŠTEĆENO SPOMEN-OBILJEŽJE STRADALIM NIJEMCIMA

Egeresi osudio vandalski čin u Gakovu

Predsjednik Skupštine AP Vojvodine *Sándor Egeresi* najostrije je osudio vandalski čin u kome su nepoznati počinitelji oštetili spomen-obilježje stradalim Nijemcima u mjestu Gakovo kod Sombora. »Onaj tko je bio spreman na ovako gnusan čin oskrnaviti spomenik na mjestu masovne grobnice, podignut u čast nevino stradalim žrtvama mora biti najstrožije kažnjen. Nedopustivo je da duboko poštovanje koje naši građani imaju za sve nevine žrtve bude ukaljano pojedinačnim ispadima. Nećemo dozvoliti nikomu da narušava mir i skladan život u multinacionalnoj i multikonfesionalnoj Vojvodini«, istaknuo je predsjednik Egeresi.

Spomen-obilježje u Gakovu podignuto je prije osam godina na mjestu na komu je od 1945. do 1948. godine život izgubilo više od osam tisuća Nijemaca.

POSLIJE 20 GODINA

Avio linija Beograd – Split

Croatia Airlines uspostaviti će ovoga ljeta sezonsku zrakoplovnu liniju Beograd – Split, čime će, nakon više od 20 godina, biti obnovljeni letovi između dvaju gradova, priopćeno je u utorak iz beogradskog aerodroma »Nikola Tesla«. Letovi će se obavljati dva puta tjedno, ponedjeljkom i petkom, u razdoblju od 1. lipnja do 28. rujna. Predviđeno vrijeme sletanja na Aerodrom »Nikola Tesla« je 14.05 sati, dok će se polazak za Split obavljati u 14.40 sati. Redoviti letovi između Beograda i Splita će tako biti obnovljeni poslije više od 20 godina, a na istoj relaciji dva puta tjedno, počevši od 2. srpnja, letjet će i srpski avioprijevoznik Jat Airways, navodi se u priopćenju.

DSHV: Čestitka Tadiću i svim građanima Srbije

Demokratski savez Hrvata u Vojvodini čestitao je predsjedniku Republike Srbije *Borisu Tadiću* »i svim građanima Srbije na statusu kandidata za članstvo u Europsku Uniju. Ovime je Srbija dobila potvrdu da je njezino mjesto na europskom putu i da je napravila veliki iskorak ka ekonomskoj sigurnosti i boljem životu svih nas koji živimo na ovim prostorima«, navodi se u priopćenju koje potpisuje predsjednik DSHV-a *Petar Kuntić*.

REAGIRANJE DSHV-a NA ODLUKU RTV-A

Čemu služe natječaj, zakon i HNV?

Reagirajući na odluku RTV Novi Sad koja je ignorirala mišljenje Hrvatskoga nacionalnog vijeća o kandidatu za natječaj za glavnog urednika televizijskog programa na hrvatskome jeziku, Demokratski savez Hrvata u Vojvodini oglasio se priopćenjem u kojem se navodi kako je bilo jasno da RTV neće izabrati dosadašnjeg urednika *Dragana Jurakića*, kojega je predložio HNV kada je iz dopisa proizišao zahtjev RTV da se od strane HNV-a predlože dva kandidata.

»Postavlja se pitanje – čemu je služio natječaj, čemu služi Zakon o nacionalnim savjetima i čemu služi HNV kada ravnatelj RTV na temelju, kako kaže, diskrecijskog prava ignorira sve i postavi osobu koju je on na temelju diskrecijskog prava odlučio postaviti. Ovo je prvenstveno sada stvar HNV-a. Međutim, DSHV kao politička stranka mora tražiti poštovanje zakona, a ne diskrecijske volje pojedinaca, bez obzira na kojoj se funkciji taj pojedinac nalazio. Zbog toga Skupština DSHV-a želi upoznati javnost, a naročito Demokratsku stranku, Pokrajinski odbor, izvršnu vlast u AP Vojvodini o flagrantnom kršenju zakona od strane RTV, te tražiti da se ima primijeniti Zakon o nacionalnim savjetima kada se radi o izboru urednika televizijskog programa na hrvatskome jeziku, uz napomenu da je TV Dnevnik na hrvatskom, sa starim urednikom, koji nije izabran, bio jedan od najgledanijih TV dnevnika RTV. Pređemo li preko ovoga, dozvolit ćemo i ubuduće da se zakonom osigurana prava krše od strane pojedinaca koji imaju na temelju zakona određene ovlasti, ali ne i ovlasti da krše zakon, pravdajući se pritom da Statut RTV nije usklađen sa Zakonom o nacionalnim savjetima, pa ako je to istina, onda se ima primijeniti izravno Zakon što očigledno ravnatelju nije važno«, navodi se u priopćenju kojega potpisuju delegati XI. skupštine DSHV-a.

DUŽNOSNICA HNV-A ANKICA JUKIĆ MANDIĆ POSJETILA »HRVATSKU RIJEČ«

Upoznavanje s radom i problemima

Članica Izvršnog odbora Hrvatskoga nacionalnog vijeća zadužena za informiranje *Ankica Jukić Mandić* posjetila je u utorak NIU »Hrvatsku riječ« u Subotici, gdje je, među ostalim, nazočila sjednici Upravnog odbora te novinsko-izdavačke kuće. Cilj posjeta bio je upoznavanje s radom i aktualnim problemima jedine profesionalne novinske ustanove u hrvatskoj zajednici. Službeni posjet »Hrvatskoj riječi« dio je obilaska i upoznavanja hrvatskih medija u

Vojvodini, što ih je nedavno započela Ankica Jukić Mandić, koja je na dužnost u Izvršnom odboru HNV-a izabrana krajem prošle godine. Prema njezinim riječima, nakon obilaska svih medija planira se sastanak njihovih predstavnika na kojem će biti razmatrane mogućnosti unapređenja međusobne suradnje, a u cilju boljeg ostvarivanja prava hrvatske zajednice u području informiranja.

D. B. P.

PREMIJERNO EMITIRANJE

Emisija na hrvatskom na pokrajinskom radiju

Sutra (subota, 10. ožujka) na trećem programu Radio Novog Sada u 21 sat bit će emitirana polusatna emisija na hrvatskom jeziku. Prvo izdanje ove emisije predstavlja početak ostvarivanja prava pripadnika hrvatske nacionalne zajednice na javnom medijskom servisu AP Vojvodine, u kojoj je hrvatski jedan od šest službenih jezika. Urednica emisije je *Jelena Tumbas*. Treći program Radio Novog Sada emitira se na frekvenciji 100 Mhz.

DEMOKRATSKA ZAJEDNICA HRVATA

Integracija u društvo na demokratskim principima

Demokratska zajednica Hrvata (DZH) priopćila je kako koalicija nekoliko nacionalnih stranaka i građanskih udruga, formirana krajem prošle godine u Subotici, predstavlja snažan potencijal i jasnu poruku građanima da će vrijeme neodgovornosti i neozbiljnog pristupa u politici konačno biti za nama.

Afirmativni program koalicije, kako se navodi, treba omogućiti svakom građaninu da se integrira u društvo i državu na demokratskim principima.

»Na predstojećim izborima naši građani će konačno imati mogućnost birati i biti birani, te kandidirati svoje autentične predstavnike na sve tri razine«, navodi se među ostalim u priopćenju kojega potpisuje predsjednik DZH-a *Đorđe Čović*.

Podsjetimo, krajem prošle godine u Domu DZH u Subotici potpisan je sporazum o koaliciji za predstojeće izbore, koju čine neke stranke Bošnjaka, Mađara, Hrvata, Slovaka, Roma, Rusina, i nekoliko građanskih udruga.

IZASLANSTVO HRVATSKE NACIONALNE ZAJEDNICE U SRBIJI POSJETILO REPUBLIKU HRVATSKU

Ključna pitanja za očuvanje identiteta

Na sastanku s ministrom znanosti, obrazovanja i sporta Željkom Jovanovićem

Na sastancima je dogovoreno da položaj hrvatske zajednice bude integralnim dijelom bilateralnih odnosa Hrvatske i Srbije, te da se nastavi i poboljša kontinuitet u suradnji i realizaciji započetih projekata s prethodnom Vladom, te da se budući projekti izravno financiraju iz pojedinih hrvatskih ministarstava, a ne kao dosad iz različitih izvora.

Nakon parlamentarnih izbora u Republici Hrvatskoj u prosincu prošle godine, na kojima je pobijedila Kukuriku koalicija, konstituirana je nova Vlada i brojna prateća stručna tijela i službe. S obzirom na činjenicu da Hrvatska ima moralnu i ustavnu obvezu skrbiti o Hrvatima izvan Hrvatske te da su svi saborski klubovi u Hrvatskom saboru 27. siječnja podržali tehničke izmjene Zakona o odnosima Hrvatske s Hrvatima izvan RH, pri čemu je najjača stranka SDP jasno poručila kako će vladajuća koalicija štiti interese i promicati prava Hrvata izvan domovine. Predstavnici hrvatske nacionalne manjine u Srbiji procijenili su da je došlo vrijeme upoznavanja s novim hrvatskim dužnosnicima, predstavljanje statusa Hrvata u Srbiji i dogovaranje nastavka realizacije projekata s područja znanosti, kulture i obrazovanja koji su započeti s prethodnom Vladom. Tijekom nedavnog posjeta ministrice vanjskih i europskih poslova RH Vesne Pusić Beogradu, u povodu neformalnog sastanka ministara vanjskih poslova zemalja sudionica Procesu suradnje u jugoistočnoj Europi,

dogovoren je posjet izaslanstva hrvatske nacionalne zajednice u Srbiji Republici Hrvatskoj.

SASTANCI S DUŽNOSNICIMA VLADE RH

Izaslanstvo u sastavu Slaven Bačić, predsjednik HNV-a, Petar Kuntić, narodni zastupnik

u Skupštini Srbije i predsjednik DSHV-a i Tomislav Žigmanov, ravnatelj Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata, u pratnji generalne konzulice RH u Subotici Ljerke Alajbeg, boravilo je 1. i 2. ožujka u Zagrebu gdje je održan niz susreta s dužnosnicima Vlade Republike Hrvatske.

Susret s ministricom kulture Andreom Zlatar Violić

Prvog dana posjeta sastali su se s Joškom Klisovićem, zamjenikom ministrice Ministarstva vanjskih i europskih poslova, a drugog dana su održali sastanke sa Željkom Jovanovićem, ministrom Ministarstva znanosti, obrazovanja i sporta i Andreom Zlatar Violić, ministricom Ministarstva kulture. U razgovorima je bilo riječi o obrazovanju, političkoj predstavljenosti hrvatske manjine, znanstvenoj i kulturnoj suradnji, pitanju udžbenika i obrazovnih materijala na hrvatskom jeziku, odnosno razgovaralo se o pitanjima ključnim za identitet i opstojnost hrvatske zajednice u Srbiji.

POLOŽAJ HRVATA U SRBIJI

Govoreći o položaju Hrvata u Srbiji predstavnici hrvatske nacionalne zajednice u Republici Srbiji svoje su sugovornike upoznali s činjenicom da postoje dobri unutarnji propisi, ali da je glavni problem nedorečenost kako u njihovoj, tako i u provedbi međudržavnih i multilateralnih sporazuma kojima je pristupila Republika Srbija. Kao problem naglašen je i nedostatak izravne zastu-

Na sastanku u
Ministarstvu vanjskih
i europskih poslova

pljenosti predstavnika hrvatske manjine u republičkim, pokrajinskim i lokalnim parlamentima, što je predviđeno međudržavnim sporazumom, te kršenje prava na manjinsku samoupravu čiji je posljednji primjer poništavanje natječaja za urednika televizijskog programa na hrvatskome jeziku RT Vojvodine. Razgovaralo se i o udžbenicima na hrvatskom jeziku, te o uvjetima u kojima se ta nastava odvija. Neizbježno je bilo i tzv. bunjevačko pitanje, odnosno miješanje pojedinih struktura u Republici Srbiji u identitetsko pitanje Hrvata u Vojvodini kroz potporu projektu izgradnje bunjevačke nacije.

Na sastancima je dogovoreno da položaj hrvatske zajednice bude integralnim dijelom bilateralnih odnosa Hrvatske i Srbije, te da se nastavi i poboljša kontinuitet u suradnji i realizaciji

započetih projekata s prethodnom Vladom, te da se budući projekti izravno financiraju iz pojedinih hrvatskih ministarstava, a ne kao dosad iz različitih izvora.

Svi sugovornici su se složili kako Hrvatska u tom pogledu mora proaktivnije nastupiti prema hrvatskim zajednicama u regiji, pa tako i prema hrvatskoj zajednici u Srbiji, a suglasnost je postignuta i u stajalištu da je potrebno pojačati suradnju osobito u polju obrazovanja, ali i mogućnosti visokoškolskog obrazovanja u Hrvatskoj.

Članovi izaslanstva hrvatske nacionalne zajednice u Srbiji izrazili su zadovoljstvo dvodnevnom posjetom Zagrebu, a razgovore s hrvatskim dužnosnicima su ocijenili ohrabrujućim i s velikim nadama očekuju nastavak suradnje kroz brojne dogovorene projekte.

Razmjena prigodnih darova
u ministarstvu kulture

Slaven Bačić: Više nego pozitivni dojmovi

Dvodnevni posjet Republici Hrvatskoj i serija sastanaka koje smo imali s dužnosnicima Vlade RH rezultat su dogovora s ministricom vanjskih i europskih poslova Vesnom Pusić, tijekom njezina nedavnog posjeta Beogradu, povodom neformalnog sastanka ministara vanjskih poslova zemalja sudionica Procesa suradnje u jugoistočnoj Europi.

Moji dojmovi su više nego pozitivni. Činjenica je da su naši sugovornici iz najviših tijela Republike Hrvatske o nama vrlo malo znali, u velikoj mjeri zahvaljujući promjeni vlasti i dolasku novih ljudi u najviše institucije matične nam države, ali su sastancima nazočili njihovi stručni suradnici koji se godinama bave ovom problematikom. Svi su pokazali aktivan odnos i iskreno zanimanje za Hrvate u Srbiji. Mi smo im ukazali na brojne probleme s kojima se susrećemo u svakodnevnom životu, kao što su nedostatak izravne zastupljenosti predstavnika hrvatske manjine u republičkim, pokrajinskim i lokalnim parlamentima, a što je predviđeno međudržavnim sporazumom, zatim kršenje prava manjinske samouprave, udžbenici na hrvatskome jeziku, uvjeti u kojima se nastava na hrvatskom odvija i sl. Naravno, razgovaralo se i o tzv. bunjevačkom pitanju, odnosno miješanju pojedinih struktura u Republici Srbiji u identitetsko pitanje Hrvata u Vojvodini kroz potporu projektu izgradnje bunjevačke nacije, a inzistirali smo i da položaj hrvatske zajednice bude integralni dio bilateralnih odnosa između Hrvatske i Srbije, te da se nastavi i poboljša kontinuitet postignute suradnje, a naši budući projekti da se izravno financiraju iz hrvatskih ministarstava, a ne kao dosad iz različitih izvora.

Petar Kuntić: Uspješni razgovori

Nakon parlamentarnih izbora u Republici Hrvatskoj i dolaska nove vlasti ovo je bila prigoda da upoznamo nove dužnosnike u hrvatskim institucijama i razgovaramo o budućoj suradnji. U Ministarstvu vanjskih i europskih poslova imali smo dva sastanka sa zamjenicima ministric Vesne Pusić, razgovarali smo i s ministrom Ministarstva znanosti obrazovanja i sporta Željkom Jovanovićem te Ministricom kulture Andreom Zlatar Violić. Naravno, sve su to ministarstva ključna za Hrvate u Srbiji, od samog statusa naše manjinske zajednice u domicilnoj državi, obrazovanja i kulturne razmjene naše dvije susjedne zemlje, a namjera nam je bila podizanje te problematike na jednu višu razinu, da budemo dio jednog sustavnog razmišljanja i djelovanja najviših državnih institucija. Već naši prvi kontakti s ministricom vanjskih i europskih poslova RH Vesnom Pusić, za vrijeme njenog posjeta Beogradu, bili su više nego ohrabrujući, a nakon ovih razgovora u Zagrebu naša su očekivanja porasla i doista su velika. Naime, Hrvati u Vojvodini su preko svojih predstavnika već nekoliko puta dolazili u Zagreb, upoznivali hrvatske dužnosnike s problemima i svojim zahtjevima, no nakon povratka u Srbiju sve je uglavnom ostajalo po starom. Bilo je, kako bismo mi u Vojvodini rekli, »Martin u Zagreb, Martin iz Zagreba«. Sada se iskreno nadamo da će se ta praksa promijeniti, a ovi uspješni razgovori daju nam nadu da će tako i biti.

ODRŽAN SASTANAK SREDIŠNJEG ODBORA HRVATSKOG SVJETSKOG KONGRESA

Promicanje hrvatske kulture i baštine diljem svijeta

Raspravljalo se o nedavno donesenom Zakonu o Hrvatima izvan Republike Hrvatske u kojemu je HSK sudjelovao sa svojim prijedlozima

U Zagrebu je od 1. do 3. ožujka u Hrvatskoj matici iseljenika održan sastanak Središnjeg odbora Hrvatskog svjetskog kongresa. Riječ je o međunarodnoj, neprofitnoj, nevladinoj i nestranačkoj organizaciji osnovanoj u srpnju 1993., kojoj je zadaća povezivanje svih Hrvatica i Hrvata, odnosno hrvatskih udruga i ustanova izvan Domovine. Cilj rada organizacije je stvaranje jedinstvene mreže u kojoj bi se našle sve hrvatske udruge i ustanove po svijetu radi promicanja i pomaganja njihovog rada te promicanje hrvatske baštine i kulture diljem svijeta. Svi članovi Kongresa djeluju na dobrovoljnoj osnovi i to putem svojih radnih odbora: za prosvjetu, lobiranje, kulturu, sport, medije, gospodarstvo i ulaganje, mladež, povratak hrvatskih iseljenika u domovinu i očuvanje hrvatske baštine. Od 1998. godine je ova naj snažnija svjetska organizacija koja zastupa hrvatski narod i članica Ujedinjenih naroda u svojstvu savjetodavnog tijela, a od značajnijih projekata koje je HSK pokrenuo organizacija je Hrvatskih svjetskih igara.

PROGRAMI DJELOVANJA I MOGUĆNOSTI

Prvog dana rada članovi Izvršnog te Središnjeg odbora kao i radnih tijela Hrvatskog svjetskog kongresa podnijeli su izvješća o radu, a nakon dvodnevne diskusije predstavljani su i budući programi djelovanja i mogućnosti što bolje suradnje HSK-a s Vladom Republike Hrvatske i relevantnim ustanovama. Poglavitno se raspravljalo o nedavno donesenom Zakonu o Hrvatima izvan Republike

Hrvatske u kojemu je HSK sudjelovao sa svojim prijedlozima.

»Zakon je nesumnjivo dobar, no njegova realizacija ovisi o onima koji će ga i na koji način primjenjivati, plašimo se da ne ostane samo mrtvo slovo na papiru«, rekao je glasnogovornik Kongresa *Šimun Šito Ćorić*, dok je govoreći o zaključcima radnog dijela sastan-

pravo«, ustvrdio je *Šimun Šito Ćorić* te istaknuo promjene u glavnom vodstvu HSK-a. Za novog predsjednika izabran je *Mijo Marić* iz Njemačke, dok će bivši predsjednik *Josip Ante Sovulja* biti zadužen za poveznicu Kongresa i političkih struktura Hrvatske. Za glavnoga tajnika imenovan je *Stjepan Asić* iz Australije, a *Antonio Sammartino* iz Italije obnašat

skom Hrvatskom, te podupiraju projekata HSK-a. Ove godine dobitnici su: *Katarina Fuček*, *Ivan Bagarić*, *Petar Barišić*, *Ivan Čizmić* i *Jure Strika*.

Na kraju tiskovne konferencije predstavljen je i novi netom završeni film-mjuzikl o fenomenu Međugorja »Jedna žena – priča o ljubavi Kraljice mira«, koji je 26. veljače premijerno prikazan u Solothurnu. Autor teksta i glazbe je fra *Šimun Šito Ćorić*, a u njemu sudjeluje i trideset pjevača iz Hrvatske. Zlatni runolist/ Das goldene Edelweiss za izvedbe u filmu koji dodjeljuje Roemish-katolische Synode iz Solothurna u Švicarskoj dobili su: *Danijela Martinović*, *Zlatan Stipišić Gibonni*, *Dado Topić*, *Sanja Marin*, fra *Šimun Šito Ćorić*, *Marija Sekelez*, *Goran Milić*, *Ivica Murat* i Ansambl »Lado«.

Predstavnik Hrvatskog svjetskog kongresa primio je i predsjednik Republike Hrvatske *Ivo Josipović*, koji je tom prigodom upoznat s njihovim radom i suradnjom s Vladom RH i drugim državnim ustanovama. Predsjednik Josipović je podržao sve aktivnosti i nastojanja Hrvatskog svjetskog kongresa u jačanju odnosa i suradnje Hrvatske i hrvatskog iseljeničtva, te je naglasio važnost uloge hrvatske dijaspe u očuvanju kulturnog i nacionalnog identiteta Hrvata izvan domovine.

U ime hrvatske nacionalne manjine iz Republike Srbije Kongresu su prisustvovali predsjednik Izvršnog odbora HNV-a *Darko Sarić Lukendić* i *Petar Kuntić*, predsjednik DSHV-a i član Središnjeg odbora HSK-a izabran na prošlogodišnjoj sjednici.

Zlatko Žužić

Radno predsjedništvo Hrvatskog svjetskog kongresa

ka Središnjeg odbora HSK-a istaknuo početak priprema za organizaciju Hrvatskih svjetskih igara 2014., kao i korištenje mrežne stranice HSK-a www.crowc.org, razvijanje suradnje HSK-a s Hrvatskim narodnim saborom BiH i razvijanje projekata prema Europskoj Uniji u koju će Republika Hrvatska uskoro pristupiti kao punopravna članica. »Veliki problem je i glasovanje Hrvata izvan domovine, jer dosadašnji način zasigurno nije dobar. Naime, u nekim dijelovima svijeta Hrvatima je potrebno i tri sata leta da bi ostvarili svoje biračko

će dužnost potpredsjednika HSK-a za Europu. Za ravnatelja Hrvatskih svjetskih igara izabran je *Franjo Pavić*.

PRIZNANJA I SUSRET S PREDSJEDNIKOM

Na tiskovnoj konferenciji drugoga dana održavanja Kongresa predstavljena je knjiga »Povijest američkih Hrvata« urednika dr. *Ivana Čizmića* u nakladi HSK-a. Tom su prigodom uručena i Kongresova priznanja zaslužnim pojedincima iz društveno-političkog života za povezivanje domovinske s izvandomovin-

SEMINAR O TEOLOGIJI TIJELA

Ljubav i seksualnost u Božjem naumu

U subotu, 3. ožujka, u Subotici je održan seminar o teologiji tijela na temu »Ljubav i seksualnost u Božjem naumu«. Predavač don *Damir Stojić* izazvao je velik interes te se na cjelodnevnom seminaru okupilo preko 300 mladih.

Dolazak don Damira se dogodio već u petak, 2. ožujka, kada se služila sv. misa u subotičkoj katedrali sv. Terezije Avilske. Riječ je o tradicionalnoj misi za mlade koja se održava svakog prvog petka u mjesecu, a predvodio ju je biskup subotički msgr. *Ivan Penzeš*, dok je propovijed održao don *Damir Stojić*. U subotu, u amfiteatru Otvorenog sveučilišta, održan je cjelodnevni seminar, uz glazbeno animiranje VIS-a »Proroci«, koji je privukao puno mladih.

Na samom početku seminara, obratio se povjerenik za Pastoral

mladih Subotičke biskupije, vlč. *Marijan Vukov* riječima: »Nakon Drugog vatikanskog sabora, Crkva se više otvorila svijetu i Svetome pismu, kako bi značajnije počela govoriti o čovjeku. Usudio bih se reći da tema zbog koje smo se okupili danas na ovom seminaru koji je posvećen govoru o teologiji tijela, također predstavlja blago

Crkve, koje više nije skriveno. Crkva danas intenzivno govori o ljubavi i seksualnosti, počevši od biblijskog vidika, pa do današnjeg vremena.«

Predavač don *Damir* je započeo seminar komičnim primjerkom jednog prijatelja iz Kanade koji je zbog nepoznavanja engleskog jezika uvrijedio drugog prijatelja, iako je namjera

bila dobra. Tako i mi često zbog nedovoljnog poznavanja svoje vjere znamo povrijediti druge ne davajući adekvatne odgovore. Predavač je na vrlo zanimljiv i otvoren način pristupio mladima govoreći na ovu, često izbjegavanu, temu u crkvenim krugovima. Kroz cijelo predavanje osvrtao se na teologiju tijela bl. *Ivana Pavla II.*, koji je dao odgovore na mnoga pitanja s kojima se i sam suočavao u radu s mladima. Zadnji dio seminara bio je posvećen konkretnim pitanjima i odgovorima na koje je predavač s oduševljenjem odgovarao.

Povjerenstvo za pastoral mladih Subotičke biskupije je na zanimljiv način predstavilo ovu, još uvijek novu temu o teologiji tijela, putem billboarda i raznih medija.

Petar Gaković

MR. SC. DON DAMIR STOJIĆ, SVEĆENIK SALEZIJANAC

Današnji čovjek je tražitelj

Razgovor vodio: Petar Gaković

»Današnji čovjek je tražitelj. On traži istinu i smisao. Ne zadovoljava se zabranama, prijetnjama i opomenama koje nisu podržane argumentima. Ne želi čuti 'da' ili 'ne', nego želi dobiti odgovore na pitanja – Zašto? Zbog čega? Kako?«, kaže mr. sc. don *Damir Stojić*, svećenik salezijanac, s kojim smo razgovarali nakon seminara održanog u Subotici pred velikim brojem mladih. Našem sugovorniku postavili smo neka od onih pitanja koja su mu postavljali i mladi na seminaru nakon predavanja.

HR: Otkud ideja da započnete priču o teologiji tijela?

Dok sam bio mjesec dana u Rimu, pri završetku studija, razmišljao sam kako ne mogu

otići iz Rima, a ne kupiti ni jednu knjigu. Tako sam razgledao knjige po Rimu i naišao na jedan naslov koji me je šokirao. »Teologija tijela« u trenutku pomislim, pa tko bi ovako nešto mogao napisati? Mora da je neki liberalni teolog! Okrenem stranicu i imam što vidjeti – *Ivan Pavao II.* U trenutku nisam mogao doći sebi. Ta knjiga je toliko temeljito napisana da sam od tog trena, do danas ušao u avanturu bavljenja ovim oblikom teologije.

HR: Kroz cijelo predavanje koje ste održali u Subotici osvrtni ste se na teologiju tijela bl. Ivana Pavla II.

Ivan Pavao II. je nakon studija morala i filozofije vršio dužnost studentskog kapelana u Poljskoj. Iako je bio veliki misli-

Današnji čovjek traži istinu i smisao. Ne zadovoljava

se zabranama, prijetnjama i opomenama koje nisu

podržane argumentima. Ne želi čuti »da« ili »ne«, nego

želi dobiti odgovore na pitanja – Zašto? Zbog čega? Kako?

lac, u ispovjedaonici se susretao s vrlo konkretnim i prizemnim pitanjima mladih: »Zašto je grijeh spavati s curom prije braka? Zašto je samozadovoljavanje grijeh?« I jedini odgovor koji je imao je bio: »Zato što Crkva tako kaže.« Ali je shvatio da to nije dovoljno. Ili je Bog pogriješio pri stvaranju ili postoji neki plan, neki smisao u svemu tome. Još kao svećenik, posvetio se molitvi i proučavanju Biblije, osobito ove teme. Počeo je uviđati smisao. Kao biskup i kardinal završio je svoju knjigu »Teologija tijela«, ali je odmah potom izabran za papu. S obzirom da nijedan papa u povijesti Crkve nije izdao knjigu, on je ostao dosljedan toj tradiciji, ali je knjigu ipak želio predstaviti. Stoga je svake srijede, u javnom obraćanju svijetu »Urbi et Orbi«, počeo iščitavati svoju knjigu. Kroz pet godina, predstavio je 129 kateheze, a 6 kateheza nije predstavio javnosti, jer su govorile o erotizmu i bile su preosjetljive. Nakon njegove smrti, knjiga je izdana u cjelini. Tema njegovih naučavanja bila je ljudska spolnost i njezina uloga u Božjem planu ljudskoga spasenja, onako kako ga zamišlja kršćanstvo. A u tom planu tjelesnost i seks između muža i žene, kako tvrdi »Teologija tijela«, ima upravo jednu od glavnih uloga.

HR: Kakav je Vaš stav o plastičnoj kirurgiji koja je danas veoma prisutna?

Ne bih rekao da je grijeh otići na plastičnu kirurgiju. Ono

što bih pitao tu osobu jest – zašto? Naravno, odgovor će biti »zato što imam klempave uši, krivi nos i sl.«. Mi smo postavili neke kriterije, osobito kod djevojaka. Recimo, časopis »Cosmopolitan« utroši oko 20.000 kuna na naslovnu stranicu. Japanci za svoje časopise ne koriste uopće prave žene, nego virtualne. Kada gledate časopis, vidjet ćete da je to kompjutorski generirana žena koja je, naravno, vrlo odmjerena. Meni je žao osoba koje osjećaju da trebaju ići na plastičnu kirurgiju. Najviše bih volio da one mogu prihvatiti sebe onakvima kakve ih je Bog stvorio. Ne mogu reći da je to grijeh, osobito kada je riječ o nužnim operacijama.

HR: Jedno od pitanja koje je mlade zanimalo jest – kako ostati čist ukoliko se 'vuku' seksualne navike iz prošlosti?

To se zove posljedica grijeha. Uzmimo dva lika iz biblije: Ivana i Pavla. Ivan je s Isusom od malih nogu. Ivan koristi često riječ »ljubav«, čak 144 puta. Kada čitam Pavla imam osjećaj da je sve ubrzano: »sad je vrijeme« i sl. Obojica su sveci. Koja je razlika? Kod Pavla vidimo kako se osjete posljedice grijeha. Tako i mi, ukoliko grijesimo, nosit ćemo posljedice. Što se tiče seksualnih grijeha to zna jako smetati. Kako bismo ih se oslobodili, potrebna je molitva! Predavati Bogu sve slike koje smo vidjeli. Ovo se osobito tiče pornografije. Negdje sam čitao kako je za 20 sekundi pornografije

potrebno 20 godina za brisanje iste. Dečki su se zarazili pornografijom i od žene su stvorili objekt. Ljudi često misle da se na dan vjenčanja iz memorije

tu nakanu. Imam mnoštvo svjedočanstva i divnih čuda koja su se dogodila. Kada djevojka zna kako netko trpi za nju, njoj ne može ne biti drago.

braku mora biti otvoren samo za novi život?

Svaki seksualni čin u braku mora ispunjavati tri točke – mora biti čin slobode, mora biti izraz lju-

on i ona žele imati odnos. Čin koji je otvoren prema životu. To ne znači da u svakom činu mora biti život. Dragi Bog je tako napravio ženino tijelo da je njezino tijelo nekad i neplodno. I tada je čin spolnosti otvoren životu. Imamo i nekoliko primjera u Bibliji kada su neplodne žene zatrudnjele. Često se kaže da je seks prljav, međutim, mi ga činimo prljavim. Seksualni odnosi i u neplodnosti, pa i u starosti su prihvatljivi. To je svakako izraz ljubavi.

HR: Brak iza smrti?

Mt 19, Isus govori nešto čudno za ono vrijeme, kada ga pitaju čija je žena koja se sedam puta udavala. Isus im odgovara kako oni nemaju pojma. U nebu se niti žene, niti udavaju. U nebu nema braka kako mi imamo na zemlji. Tada će nas Bog prožimati. Naš brak je zemaljski znak nebeskog braka. Tako je i meni dok sam dolazio do Subotice, bilo potrebno gledati i pratiti znakove. Kada sam stigao u Suboticu, onda mi više nisu trebali putokazi. To nikako ne znači da su znakovi manje vrijedni, jer vode me do cilja.

obrišu sve slike pornografije i odjednom se postane pravim katoličkim mladićem. Tek tada nastaju problemi. Evo jedne situacije dečkima – zamislite da vam prve bračne noći dođe žena i kaže: »Dragi, ja te toliko volim i toliko sam željela da ova noć bude posebna, pa sam gledala 100 sati porno filmova!« Ja bih se uplašio. Zato je predavanje slike i djela u molitvi jako bitno. Također bih predložio dečkima post. U Zagrebu postoji cijela vojska momaka koji poste za buduće žene, svaku prvu srijedu u mjesecu, o kruhu i vodi. Zašto? Pa Sotona najprije napada ženu. Pogledajmo sliku u Edenu: Sotona prvo kuša Evu. Zamislite sljedeću situaciju – netko vam provaljuje u kuću! Pa ti bi branio i nju i sebe, kako god. Dečki, što biste vi radili da netko napadne vašu ženu, a nije od krvi i mesa. Sotona češće napada žene. Zašto? Zato što sotona mrzi ženu, jer iz nje izlazi život, a on mrzi život. Zato dečki, ako se želite boriti protiv njega, postite. Na taj se način vi odričete svega materijalnog i samo mislite na Boga. Zato postite na

HR: Zašto Crkva propagira veći broj djece, kad na svijetu već postoji toliko ljudi?

Svi smo još pod utjecajem razmišljanja da ima previše ljudi i sl. Koji je najveći problem u Srbiji. To sam nedavno čitao. Najveći broj pobačaja u Europi je u Srbiji. Srbija ubija svoj narod. Hrvatska je tu blizu na listi. U Hrvatskoj je problem da nas nema. Sada je hrvatska Vlada povećala PDV, zašto? Jer nema dovoljno radnika. Crkva želi da nas ima što više, jer Crkva voli život.

HR: Dokle treba trpjeti u braku ukoliko se u međuvremenu izgubi ljubav?

Osobno mislim i vjerujem da postoji način. Sad ću reći nešto što nije popularno, a to je trpljenje. Jedna je stvar kad je zlostavljanje u pitanju, a druga kad ljudi ne znaju trpjeti. Jedan primjer je jako zanimljiv. Sotona napada brak! Postoji jedan zlođuh koji je zadužen da uništi brak. Ta mračna sila zna što je brak! Brak je slika Presvetog trojstva. Ja ne mogu reći koliko netko treba i može da trpi, ali samo mogu reći da vrijedi boriti se.

HR: Da li seksualni čin u

bavi i mora biti otvoren životu. Ima puno slučajeva gdje seks nije ljubavni čin. Posvađaju se i onda uđu u odnos. To nije čin ljubavi. Svaki seksualni odnos mora biti slobodan čin: znači da

Iz Kanade u Zagreb

Mr. sc. don Damir Stojić, svećenik salezijanac, rođen je 1973. god. u Torontu, Kanada, kao najmlađi, treći sin u obitelji hrvatskih emigranata. Nakon završene osnovne i srednje salezijanske škole u Kanadi, najprije upisuje studij psihologije, ali nakon ljetovanja u Hrvatskoj odlučuje doći među hrvatske salezijance i upisuje studij teologije na Katoličko-bogoslovnom fakultetu u Zagrebu. Pedagošku praksu vršio je u Splitu i Sondriu, Italija. Godine 2002. diplomirao je s temom »Teološko značenje golotinje u Svetom pismu«. Iste godine, 29. lipnja, zaređen je za svećenika te nastavlja djelovati kao salezijanac i kapelan u župi Duha Svetoga i u crkvi Sveta Mati Slobode na zagrebačkom Jarunu.

Godine 2004. odlazi na poslijediplomski studij u Washington, gdje je na Catholic University of America magistrirao pri katedri moralne teologije s temom »Načela katoličkoga socijalnog nauka u pravima manjina«. Za vrijeme studija bio je župnik Hrvatske katoličke misije sv. Blaža i jedan je semestar radio kako studentski kapelan na American University u Washingtonu, DC.

Ponovno se vraća u domovinu gdje rujna 2007. dobiva dekret zagrebačkoga nadbiskupa Josipa Bozanića za studentskoga kapelana. Član je povjerenstva za pastoral mladih Hrvatske biskupske konferencije, kao i Hrvatske salezijanske provincije. Osim što je studentski kapelan, redovito pastoralno djelovanje vrši u crkvi Sveta Mati Slobode na zagrebačkom Jarunu.

ZAGREBDOX 2012

Opisati, razumjeti i napraviti boljim svijet u kojem živimo

Od naših suzavičajnika na ZagrebDoxu je u regionalnoj

konkurenciji prikazan film »Od zrna do slike«,

Branka Ištvančića, koji govori o slamarkama iz Tavankuta

Projekcijom filma »Veliki dan« Đure Gavranca i svečanom dodjelom nagrada završen je ovogodišnji ZagrebDox, najveći međunarodni festival dokumentarnog filma u regiji. Od 26. veljače do 4. ožujka zagrebačka je publika, osmu godinu zaredom, u Movieplexu u Centru Kaptol imala priliku vidjeti više od 150 dokumentiranih priča iz raznih krajeva svijeta, dok je natjecateljski program uključio 50 dokumentaraca koji su se natjecali za glavne festivalske nagrade »velike pečate«; od toga 30 filmova u međunarodnoj, a 20 u regionalnoj konkurenciji.

ŠEST FILMSKIH PROGRAMA

Uz službenu konkurenciju, na ZagrebDoxu je prikazano još šest filmskih programa: »Glazbeni globus«, »Happy Dox«, »Kontroverzni Dox«, »Stanje stvari«, te prošle godine pokrenuti »Majstori Doxa« i »Teen Dox«. Popratni program sastavljen je iz nekoliko retrospektiva: baltički dokumentarci u selekciji danskoga filmskog stručnjaka Tuea Steena Müllera, retrospektiva Danske filmske škole (Den Danske Filmskole) po izboru Arnea Broa, voditelja dokumentarističkog studija na DDF-u i retrospektiva eksploatacijskih, često i pseudo

Insert iz filma »Od zrna do slike«
Ana Milodanović pokraj svoje slike »Rit«

dokumentarca s naglaskom na senzacionalističke teme koji se nazivaju Mondo, a koji su obilježili šezdesete godine prošloga stoljeća. U autorskoj retrospektivi ove je godine predstavljen međunarodno priznati i višestruko nagrađivani američki neovisni filmaš Jay Rosenblatt,

Hrvatska televizija će film

»Od zrna do slike«

emitirati 20. ožujka ove godine na prvom programu, a u srpnju se planira i premijera u Tavankutu i Subotici, u povodu obilježavanja 50 godina od izrade prve slike u tehnici slame.

čiji filmski opus broji više od 25 naslova te stotinjak nagrada. Hrvatske retrospektive uključivale su prezentaciju filmova Fade Ina, a autorska večer posvećena je redatelju Tomislavu Radiću.

»Ovogodišnji se ZagrebDox održava u vremenu bremenitom

problemima, ratovima, ustanama, krizama. U vremenu u kojem je znatan dio svjetskog stanovništva izgubio vjeru, ili možda iluziju u smisao, boljitak, budućnost. Dokumentaristi, naravno, prate ta zbivanja. Svatko na svoj način, svatko u okviru svoje estetike i – etike«, rekao je na otvaranju festivala ravnatelj ZagrebDoxa Nenad Puhovski te dodao kako je festival od samih početaka bio mjesto susreta sjajne zagrebačke publike i filmaša najrazličitijih dokumentarističkih rukopisa, a jedno im je uvijek bilo zajedničko – želja da se opiše, razumije i napravi boljim svijet u kojem živimo.

I doista, ovogodišnji ZagrebDox pomogao nam je da bolje razumijemo grčku dužničku krizu, zavjeru zbog koje današnje žarulje traju kraće nego one od prije stotinu godina, način na koji možemo od svog kamioneta napraviti pokretnu farmu, otkrio nam je tajne suvremenoga liberalnog kapitalizma i lažnih diploma, zavjere velikih proizvođača hrane i suvremenih ekoterorista, ali i podsjetio nas na sve

Ivan Zeba, Petar Barišić, Branko Ištvančić, Ljerka Alajbeg, Petar Kuntić i Slaven Bačić na svečanoj premijeri

ratne (tajne) sastanke *Tuđmana* i *Miloševića*, da ove 2012. godine neće biti kraj svijeta, već samo kraj jednoga vremenskog ciklusa, ako je vjerovati Majama, itd.

FILM BRANKA IŠTVANČIĆA

Od naših suzavičajnika na ZagrebDoxu je u regionalnoj konkurenciji prikazan film »Od zrna do slike« rođenog Subotičanina *Branka Ištvančića*, koji govori o slamarkama iz Tavankuta, Subotice i ostalih mjesta u Bačkoj koji se izražavaju na taj originalan umjetnički način.

vaju na taj originalan umjetnički način.

»Bila mi je velika želja napraviti jedan film o slamarkama, ali na profesionalan način, koji bi cijelom svijetu pronosio sliku o nama. Međutim, radeći ovaj film shvatio sam da to nije samo priča o slamarkama nego film o Hrvatima u Vojvodini, o mojim sunarodnjacima koji su pomalo zapostavljeni, zaboravljeni i od strane države u kojoj žive i od svoje matične domovine«, rekao je Ištvančić za naš list i dodao kako je film nastajao u mukama punih pet

godina, jer da bi se napravio profesionalni film potrebna je i određena financijska potpora. Ištvančić je ponosno ustvrdio kako je potrebna financijska sredstva, osim Hrvatske, osigurala i Vojvodina, tako da je film zapravo koprodukcija Hrvatske i Srbije, a otkrio nam je i ekskluzivnu vijest da će Hrvatska televizija njegov film emitirati 20. ožujka ove godine na prvom programu te da je u srpnju u planu i premijera u Tavankutu i Subotici, u povodu obilježavanja 50 godina od izrade prve slike u tehnici slame. Film »Od zrna do slike« prikazan je u trima terminima Doxa

ralna konzulica RH u Subotici *Ljerka Alajbeg* te izaslanstvo vojvodanskih Hrvata *Slaven Bačić*, *Petar Kuntić* i *Tomislav Žigmanov*.

NAGRADE

Zadnjeg dana ZagrebDoxa dodijeljene su i nagrade najboljim filmovima. »Veliki pečat« za najbolji film iz međunarodnog programa dobio je crno-bijeli film »Povraci« poljskog redatelja *Krzysztofa Kadlubowskog*, koji prikazuje događaje nakon 10. travnja 2010. godine, kada je 96 osoba, uključujući i poljskog predsjednika i članove vlade,

(ponedjeljak, srijeda i četvrtak), s tim da je u četvrtak bila »svečana projekcija« na kojoj su predstavljani autori filma i kompletna ekipa, a projekciji je prisustvovala i ministrica kulture Republike Hrvatske prof. dr. sc. *Andrea Zlatar Violić*, gene-

poginulo u avionskoj nesreći kod Smolenska. Žiri regionalne konkurencije »Veliki« je »pečat« jednoglasno dodijelio *Ines Tanović* i filmu »Jedan dan na Drini«, dok je »Mali pečat« za najbolji film autora do 35 godina osvojio danski film »Oporuka«, redatelja *Christian Sonderby Jepsen*. Film koji na najbolji način promiče ljudska prava je »Mjesto moje malo« Meksikanke *Tatiane Heuzo*. Ove je godine prvi put dodijeljena i Nagrada mojoj generaciji, a njezin prvi dobitnik je Nizozemac *Boris Gerrets* za film »Ljudi koji sam mogao biti, a možda i jesam«, u cijelosti snimljen mobitelom. Publika je, pak, za najbolji film izabrala »Nije ti život pjesma Havaja« *Dane Budisavljević*.

Zlatko Žužić

Branko Ištvančić u društvu ministrice kulture Andree Zlatar Violić

»Radeći ovaj film shvatio sam da to nije samo priča o slamarkama nego film o Hrvatima u Vojvodini, o mojim sunarodnjacima koji su pomalo zapostavljeni, zaboravljeni i od strane države u kojoj žive i od svoje matične domovine«, rekao je Ištvančić.

SUBOTICA KOJA NESTAJE

Kuća Jakova Pertića – Somborski put 39

Piše: Dr. Viktorija Aladžić

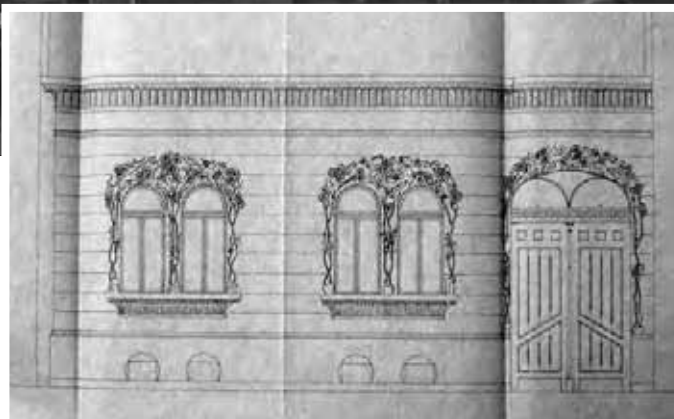
Potreba države da kontrolira svoje građane, vodi evidenciju o njihovoj imovini, kretanju i svim poslovima, nije tekovina suvremenog društva. Državni sustavi kontrole nastali su onda kada je u povijesti ljudske uljudbe nastala prva država. Zahvaljujući toj činjenici, kao i preciznosti ugarske administracije moguće je danas pratiti životne putanje mnogih građana Subotice u XIX. i XX. stoljeću i prodrijeti do vrijednih podataka o njihovom životu, poslovima i kretanju.

S *Jakovom Pertićem*, po prvi put, susreli smo se u tekstu o kući u ulici Žarka Zrenjanina 21. Temeljem dosad prikupljenih podataka izgleda da je on, izdvojivši se iz očeve obitelji, prvo prebivalište zasnovao upravo na spomenutoj adresi i ondje, 1889. godine, izgradio pomoćni objekt u dnu parcele prema projektu inženjera *Nándora Wagnera*¹.

Već smo opisali kako se ova kuća sastojala od dvije sobe, kuhinje s otvorenim ložištem i smočnice, uz staju i kolnicu, te je mogla poslužiti obitelji Jakova Pertića kao skroman dom od najnužnijih prostorija neophodnih za pristojan život. Budući da je iznikla kao pomoćni objekt u dnu parcele, na njezinu praznom dijelu, osnovano je pretpostaviti, Jakov Pertić je na prednjem dijelu placa planirao izgraditi veću, raskošniju građansku kuću. No, iz nekih razloga ovo se nije ostvarilo, a plac prelazi u vlasništvo *Samua Lengyela*, koji ondje gradi kuću 1905. godine². Nakon prodaje placa u današnjoj ulici Žarka Zrenjanina, Jakov Pertić i njegova obitelj prelaze u skromnu seosku kuću u današnjoj ulici Sv. Katarine 25. Ovo zaključujemo iz molbe koju je 1897.

1 HAS, F:2, ép. eng. VI kör 9/1889.

2 HAS, F:2, ép. eng. VI kör 3/1905.

godine *Jakov Pertić* predao tražeći građevinsku dozvolu za otvaranje jednih vrata na spomenutoj kući³.

U spomenutom tekstu, o kući koja se nalazi na Somborskom putu 37, izneseni su podaci prema kojima su 1906. godine ta i susjedna parcela, s kućom na broju 39, pripadale nasljednicima *Mikloša Pertića*. Nasljednom razdiobom parcela je podijeljena između *Ive Pertića*, koji će na njoj izgraditi prizemnu kuću 1907. godine, danas je ona na broju 37, i Jakova Pertića, danas na Somborskom putu 39. Po svemu sudeći Jakov je bio stariji sin, jer je svoju prvu kuću, u ulici Žarka Zrenjanina 21, izgradio šest godina prije *Ive* čija se prva kuća danas nalazi na Somborskom putu 18.

Jakov Pertić predaje molbu za izgradnju građanske kuće 1908. godine prema projektu *Mátyása*

3 HAS, F:2, ép. eng. V kör 4/1897.

*Salge*⁴, kada je ponovno promijenio adresu stanovanja. I ova je kuća bila prilično skromna, s dvije sobe orijentirane prema ulici, suhim ulazom i malim zatvorenim trijemom orijentiranim prema dvorištu. Jedan dio trijema je bio odvojen za smočnicu i drvene stube koje su vodile na tavan. U dvorištu, uz bratovljevu parcelu, podigao je jedan pomoćni objekt, prema istom projektu, u kojem je imao sobu, kuhinju s otvorenim ložištem, ostavu, staju i kolnicu. Ova dva objekta sadržavala su dovoljno prostora za život prosječne obitelji u to doba. Ostaje nejasno zbog čega sve prostorijske u kući nisu smještene pod isti krov, eventualno s odvojenom stajom i kolnicom, nego su prednje sobe bile odvojene od kuhinje i pomoćnih prostorija. Kasnije su oba objekta povezana u jednu kuću »L« osnove.

4 HAS, F:2, ép. eng. IV kör 18/1908.

Zanimljivo je i pročelje kuće za koju je *Mátyás Salga* predvidio polukružne prozore i kapiju oko kojih se prepliću grane i cvjetovi ružina drveta, prema poetici secesije. Po svemu sudeći kuća nije izvedena prema *Salginu* projektu, a ukoliko i jest danas nije moguće prepoznati navedene secesijske elemente. Istraživanja koja bi se mogla provesti na samoj kući pokazala bi kako je ona izgledala u vrijeme kada je izgrađena.

Na jednoj kući u Subotici, danas u ulici Braće Radića 60, a koju je također projektirao *Mátyás Salga*, može se vidjeti izvedba dekoracije s prepletima ružina drveta. Ukoliko bi istraživanja na kući na Somborskom putu 39 pokazala da je ona izvedena prema projektu *Mátyása Salge*, izgled kuće u Braće Radića 60 mogao bi pomoći u njezinoj restauraciji.

Jakov Pertić i njegova obitelj posjedovali su od 1911. godine još jednu skromnu seosku kuću u ulici Stipana Vilova 9. Na ovoj su kući, od 1911. do 1914. godine, mijenjani prozori, trska i crijep i izvršeno je njezino proširenje⁵.

5 HAS, F:2, ép. eng. V kör 47/1911, ép. eng. V kör 56/1912, ép. eng. V kör 57/1913, ép. eng. V kör 51/1914.

Hrvatski konjanici i husari

Cijelo stoljeće nakon Krbavske bitke (1493.) obilježeno je turskim osvajanjem Hrvatske i borbom hrvatskog naroda za očuvanje nacionalnog identiteta i državnosti. Bitkom kod Siska (1593.) dolazi do prvoga ozbiljnijeg poraza turske vojske nakon čega je uslijedilo zaustavljanje turskog napredovanja i uspostavljanje ravnoteže na granici kao i povratak nekih teritorija zauzetih od strane Turaka u proteklom stoljeću. Veliki Turski rat, započet nakon sloma turske opsade Beča, a koji se završio mirom u Srijemskim Karlovcima 1699. godine, označio je početak oslobođanja Hrvatske od turske vlasti. Nakon poraza turske vojske kod Beča, 1683. g., europske zemlje, ujedinjene u Svetu ligu,

započinju borbu protiv Turaka uspjevši osloboditi cijelu središnju Europu od turske vlasti, a ovim ratom oslobođena je i gotovo cijela Hrvatska. Pored pješastva iz nižih slojeva društva u borbi za oslobođenje Hrvatske posebice su se istakli hrvatski konjanici čiji je izgled sačuvan na mnogobrojnim likovnim spomenicima kao i portretima velikaša. Svaki konjanik posjedovao je kratku konjičku pušku, uglavnom s kremenim mehanizmom koja je bila okačena o remenu alku i visila je od pasa prema dolje. Pored puške konjanik je posjedovao i dva pištolja okačena o specijalnu futrolu na sedlu. Od hladnog oružja konjanik je posjedovao mač za probijanje oklopa čija je dužina mogla iznositi do 150 cm i

nalazio se s desne strane. Osim mača konjanik je imao i sablju turskog tipa »karabela« čija je drška bila u obliku stilizirane ptičje glave.

HUSAR KARLOVAČKE PUKOVNIJE

Poslije oslobođenja Hrvatske od Turaka dolazi do reformiranja vojnog sustava gdje se pored pješačkih pukovnija, sredinom 18. stoljeća, formiraju i četiri husarske pukovnije; Karlovačka, Varaždinska, Banska i Slavonska. O izgledu i naoružanju svedoči djelo »Accurate Vorstellung der sammtlichen k.k. Armee« nastalo 1762. godine koje opisuje sve husarske pukovnije. Od odjeće husari su nosili mentene (ogrtace) tamno plave boje čiji je obrub bio od crnog jagnječeg krzna. Dolame (vrsta kaputa) su također bile tamno plave boje kao i hlače. Svi dijelovi odjeće imali su preplete i ukrase zlatne boje. Husarski kalpak je praviljen od crnog krzna s crvenim dijelom na tjemenu, pleteni pojas je bio zlatno bijeli dok su čizme bile duboke s ostrugama. Husarsko naoružanje bilo je regulirano propisom koji je određivao što husar treba posjedovati od oružja, ali ne i koje modele tog oružja mora imati. Svaki husar je posjedovao sablju, kratki karabin kao i dva pištolja, a tipove ovog oružja sam je određivao i nabavljao u ovisnosti o mogućnosti. Sablja je u većini slučajeva bila sa širokim sječivom sa slabo naglašenim jalmanom, čelik za sječivo je bio visoke kvalitete; stoga je ono bilo tanko, a sablja lagana. Sječiva su bila ukrašena gravurama od kojih dominira prikaz sunca i mjeseca dok su zasebnu grupu činila sječiva »mado-na« s prikazom Bogorodice i ugraviranim zavjetnim tekstom. Karabin je bio kratak, prilagođen korištenju s konja dok su pištolji bili smješteni u zasebne držače koji su bili okačeni na prednji dio sedla.

SPECIJALNE POSTROJBE

Prve postrojbe za specijalne namjene nastale su tijekom Sedmogodišnjeg rata (1756. – 1763.) pod nazivom »Oštri strijelci«, a organizirane su od strane austrijskog grofa *Lacyja*. Ovaj poseban rod vojske činili su najbolji vojnici izričito dobri u streljaštvu i naoružani posebnim oružjem, a njihovu ulogu bi danas mogli usporediti sa snajperistima. Godine 1769. svaka graničarska pukovnija na području Hrvatske dobiva dvije čete oštrih strijelaca kao stalnu postavu te su namijenjeni borbi van klasičnoga linijskog rasporeda vojske na bojnopolju. Radi svoje specijalne namjene, oružje je također bilo specifično. Kao glavno oružje korištena je puška »štuc« (Stutzen) model M.1768 koja je imala dvije cijevi smještene jednu ispod druge. Za razliku od ostalih vojnih pušaka koje su radi proizvodnje u velikim serijama često bile neprecizne puška M.1768 je bila veoma precizna, a po izgledu je više nalikovala lovačkoj nego vojnoj pušci. Kalibar obje cijevi je bio 15 mm. Gornja cijev je žljebljena, dok je donja cijev bila glatka. Svaka cijev je imala zaseban mehanizam na kremen. Za pušku je izrađivana posebna torba u kojoj su se nalazila pregrade za sav potrebni pribor, nosila se na desnom ramenu dok je puščana cijev virila kroz otvor na dnu torbe. Od hladnog naoružanja oštri strijelci su osim sablje posjedovali i dugačko koplje koje je služilo ne samo kao oružje već i kao naslon za pušku. Koplje je pored klasičnog velikog šiljka na vrhu imalo na donjoj strani manji metalni šiljak koji je služio zabijanju koplja u zemlju bez oštećenja glavnog šiljka. U posebno oblikovane rupe na koplju stavljale su se kuke na koje se oslanjala puška, ovakva primjena koplja omogućavala je nišanje i pucanje s čvrstog postolja kao i veliku preciznost bilo gdje na bojnopolju.

AGROSEME-PANONIJA JOŠ JEDNA SUBOTIČKA TVRTKA KOJA ODBROJAVA POSLJEDNJE MJESECE

Čekajući na državu

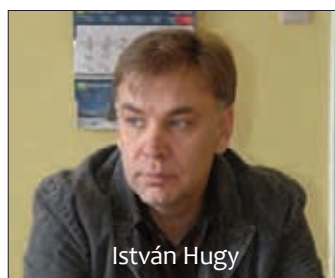
Država bi mogla, ukoliko bi htjela, riješiti probleme Agrosemena. S jedne strane da zaštiti svoje vlasništvo, jer posjeduje oko 30 posto dionica ovog poduzeća, a s druge strane zato što većinski paket pripada Finam Skinu i Stanagro Investu, poduzećima koja su na listi 40 kompanija i tvrtki koje se dovode u izravnu vezu s grupom Darka Šarića koja je ulagala novac od droge u kupnju poduzeća u Srbiji

ništa kako bi ih u tome zaustavile. Stoga je zanimljiv i podatak prema kojemu je od 2005. Agrocoop AD najveći dioničar Agrosemena, ali se 2010. vlasništvo promijenilo, a dionice Agrocoopa bile su podijeljene jednako Finam Skinu i Stanagro Investu. Naime, Agrocoop je srpnja 2010. otišao u stečaj, ali to očito nije spriječilo ovu grupu da nastavi posloovati.

Kada je prije nešto više od godinu dana specijalni tužitelj za organizirani kriminal *Miljko Radisavljević* obećao da će biti istražene sve sporne privatizacije do kojih je istraga pranja novca stečenog u trgovini kokainom dovela tužiteljstvo, radnici Agrosemi-Panonije ponadali su se da će se i u njihovom poduzeću nešto dogoditi. Danas je među njima manje očekivanja, a više zebnje da je Agrosemi-Panonija samo još jedna subotička tvrtka, nekada svjetski poznatog imena i ugleda u području sjemenarstva, koja odbrojava posljednje mjesec svog postojanja. Poduzeću je prošle godine, nakon osam mjeseci, nakratko odblokiran račun po osnovi prinudne naplate, ali od listopada račun je ponovno blokiran s ukupnim iznosom većim od 94 milijuna dinara. Stoga im u listopadu ove godine, ako se ništa ne promijeni, slijedi automatski stečaj.

Gradski Samostalni sindikat i lokalna samouprava posljed-

njih su dana u razgovorima s vodstvom tvrtke. »Tražimo da se pojavi predsjednik upravnog odbora poduzeća da s njim razgovaramo o aktualnoj situaciji i da vidimo kako će se riješiti problemi manjka posla i prebro-

István Hugi

điti situacija u Agrosemenu. Naš je cilj sačuvati radna mjesta, jer kada tvrtka ode u stečaj vrlo ju je teško ponovno podići, a takvih primjera u Subotici imamo niz«, kaže *István Hugi*, potpredsjednik gradskog sindikata.

U RUKAMA KRIMINALACA

Neki sugovornici, koji su željeli ostati anonimni, smatraju da bi država mogla, ako bi to htjela,

riješiti probleme Agrosemena. S jedne strane da zaštiti svoje vlasništvo, jer putem Akcijskog fonda i PIO fonda posjeduje oko 30 posto dionica ovoga poduzeća, a s druge strane zato što većinski paket pripada Finam Skinu i Stanagro Investu, poduzećima koja su na listi 40 kompanija i tvrtki koje se dovode u izravnu vezu s grupom *Darka Šarića* koja je ulagala novac od droge u kupnju poduzeća u Srbiji. U brojnim objavljenim novinskim tekstovima i dosjeima pokazano je na koji način su kupljena poduzeća korištena kako bi se iz njih izvlačio novac, kao i za pranje više desetina milijuna eura. Istraživanje NUNS Centra za istraživačko novinarstvo u Srbiji i novinarske mreže Organized Crime and Corruption Reporting Project otkrilo je i kako su banke ovoj kriminalnoj grupi osiguravale kredite, jamčevine i novac, a državne agencije koje su osnovane kako bi zaštitile državnu imovinu i kontrolirale realizaciju ulaganja, nisu učinile

Na pitanje hoće li Akcijski fond učiniti nešto da zaštiti svoju imovinu, ravnatelj Sektora za komunikacije Agencije za privatizaciju *Dušan Belanović* u telefonskom razgovoru je rekao kako država Srbija putem Akcijskog fonda ne sudjeluje u radu poduzeća u kojima ima manjinski paket. On je objasnio da je Zakonom o Akcijskom fondu, koji je postojao do prošle godine, bilo definirano da država ne može imenovati svoje predstavnike u društvima u kojima

CE SVOG POSTOJANJA

ima manjinski kapital. Belanović je ipak obećao da će na pismena pitanja dati konkretnije odgovore, ali na adresu našeg uredništva ipak nisu stigli nikakvi odgovori.

MILIJUNSKJE HIPOTEKE

Kakvo je stvarno stanje u Agrosemenu zasad još nitko nije spreman javno reći, a da blokada računa u iznosu od 94 milijuna dinara nije najveći problem ove tvrtke pokazuje prospekt poduzeća objavljen na sajtu Beogradske burze. Prema objavljenim podacima polovicom prošle godine imovina i nekretnine poduzeća

19 milijuna dinara i na cjelokupnu imovinu tvrtke u ukupnom iznosu od 27,8 milijuna dinara.

Predsjednik sindikata Agrosemena **Kalman Kovačević** kaže da je Agrocoop kreditno i hipotekarno zadužio poduzeće, izvukao novac i potom otišao u stečaj. On dodaje i da država nikada nije imala svoje predstavnike u tijelima poduzeća, skupštini ili UO, i kaže kako ga čudi da ih ne zanima tih 30 posto vlasništva. »Naš sindikat Agrosemena inzistira da se sastanemo s vlasnicima i vidimo kakvi su daljnji planovi, ima li za nas budućnosti ili nema.

Naravno, uposleni nisu krivi za tolike kredite i bankarske hipoteke koje, prema mom saznanju, iznose oko pet milijuna eura. To

nisu dugovi Agrosemena, netko nas je zadužio, a tko je taj neka državna tijela istražuju.«

Kovačević kaže da je posla

sve manje, doprinosi nisu plaćeni tri godine, poduzeće jedva opstaje, premda se plaće, čiji je prosjek oko 40 tisuća, još redovito isplaćuju. Poslodavac ispunjava i zakonske uvjete osiguranja zaštitne opreme za radnike i redovitog liječničkog pregleda. On smatra da bi Agroseme moglo ponovno pronaći svoje mjesto u sjemenarstvu, te da bi perspektiva poduzeća bila izglednija kada bi postojala volja za iznalaženjem rješenja, skidanjem zaduženja te poticanjem proizvodnje.

S. Mamužić

Domaće sjemenarstvo je razbio prljavi novac

Prof. dr. Miroslav Malešević s Novosadskog instituta za ratarstvo i povrtarstvo kaže kako se domaće sjemenarstvo sve do tranzicijskog razdoblja uspjelo očuvati, ali nije se moglo znati da će prljavi novac ući i odigrati ključnu ulogu u razbijanju sjemenarstva kao grane poljoprivrede. »Upravo Agrosemi-Panonija je imalo najjači program od svih tadašnjih sjemenskih kuća i surađivalo je po cijeloj Europi, radilo je i za druge kompanije, svjetske, europske i bilo je zaista lider. Poanta je u tome što je tadašnje vodstvo imalo jednu takvu viziju, napredan i dobar program, i onda su napravili dobar doradni centar,

izgradili dobru komunikaciju s proizvođačima. Dakle, sve je to, što se mene tiče, bilo idelano. Institutu je to odgovoralo«, kaže Malešević te dodaje da je Institut svojedobno bio zainteresiran za sudjelovanje u privatizaciji sjemenskih kuća.

»Institut je bio zainteresiran za sudjelovanje u privatizaciji i pomoći očuvanju uopće tog sustava sjemenarenja, sjemenskih kuća kao što je bilo Agroseme. Međutim, nitko se nije mogao boriti s prljavim kapitalom jer oni nisu pitali za cijenu, oni su to htjeli uzeti da bi uvukli prljavi novac u legalne tokove. Vidjelo se kasnije da je propao i Agrocoop. Praktički je uništeno sve ono što je bilo značajno. Mislim da je sada sve ostalo trgovini i trgovačkom lobiju koji ide preko velikih sustava MK, Sygenta i Delte, preko kojih ulaze sjemenske kompanije«, kaže prof. Malešević.

On stoga smatra da će se Agroseme teško oporaviti ako država ne bude zakonski bolje uredila područje sjemenarstva, primjerice, na taj način da u Zakonu o priznavanju sorti poljoprivrednog bilja stoji kako će kompanija, čije se sorte i hibridi registriraju na teritoriju republike, biti obvezna dio svoga sjemena proizvoditi i dorađivati na teritoriju Vojvodine ili u područjima koja odgovaraju sjemenskoj proizvodnji. U tome nitko ne može spriječiti državu niti je to protiv ikakvih europskih standarda, ističe Malešević. »Problem je u tome što inozemne sjemenske kompanije ne zasnivaju proizvodnju sjemena svojih sorti i hibrida ovdje u Vojvodini, nego uvoze sjeme koje je proizvedeno negdje, recimo u Mađarskoj, Francuskoj, pa čak u Americi. Mogu reći da se ne proizvodi ništa ni u Hrvatskoj. Svi oni potpuno zaobilaze naše sjemenske kuće, stoga mislim da se Agroseme ne može oporaviti ako se ne bude nešto drukčije uredilo. Primjerice, mi ne možemo otići u Ukrajinu ili bilo gdje, a da najmanje 50 posto svoga sjemena tamo ne proizvedemo. To država može urediti, samo ako hoće. Prošle godine je oko 25 milijuna dolara dano za uvoz sjemena od KWS-a, Syngente, itd. Sjemenarstvo nigdje nije prepušteno tako, mi trošimo skoro 200 milijuna eura svake godine za sjeme da bi se zasijao svaki hektar.

Inače, strateški Agroseme je na idealnom mjestu. Blizu je Mađarska, Hrvatska, EU. Zaista je idealno mjesto za proizvodnju i promet za cijelu subotičku regiju, a i za delikatnije ratarske kulture, povrtlarske i posebne začinske, ljekovito bilje i dr. Možda sam malo idealist, ali mislim da bi se sigurno dalo nešto uraditi«, ističe prof. Malešević.

opterećeni su milijunskim hipotekama i uknjiženim založnim pravima. Tako su založna prava uknjižena u korist Banke Intesa na iznos od 6,1 milijuna eura, u korist njemačkog KWS-a za glavnica od 24,39 milijuna dinara, u korist Agrobanke na iznos od oko 37 milijuna dinara, Razvojne banke Vojvodine na 400 milijuna dinara, hipoteka za glavnica od 2,5 milijuna eura po osnovi kredita u korist OTP Banke, te dvije hipoteke u korist Poreske uprave za iznos od oko

Veleposlanici Britanije i SAD-a u posjetu Subotici

Gradonačelnik Subotice *Saša Vučinić* sa suradnicima primio je 2. ožujka u Gradskoj kući izaslanstva veleposlanstava Velike Britanije i Sjedinjenih Američkih Država u Srbiji, koje su predvodili veleposlanici *Michael Davenport* i *Mary Varlick*. Veleposlanik Davenport je istaknuo da je Subotica primjer za privlačenje stranih investitora, te dodao da će u predstojećem razdoblju biti intenzivirani razgovori između ekonomskog sektora britanskog veleposlanstva u Beogradu s kolegama u subotičkoj lokalnoj samoupravi, što bi trebalo rezultirati i konkretnim investicijama u Subotici. »Siguran sam da bi i britanske tvrtke našle svoj interes da investiraju u ovoj regiji, osobito jer Subotica ima dobru reputaciju na polju investicija, prije svega zbog brojnih njemačkih tvrtki koje posluju ovdje«, rekao je Davenport. Gradonačelnik *Saša Vučinić* izrazio je zadovoljstvo ovim posjetom »jer je Subotica konačno grad o kome se priča u stranim diplomatskim krugovima, kada su u pitanju investicije«. Tijekom posjeta Subotici, veleposlanica SAD-a *Mary Varlick* posjetila je Radio Suboticu te je izrazila potporu naporima koje Grad čini u nastojanju da privuče inozemna ulaganja, ojača ekonomiju i otvori nova radna mjesta. Ona je ocijenila da je Subotica odličan primjer multikulturalizma, te istaknula da je emitiranje programa Radio Subotice na tri jezika izuzetan doprinos toleranciji i kulturnoj raznolikosti grada.

Istoga dana na Ekonomskom fakultetu u Subotici održan je skup povodom posjeta studenata odjela iz Bujanovca matičnom fakultetu. Prisutnima su se, osim domaćina, obratili i gosti: ministar prosvjete i znanosti *Žarko Obradović*, ministar za ljudska i manjinska prava, državnu upravu i lokalnu samoupravu i predsjednik Koordinacijskog tijela za Bujanovac, Preševo i Medvedu *Milan Marković*, veleposlanici SAD-a i Velike Britanije *Mary Varlick* i *Michael Davenport*, te vršitelj dužnosti šefa Misije OSCE u Srbiji *Thomas Moore*.

»Vodovod« traži povećanje cijena

Upravni odbor JKP »Vodovod i kanalizacija« donio je Odluku o cijenama usluga prema kojoj je za korisnike usluga u individualnom i kolektivnom stanovanju predviđeno povećanje cijena za oko 11 posto. Predlažu se tri posto niže cijene za korisnike usluge u javnom prostoru, ali i poskupljenje od tri posto za beneficirane potrošače. Odluka je upućena lokalnoj samoupravi na davanje suglasnosti.

Umjesto bala humanitarna večer

Ove godine je gradonačelnik *Saša Vučinić* odlučio umjesto tradicionalnog Gradonačelnikovog bala organizirati Humanitarnu večer, a razlog je, kako je objasnio, teška ekonomska situacija. On je najavio kako će to biti plesna večer koja će biti održana u foajeu ispred vijećnice u Gradskoj kući te kako će za one koji se odluče doći to biti prilika da uklope svoju humanitarnost, dobrotvornost s prilikom da budu dio nečega

što će, možda, prerasti u jednu novu, tradicionalnu lokaciju za održavanje ovih humanitarnih aktivnosti. Humanitarna večer će biti održana u nedjelju, 11. ožujka, od 20 sati, a upućeno je šesto pozivnica po cijeni od šest tisuća dinara. Prihod je namijenjen Osnovnoj i srednjoj školi »Žarko Zrenjanin«, koja ima velikih problema s osiguravanjem odgovarajuće prehrane za svoje učenike i štíćenike.

Zahtjevi za obeštećenje predaju se u Pošti 1

Zahtjevi za vraćanje oduzete imovine u Subotici se predaju u Pošti 1 od 8 do 16 sati, na posebno obilježenim šalterima. Građani će zahtjeve moći podnijeti u sljedeće dvije godine, za njihovo podnošenje ne plaća se nikakva naknada, ali je prethodno neophodno zakazati termin za predaju zahtjeva na broj telefona 011 360 75 05. Upute i detaljni podaci mogu se dobiti na web sajtu ili na telefone Agencije za restituciju, gdje će biti dostupne i informacije o statusima podnesenih zahtjeva. Do podnošenja zahtjeva za povrat imovine građani trebaju prikupiti 14 različitih dokumenata koji se odnose na bivšeg vlasnika, podnositelja, imovinu, kao i na pravnu vezu podnositelja zahtjeva s bivšim vlasnikom. Iz Udruženja za povrat imovine podnositelje upozoravaju da ne žure s podnošenjem zahtjeva nego da pažljivo pripreme svu dokumentaciju jer će nekompletna biti vraćena i tretirana će se kao nevažeća.

Novi poziv za projekte Mađarska – Srbija

U okviru 3. poziva za prikupljanje prijedloga projekata u okviru IPA Programa prekogranične suradnje Mađarska – Srbija, koji će se provoditi uz sufinanciranje Europske Unije, bit će dostupno 15,1 milijun eura. Ured za europske integracije Vlade Republike Srbije i Nacionalna agencija za razvoj Mađarske objavili su 1. ožujka 3. poziv za prikupljanje prijedloga projekata, a sredstva će biti dostupna kroz dvije prioritetne mjere: infrastruktura i okruženje, odnosno ekonomija, edukacija i kultura. Rok za predaju prijedloga projekata je 30. svibnja 2012. godine, a dodatne informacije dostupne su na internet stranici www.hu-srb-ipa.com, ili putem telefona Informacijskog centra IPA Programa prekogranične suradnje Mađarska – Srbija u Subotici 024-553-003.

Prosvjed poljoprivrednika

Nezadovoljni situacijom u poljoprivredi i novim mjerama Ministarstva poljoprivrede, trgovine, šumarstva i vodoprivrede, poljoprivrednici s teritorija Subotice održat će jednosatni prosvjed u ponedjeljak, 13. ožujka. Poljoprivrednici će svoje nezadovoljstvo iskazati tako što će od 12 do 13 sati izaći traktorima u Strossmayeru ulicu. Zahtjevi Udruženja poljoprivrednika su isplate subvencija za regresiranje repromaterijala u iznosu od 17.000 dinara po hektaru, te provođenje Nacionalne strategije ruralnog razvoja 2011-2013. koja je usvojena veljače 2011. godine, kao i donošenje Uredbe za ruralni razvoj.

Izbori 2012.

Ukinuti samodoprinos u »Novom Selu«

Gradski odbor Demokratske stranke pokrenut će inicijativu za ukidanje samodoprinosu u MZ »Novo selo«, kaže se u priopćenju ove stranke, te navodi kako je svojedobno odluka o uvođenju samodoprinosu »donesena u krajnje sumnjivim okolnostima«. U priopćenju DS-a stoji kako je još prilikom uvođenja 2001. godine grupa nezadovoljnih građana, ne vjerujući u zakonitost te odluke, pokrenula inicijativu za ukidanje plaćanja samodoprinosu, »međutim sva pripadajuća dokumentacija je na tajanstven način nestala u navodnoj provali u prostorije, pri čemu su provalnici odnijeli samo dokumentaciju u vezi samodoprinosu«. U priopćenju se podsjeća kako je odluku o uvođenju samodoprinosu donijela gradska vlast na čijem je čelu tada bio Savez vojvođanskih Mađara. Aktivisti DS-a prikupljat će potpise za ovu inicijativu i predložiti referendum o ukidanju samodoprinosu u Mesnoj zajednici »Novo selo« koji bi trebao biti održan kada i lokalni izbori, čime bi se izbjeglo stvaranje dodatnih troškova, kaže se u priopćenju.

Podnijeli zahtjev predstavniku Ombudsmanu i Zaštitniku ravnopravnosti

Savez bačkih Bunjevaca i Gradski odbor Srpskog pokreta obnove podnijeli su zahtjev Ombudsmanu i Zaštitniku ravnopravnosti građana u Republici Srbiji da nalože lokalnoj samoupravi i »Suboticatransu« da se osigura pravo na besplatne autobusne karte za građane iznad 65 godina na cijelom teritoriju grada Subotice. Kako je »Suboticatrans« javno komunalno poduzeće koje svoju djelatnost obavlja na teritoriju cijeloga grada, ograničavanje prava na besplatnu kartu samo na područje naselja Subotica je diskriminacija i ograničavanje prava ravnopravnosti ostalih građana iz prigradskih naselja. U SBB i GO SPO očekuju da Ombudsman i Zaštitnik ravnopravnosti građana odmah reagiraju, te nalože subotičkom prijevozniku i Gradu Subotici da omoguće primjenu donesene odluke za području cijeloga grada.

Kritike na način izgradnje cestovne mreže

Članica Ujedinjenih regiona Srbije u Subotici Ljubica Vukov kritizirala je način izgradnje cestovne mreže u gradu navodeći kako se ne poštuje tehnološko pravilo da se najprije izgradi infrastruktura – vodovod, kanalizacija i slično – pa tek onda asfaltiraju ceste. Zbog naknadne gradnje infrastrukture raskopava se asfalt koji se poslije krpa 20 godina. Odvodi na cestama postavljaju se na najvišim, umjesto na najnižim točkama, pa su ceste pune vode kada pada kiša. Ljubica Vukov smatra da Ravnateljstvo za izgradnju grada mora sastaviti tim stručnjaka koji će ozbiljno analizirati što i kako treba raditi s kojom ulicom. U suprotnom, svake godine po nekoliko puta krpat ćemo iste rupe, smatra Ljubica Vukov.

Regiranja zbog poskupljenja vode u Subotici

Povodom novog poskupljenja vode reagirala je Liberalno-demokratska partija ukazujući da je način donošenja takve odluke potpuno nedemokratski i da je Upravni odbor Vodovoda donio odluku o novoj cijeni bez ikakvih stvarnih argumenata za to. »Uvredljivo je da jedino obrazloženje poskupljenja ionako goleme cijene vode i odvođenja i pročišćavanja otpadnih voda u Subotici bude na osnovi Ugovora o zajmu, odnosno Aneksa Ugovora između Grada i EBRD. To uopće nije obrazloženje, to je bezobrazluk prema građanima. Na taj način je moguće cijenu dizati stalno, bez ikakve mjere, jer očevidno nema stvarnih razloga za poskupljenje«, priopćio je LDP.

Na poskupljenje vode reagirao je i Savez bačkih Bunjevaca navodeći u priopćenju da su nepodnošljiva cijena vode i enormne cijene svih komunalnih usluga u Subotici posljedica očajne politike koju vodi aktualna lokalna vlast na čelu s Demokratskom strankom. »Tražimo da nas informiraju kolike su bile cijene komunalnih usluga kad su, kako oni kažu, preuzeli odgovornost za vršenje vlasti, a kolike su danas. Toga nema u njihovom propagandnom informatoru koji dijele građanima. A nema ni imovinskih kartica dužnosnika DS«, kaže se u priopćenju.

PUTUJTE S **JP »SUBOTICA-TRANS«** NA MEĐUNARODNOJ LINIJI:
SUBOTICA-NOVI SAD-ZAGREB I OSTVARITE ZNAČAJNE POPUSTE.
POLASCI U 8,00 h SVAKOG DANA IZ SUBOTICE I ZAGREBA.

CIJENA KARATA:

DJECA DO 6 GODINA – VOZE SE BESPLATNO.
DJECA OD 6-12 GODINA (POPUST OD 50%) – 1.425,00 DINARA

STUDENTI:

JEDAN SMJER (POPUST OD 20%) – 2.280,00 DINARA.
POVRATNA (POPUST OD 30%) – 3.990,00 DINARA.

OSTALI:

JEDAN SMJER – 2.850,00 DINARA.
POVRATNA (POPUST OD 15%) – 4.845,00 DINARA.

VAŠ SUBOTICA-TRANS

Tel.: 024/555-566

SUBOTIČANI U SEOSKOM AMBIJENTU OBNAVLJAJU STARE RECEPTE U NOVOM OBLIKU

Dobrobiti kozjeg mlijeka u sapunu

Koristeći mlijeko koza sa svoje mini farme, bračni par Adamov uspostavlja temelje radionice za ručnu proizvodnju sapuna od prirodnih sirovina i sastojaka, blagotvornog za kožu * Za odgovarajućom recepturom sapuna od kozjeg mlijeka počeli su tragati zbog bolesti kože svojega sina, a kada su se uvjerali u rezultate, rođena je ideja da bi na ovom iskustvu mogli izgraditi i svoju obiteljsku tvrtku

U rujnu 2011. godine Vesna B. Adamov registrirala je »Eco-soap«, trgovinu za ručnu izradu sapuna u Subotici, u »petom kvartu«, temeljeći je na uporabi kozjeg mlijeka i primjeni vlastitih iskustava o njegovom blagotvornom djelovanju. Život obitelji Adamov odvija se između rodnoga grada, gdje je sjedište trgovine i kći na školovanju te roditelji, i malog sela preko Tise – Srpskog Krstura, na sjeveru Banata uz granicu s Mađarskom, gdje su jeftine kuće, prostrana dvorišta i pogodni uvjeti za uzgoj i napašanje koza na travnjacima netaknutim kemikalijama. Trgovina je stvorena na inicijativu bračnog para Adamov koji na vlastitu iskustvu blagotvornosti kozjeg mlijeka temelje izradu sapuna, ručno proizvedenog od prirodnih sastojaka i nude ga tržištu. Zasad u početnim, manjim količinama sapune iznose na kanjišku, novobečejsku i subotičku tržnicu, a u ponudi su u biotekama u nekoliko gradova.

PREMA SAVJETIMA STARIH LJUDI

»Naš sin Nemanja je odmalena imao problema s kožom, psorijazu na oba lakti. U tri – četiri godine probali smo različite lijekove i preparate, ali nije pomagalo. Promjene na koži su se iznova vraćale. Čuli smo od baka da je kozje mlijeko kao lijek za respiratorne i trbušne probleme i za promjene na koži. Kupili smo prvu kozu i počeli piti njezino mlijeko, istodobno se interesirajući na koje bismo još načine tako kvalitetne sastojke mlijeka mogli

koristiti. Počeli smo spravljati sapune za našu uporabu po različitim recepturama, mijenjali ih, prilagođavali, intenzivno i mjesecima tragajući za odgovarajućim sastavom, za sapunom kojim ćemo biti zadovoljni. Otkako ga koristimo u ovih godinu i pol dana simptom psorijaze nisu se obnavljali kod sina«, kaže Vesna. Po struci su i ona i suprug građevinski tehničari, ali u svojoj profesiji nisu našli posao, te su radili različite poslove, najčešće samo privremeno.

Vesna je bila na burzi rada kada se prošle godine ukazala mogućnost da dobije subvenciju za samozapošljavanje žena. Prihvaćeno je 8 projekata, među kojima i Vesnin o osnivanju radionice za ručnu izradu sapuna. Uz subvenciju od 160.000 dinara otvorila je radionicu. »Tajna 'cijelog' sapuna je u kozjem mlijeku i načinu na koji se sapun spravlja. Izrađujemo ga hladnim postupkom i na taj način čuvamo sve hranjive tvari iz

9. ožujka 2012.

mlijeka, vitamine i minerale, ne gubi se ništa. Kozje mlijeko je prirodni omekšivač za kožu, pa i na taj način pomaže zategnutoj, suhoj, bolesnoj koži da se obnovi. Ne znam koliko je poznato, ali ovo mlijeko sadrži koenzim Q10 koji regenerira kožu, obnavlja je i pomaže kod kožnih infekcija. Ulja koja se dodaju također sadrže minerale i vitamine, kao i antioksidanse i na taj način pomažu zdravoj koži da zadrži svojstva, a bolesnoj da ozdravi.«

Od prve do zadnje faze proizvodnja je ručna. Vesna podvlači da je za izradu ovakvog sapuna osobito važno da je mlijeko svježije i nekuhano.

KORAK PO KORAK

U skladu sa skromnim mogućnostima za ulaganja Igor i Vesna idu korak po korak: pet koza i mini radionica u kojoj se smjesa priprema, izlijeva u kalupe i ostavlja šest tjedana da se proces »sapunifikacije« završi.

Ovdje sapune ručno pakiraju i označavaju. »Vjerujemo da smo na dobrom putu da ovim poslom osiguramo egzistenciju za našu obitelj. Naši su kupci zadovoljni i vraćaju

se po sapun. To je naša nada u budućnost i dokaz da je ulaganje vrijedno truda.

Sapun mogu upotrebljavati svi, za zdravu kožu jer ju omekšava i čini baršunastom, kao i za osjetljivu i ispucalu kožu i različite ekceme i psorijazu.« Pašnjaci u selu su nedirnuti industrijom u čemu obitelj Adamov vidi važnu prednost. No, proizvodnja, ovisna o pri-

rodnim ciklusima i procesima, ima i stagnacija i to u vrijeme jarenja, kada je mlijeko neophodno mladunčadi. »Koze ne možemo musti cijele godine. Od veljače ili ožujka se počinju jariti i u prvo vrijeme jarići popiju svo mlijeko, što dovodi do zastoja u proizvodnji, nakon čega ćemo ponovno moći pravići veće količine sapuna.« Jarići koji u ovo vrijeme dolaze na svijet uvećat će stado, a dogodne i količinu mlijeka, tako da ova obitelj u sinergiji

s prirodom, korak po korak, pravi poslovne pomake. Cilj im je održati kvalitetu i uvećati tržište koje opskrbljuju sapunom.

»Razmišljamo i o drugim poslovnim mogućnostima u jednom seoskom domaćinstvu kakvo je sada naše, a proizvodnjom sapuna od kozjeg mlijeka uvijek ćemo se baviti, jer je lijep osjećaj proizvesti nešto za dobro drugih. To je nešto u čemu sam se pronašla.«

Katarina Korponaić

SAJAM TURIZMA »UTAZÁS« U BUDIMPEŠTI

Predstavljena vojvođanska sela

Predstavnici vojvođanskih sela koja su izabrana za turističku promidžbu Vojvodine, skupa su s predstavnicima kandidiranih sela, u okviru projekta »Bogatstvo različitosti«, posjetili u subotu, 3. ožujka, Sajam turizma »UTAZÁS« u Budimpešti. Ovaj

sajam održava se 35. put, a ove je godine na njemu sudjelovalo 456 izlagača iz 22 države.

Svoju kulturu, tradiciju, glazbu, različite nošnje i gastronomiju prezentirala su sela: Belo Blato, Skorenovac, Stara Moravica, Donji Tavankut, Krčedin, Kovilj, Banoštor,

Stapar, Futog, Bački Monoštor, Ruski Krstur, Selenča, Turija i Stari Slankamen.

Sama prezentacija projekta »Bogatstvo različitosti« bila je iznimno dobro posjećena i naišla je na dobar odziv posjetitelja. Osim bogate ponude tradicionalnih jela iz ovih mjesta,

narodne nošnje predstavnika su privukle pozornost znatiželjnih posjetitelja koji su se rado fotografirali s njima.

U okviru štanda Pokrajinskog tajništva za privredu Vlade AP Vojvodine, mađarskom turističkom tržištu prezentirana je cjelokupna turistička ponuda Srbije, s akcentom na promidžbu konkretnih turističkih proizvoda: kratki odmori u gradovima i selima, kulturni turizam, glazbene i sportske manifestacije, prirodna bogatstva Srbije – prvenstveno Dunav, aktivni odmor, kampovi, seoski turizam i gastronomska ponuda, koja je glavna tema u okviru promotivne kampanje Turističke organizacije Srbije u ovoj godini.

Turistička agencija »Magelan« iz Novog Sada, jedna od najznačajnijih članica turističkog podunavskog klastera »Istar 21«, posjetiteljima svog štanda, u okviru »UTAZÁS-a«, ponudila je promidžbeni materijal na mađarskom jeziku s ponudama jednodnevnih i višednevnih izleta ka izabranim selima i sve sadržaje koje ova sela nude (vožnja brodom, skelom, fijakerima, biciklima, pješačke ture, stare obrte, pecanje, aktivni odmor, proizvodnja organske hrane...).

Zdenka Mitić

FESTIVAL TAMBURAŠKE GLAZBE OMLADINSKIH ORKESTARA

Mlade žice

U organizaciji srijemskomitrovačkog centra za kulturu »Sirmiumart« organiziran je festival tamburaške glazbe omladinskih orkestara. Ovaj festival pod nazivom »Mlade žice 2012« održan je 29. veljače u gradskom kazalištu »Dobrica Milutinović«. Na festivalu su sudjelovali: TS »Tajna« iz

Rume, TS »Klasovi« iz Subotice, Gradski tamburaški orkestar iz Stare Pazove, rumski tamburaški orkestar »Plavi čuperak«, tamburaški orkestar Kulturno-obrazovnog centra »Šid«, TS »Srem« Centra za kulturu »Sirmiumart« iz Srijemske Mitrovice i TS »Da ne umre tamburica« iz Šašinaca. Izvođačkom kvalitetom i raznovrsnim programom orkestri su ispunili najšire glazbene i umjetničke zahtjeve, a pokraj tradicionalne glazbe koju izvode tamburaški orkestri na programu su se našli i transkripti klasičnih glazbenih djela.

D. Španović

SVAKOG PRVOG PETKA U MJESECU KONZULARNI DANI U SOMBORU

Za četiri sata usluga za pedesetak građana

Stranke mogu podnijeti zahtjeve za državljanstvo, podići putovnice, ovjeriti izjave, punomoći i sl.

Sombor je jedini grad u Vojvodini i Srbiji u kojemu građani većinu zahtjeva vezanih za hrvatski konzulat mogu obaviti bez odlaska u konzulat u Suboticu ili Beograd. Konzularni dani organiziraju se već tri godine, svakog prvog petka u mjesecu. Tada u Sombor

ti Konzularne dane. Generalni konzulat Republike Hrvatske u Subotici dobro surađuje s Gradom Somborom i gradonačelnikom koji nam je omogućio da u zgradi Gradske uprave imamo Konzularne dane. Na teritoriju Sombora i okolice živi velik broj građana koji imaju

dane. »Najviše zahtjeva koji se predaju u Somboru odnosi se na stjecanje ili utvrđivanje hrvatskog državljanstva. Velik broj građana dolazi i zbog ovjera izjava ili punomoći, a iako se zahtjevi za putne isprave i dalje predaju u konzulatu u Subotici, putne se isprave mogu podići u

java izgubljenih dokumenata i sl. Najmanje su čekali oni koji su došli po putovnice. Međutim, bilo je stranaka kojima je trebalo pojasniti što im je od dokumentacije potrebno za podnošenje zahtjeva za državljanstvo, gdje ih trebaju zatražiti, stranaka kojima je trebalo pomoći oko pisanja molbi, zahtjeva, ali uz strpljenje i suradnju konzulice savjetnice Vesne Pečkaj Njikoš svi su uspjeli završiti posao zbog kojega su došli ili dobiti informaciju koja im je trebala.

»Došao sam zbog sina koji je prije godinu dana predao dokumentaciju za hrvatsko državljanstvo. On se oženio u Hrvatskoj i sada želimo vidjeti može li se ubrzati proces stjecanja hrvatskoga državljanstva«, kaže Josip Oberman koga smo zatekli na Konzularnim danima.

»Osnovna ideja bila je pružiti usluge konzulata, prije svega hrvatskim državljanima, ali i onima koji imaju potrebu za uslugama konzulata, kao što je dobivanje dokumenata iz Republike Hrvatske. Mi smo zadovoljni što se više od tri godine Konzularni dani organiziraju svakog prvog petka u mjesecu. Najviše je građana iz našega, Zapadnobačkog okruga i dijela Podunavlja. U Somboru ima više od 8.000 Hrvata, ali i izbjeglih kojima su potrebne ovakve usluge«, kaže član Gradskog vijeća u Somboru Mata Matarić, koji je i predsjednik Podružnice DSHV-a u Somboru, koja je koncem 2008. godine inicirala organiziranje Konzularnih dana.

Zlata Vasiljević

Vesna Njikoš Pečkaj sa strankama

dolaze predstavnici Konzulata iz Subotice, a stranke mogu podnijeti zahtjeve za državljanstvo, podići putovnice i riješiti neke druge poslove.

DOBRA SURADNJA S GRADOM SOMBOROM

»Velika nam je čast i zadovoljstvo što već tri godine u Somboru možemo organizira-

dvojno državljanstvo i zbog toga je donesena odluka da Sombor bude mjesto gdje će svakoga prvog petka u mjesecu biti organizirani Konzularni dani«, kaže konzulica savjetnica Vesna Njikoš Pečkaj. Za nekoliko sati rada obrati im se pedesetak stranaka. Manja je gužva ljeti, ali i tada, bez obzira na godišnje odmore, prvi petak u mjesecu rezerviran je za Konzularne

Somboru. U Somboru se može uraditi i upis djece u knjigu rođenih Republike Hrvatske.«

SVI ZAVRŠAVAJU POSLOVE

Konzularni dani u Somboru su bili i ovoga, prvog petka u ožujku. Nekoliko građana došlo je zbog podizanja putovnice, bilo je zahtjeva za državljanstvo, pri-

osobito teške su bile prethodne dvije godine. Posla je bilo malo, a ono što je urađeno nije naplaćeno ili je plaćeno s velikim zakašnjenjem, posebno od strane Fonda za kapitalna ulaganja, ali i od strane drugih naručitelja posla. U takvoj situaciji postojale su dvije mogućnosti – ili da se naprave ozbiljni rezovi, koji će dovesti do oporavka tvrtke, ili će doći do njenog urušavanja. Opredjeljenje većinskog vlasnika, a to je Kompanija »Vojput«, bilo je da poduzme sve mjere kako bi »Somborputevi« izvučla iz krize i omogućila da ovo poduzeće počne živjeti od svog rada, pa je neminovno bilo i otpuštanje zaposlenih. Problem viška nije od jučer, ali on proteklih deset godina nije rješavan, kažu u »Somborputevima«.

Z. V.

LOŠI UVJETI POSLOVANJA U »SOMBORPUTEVIMA«

Višak 95 radnika

Kompanija »Somborputevi« iz Sombora proglasila je 95 radnika tehnološkim viškom, što je više od polovice uposlenika. Radnici koji ostaju bez radnog mjesta dobit će otpremninu po Zakonu o radu, a u ovisnosti o godinama staža određeni period primat će naknadu za nezaposlene iz Nacionalne službe za zapošljavanje. U »Somborputevima« ostat će oko 70 uposlenika, a uprava odluku o otpuštanju radnika obrazlaže lošim uvjetima poslovanja. Za niskogradnju i »Somborputevi«

»ŠOKADIJINA« DRAMSKA SKUPINA PRIREĐUJE NOVU PREDSTAVU

Pučka komedija situacije

Dramska sekcija KPZH-a »Šokadija« iz Sonte započela je s pripremama za novu kazališnu sezonu. Pored *Ljiljane Tadijan*, *Maje Andrašić*, *Ane Miličić*, *Viktora Fehera*, *Mate Zeca* i *Roberta Lukića* u ovoj predstavi glumit će i naše povratnice *Ivana Tadijan*, *Ljiljana* i *Sanja Andrašić*. Tu su i tri nova lica *Tamara Jakšić*, *Danijel Mihaljev* i *Marko Šokac*. Voditelj sekcije *Ivan Andrašić* autor je dramskog teksta »Dovedeni, zatečeni i naši«, a potpisat će i režiju uz asistenciju svoje zamjenice *Ljiljane Tadijan*. Sukladno nastojanjima »Šokadije«, a i vlastitom predstavom *Andrašić* daje puni doprinos očuvanju ikavice stare akcentuacije koja je i danas u uporabi u mnogim sončanskim obiteljima.

Slijedeći duh autentičnosti života sumještana, autor je replike pisao izvornim lokalnim govorom. Radnja komedije odigrava se u jednoj šokačkoj obitelji, a vrijeme događanja je smješteno u bližu i daljnju prošlost. Pojedine motive *Andrašić* je uzimao iz stvarnoga života sumještana, a likove je gradio uz uporabu pune umjetničke slobode.

Iva je glava vrlo neobične obitelji. Stana mu je druga žena, a iz prethodnog braka ostali su mu *Mata*, kojega mu je prva žena dovela u kuću kada se udala za njega i njihova zajednička kći *Jela*. I *Stani* je ovo drugi brak. Sa sobom je »u tal« donijela dva lanca dobre zemlje i dovela *Maricu*, stariju od sebe, koju je »zatekla« kod bivšega muža, kada se kao mlada djevojka uda-

la za postarijeg udovca, i *Ružu* koju je rodila s njim. Nakon izvjesnog vremena preudala se za drugog udovca *Ivu*, pa je s njim rodila *Ankicu*. Ova šarena obitelj dugo je živjela u slozi, sve dok, neznano zbog čega, *Marica* nije otišla »u svit«, kako je *Iva* svima tumačio, »trbuvom za kruvom«. Stanu su otada razdirale sumnje i miješavina osjećaja velike tuge i još veće gorčine. *Marica* se snašla jako dobro. Brzo je rodila kćer jedinicu *Katu*, a odmah potom se udala za poznatog, teško oboljelog rock-glazbenika i postala *Marry*, a *Kata* *Katy*. Ubrzo je ostala udovica, s velikim nasljedstvom i samoživom i razmaženom *Katy*. Nakon izvjesnog vremena sa sobom je odvela i *Ružu* koja, iako se u Americi obogatila i

postala *Tea*, uspijeva sačuvati dušu negdašnje male salašarke. *Mata*, *Jela* i *Ankica* ostali su na salašu, vrijedno radeći s roditeljima na »paoršagu«, odrastajući u poštivanju tradicijskih vrijednosti. Do neočekivanog raspleta dolazi tek po dolasku gošći iz Amerike.

»Na početku smo devete sezone rada naše dramske skupine. Pomalo žalim što s nama, zbog osobnih obveza, neće biti *Agata Rižanji*, ali se, s druge strane, nadam da će i ova sezona pokazati da nam novih imena ne manjka. Nastojat ću napraviti maksimalno dinamičnu predstavu koja će za glumce biti vrlo zahtjevna. No, uz stalnu glumačku postavu, te uz tri povratnice i tri nova lica, nadam se da ćemo maksimalno ispoštovati plan rada i pred publikom se pojaviti u drugoj polovici travnja. Sa scenografom *Andrijom Andrašićem* dogovorio sam maksimalno uprošćavanje scene, s minimumom rekvizita kako bih što više istaknuo glumce i glumu. I, dakako, od naše stare ikavice ne odustajemo, neka i ova predstava bude doprinos očuvanju tzv. malih jezika i dijalekata«, kaže nam *Andrašić*.

K. P.

IZ KULTURNE BAŠTINE

Običaj »Babenje«

Običaj »nošenja babenja« u Bačkom Monoštoru još uvijek živi. Riječ je o posjetu mladim roditeljima i novorođenčetu i darivanju, uz najljepše želje.

Ranije se ovom svečanom činu pridavao veći značaj, a osobito je bio važan svekrvi – novopečenoj baki, budući da je ona imala najveću ulogu u organiziranju ovoga događaja. Kao u davna vremena, *Marija Turkalj* sa snahom *Jasminom*, sinom *Adamom* i unukom *Matejem*, prije nekoliko dana nosila je tradicionalno »babenje« svojemu mlađem unuku *Petru*, snahi *Tatjani* i sinu *Marinu*.

Ovom prigodom baka je odjenula šokačku nošnju – crvenu su-

knju, »bili ubirani pregač«, a starija snaha »svileni pregač«. Kada je crkveni sat oglasio podne, svi su krenuli s darovima. Nosili su pletenu korpu od pruća, u koju je spremljen ručak, prekrivenu šo-

kačkim ručnicima – »otarcima«. Zapravo, običaj je da svekrva odnese ručak u sinovljevu i snahinu kuću najviše pet puta, u ovisnosti o dogovoru s njima. Boja tanih ručnika označavala je spol djeteta – plava za dječaka, a ružičasta, žuta ili neka druga za »divojku«. Kada se dođe u kuću, svi se darovi stavljaju na stol i daruju se kruh – da dijete bude dobro kao

kruh, i vino – da bude rumeno kao crveno vino. Nakon toga, svi ukućani jedu, a baka čuva dijete kako bi roditelji mogli objedovati. I ne samo to – svekrva, tj. baka svo posuđe nosi kući na pranje da se snaha ne bi umarala.

Ranije, kada je u jednom kućanstvu živjelo i po petnaestak članova, svekrva je češće »nosila babenje«, budući da je imala puno snaha i unuka. Ukoliko joj se snaha dopadala odnosila bi joj »babenje« pet puta, a ako ne, bilo je dovoljno tek jedanput. Često je snaha znala ostati bez svekrvina ručka, budući da je bilo puno »gladnih usta« u kući.

Marija ovu tradiciju čuva. Ona je s prijateljicom »nosila babenje« i svome starijem unuku, sinu i snahi, baš kao što se nosilo i njoj kada je bila mlada majka.

Zdenka Mitić

Marija Turkalj sa sinom Adamom, unukom Matejem i snahom Jasminom

Važna međunarodna sajamska priredba

170 izlagača iz Hrvatske i susjednih zemalja

Od 2. do 4. ožujka na sajamskom prostoru Pampas u Osijeku, održan je 19. Sajam poljoprivrede i prehrane koji je okupio 170 izlagača iz Hrvatske i susjednih zemalja. Na više od 2000 četvornih metara zatvorenog prostora predstavili su se obrtnici i obiteljska gospodarstva te vodeće tvrtke koje se bave preradom i prehranom, a na više od 5000 četvornih metara izlagale su tvrtke koje se bave poljoprivrednom mehanizacijom. Svi oni predstavili su bogatu ponudu svojih proizvoda poljoprivrednicima i gospodarstvenicima, ratarima i stočarima, vrtljarima i voćarima i mnoštvu posjetitelja prvoga ovogodišnjeg Sajma.

Predstavnici Subotice i Vojvodine općenito, po prvi put ne sudjeluju na ovom poljoprivrednom sajmu, ali i Subotica i Vojvodina bili su prisutni u govorima gradonačelnika *Krešimira Bubala*, koji je spomenuo zajedničke gospodarske programe i projekte prijateljskih gradova – Pečuha, Tuzle, Subotice i Osijeka. Govorio je i osječko-baranjski župan *Vladimir Šišljagić* i to o zajedničkim nastupima posredstvom Ureda ove župa-

nije u Bruxellesu i pretpripravnim fondovima Europske Unije. Nazočan je bio i *Sead Čaušević*, premijer Tuzlanskog kantona u Bosni i Hercegovini. Naime, Tuzlanski je kanton predstavljen na osječkom Sajmu kao ovogodišnji partner, a zastupljen je s petnaestak tvrtki, pretežito poljoprivredne i prehrambene provenijencije, koje su predstavile bogat repertoar svojih proizvoda.

POVEZIVANJE PROIZVOĐAČA I PRERAĐIVAČA

»Osječki se Sajam potvrdio kao važna međunarodna sajamska priredba koja pridonosi povezivanju proizvođača i prerađivača, maloga i srednjeg poduzetništva i gospodarstva, ali i znanstvenih institucija, primjerice Poljoprivrednog instituta i poljoprivrednog fakulteta te Prehrambeno-tehnološkog fakulteta u Osijeku i brojnih financijskih institucija«, rekla je pomoćnica ministra poljoprivrede, *Vesna Gantner-Kuterovac*. Rekla je još da je po prvi put Vlada predvidjela u proračunu značajna sredstva za potporu prehrambenoj industriji, što je uz poticaje u poljoprivredi značajno, a oko

kajih je posljednjih dana bilo nesuglasja. Dodala je još da Vlada upravo završava strategiju i uskoro će se prići primjeni u praksi, a naravno da će to najviše koristiti Slavoniji, gdje je proizvodnja najveća i gdje se nalazi većina prehrambenih kapaciteta.

BOGAT PROGRAM STRUČNO-PRAKTIČNIH DOGAĐANJA

U tri dana »sajmovanja« održan je bogat program stručno-praktičnih događanja, gdje je bilo govora o međunarodnim standardima, IPARD programu i značaju za ruralni razvitak, sustavu poticaja i zakonodavstvu EU, eko-proizvodnji i navodnjavanju, zaštiti usjeva, ali i zaštiti pčela od uporabe herbicida, što je učinjeno u suradnji s već spomenutim znanstvenim institucijama.

Ravnatelj Poljoprivrednog instituta u Osijeku, *Zvonimir Zdunić*, predstavio je ovu instituciju i njezine proizvode priznate diljem Europe i svijeta. Govoreći o ponudi sortimenta za proljetnu sjetvu, rekao je da svi ovdje pripadamo istim agroekološkim uvjetima, istoj klimi pa čak i istim vremenskim i

Vesna Gantner-Kuterovac

pedološkim uvjetima, što znači da je sortiment njihovog instituta prilagođen za proizvodnju na području Slavonije, Baranje, Srijema, Vojvodine, Srbije i to je njihovo realno potencijalno tržište. Svi genotipovi instituta stvarani su klasičnim križanjem i oplemenjivanjem, što je prepoznato na ovim prostorima, pa je nedavno u Beogradu, na susretu s njihovim stručnjacima, dobio uvjerenje da će nove sorte biti priznate i od strane njihovog Povjerenstva. Preporuča i neke oprobane sorte lucerne kao Osječka 86 i 88, te novu koja je već spremna za tržište, Osječka 99, zatim hibride kukuruza OS SK 596, 602 i 617, nove sorte soje i hibride suncokreta, koji će zadovoljiti prohtjeve vođanjskih poljoprivrednika.

Slavko Žebić

ČLANOVI UDRUGE POLJOPRIVREDNIKA »SUBOTICA« U POSJETU XIX. SAJMU POLJOPRIVREDE I

Dobra vijest: na istom smo putu – loša: zaostajemo

Nakon niza predavanja i posjeta sajmu u Veroni, vrijeme pred početak proljetnih radova subotički poljoprivrednici iskoristili i za turističko-edukativni posjet Osijeku i Erdutu * Iako s puno sličnosti, evidentan uređeniji sustav odnosa – u korist Hrvatske

Šezdesetak članova Udruge poljoprivrednika predstavljalo je prošloga petka neslužbeno izaslanstvo Subotice, Vojvodine i Srbije na otvorenju XIX. sajma poljoprivrede i prehrane u Osijeku. Naime, svojim su prisustvom Subotičani donekle popunili izostanak proizvođača s ovih prostora, a kao jedina utjeha može poslužiti činjenica da se među 170 izlagača, osim domaćina, našlo još jedino nešto njih iz Bosne i Hercegovine, odnosno Tuzlanskog kantona, o čemu nitko na otvorenju nije proпустio prozboriti neku o dugogodišnjoj uspješnoj regionalnoj suradnji dva grada. A i naša dva grada, Osijek i Subotica, često se nađu u vokabularu političara s jedne i druge strane Dunava kao protokolarni primjeri za isti oblik kooperacije. Uostalom, najbolji primjer za to je prisustvo predstavnika izlagača iz Hrvatske, napose iz Slavonsko-baranjske županije, na Međunarodnom i regionalnom sajmu gospodarstva u Subotici.

I AKO NE ZNAŠ, NE LUTAŠ

Toga je, naravno, svjestan i direktor osječkog Sajma *Saša Uranjek*, koji za »Hrvatsku riječ« kaže kako se iskreno nada da će, koliko već sljedeće godine, i ovdašnji izlagači obogatiti štandove u Retfali (dio Osijeka u kojem se održava sajam). U

Subotičani na imanju Ive Brziće

prilog tomu on navodi podatak kako su Subotica i Osijek potpisnici zajedničkog projekta, a koji za cilj ima osiguravanje sredstava iz Europske Unije radi predstavljanja pedesetak ovdašnjih i tamošnjih proizvođača u Hrvatskoj i Vojvodini. Uranjek još dodaje kako su nekoć uspješne (a danas nepostojeće) subotičke tvrtke i danas »brend« u potrošačkoj misli prosječnog stanovnika Slavonije i Baranje, te na toj tradiciji gaji uvjerenje kako se »neki novi mlinci« iz, recimo, (posrnule) »Fidelinke« ne bi imali čega sramiti u konkurenciji s drugim proizvođačima. Isto to veli i za »Kandit« ili »Saponiu«, koji su i tako već duži niz godina prisutni na našem tržištu.

Sam Sajam, što se i po spomenutom broju izlagača može zaključiti, nije velik, ali potrošaču koji na njega dođe ciljano nudi sasvim dovoljno mogućnosti da pristojno isprazni džepove. Prije svega se to odnosi na nekoliko kuća s poljoprivrednom mehanizacijom i opremom, koje su se od 2. do 4. ožujka predstavile reprezentativnom ponudom i umjerenom nadom da će se netko zainteresirati baš za njihov traktor ili plugove. Oni skromniji, koji su skloniji tradicionalnom (i ekološkom) načinu obrade zemlje, svoju su dragu za Dan žena mogli obradovati poluautomatskom motikom za svega 60 kuna (900 dinara). Bilo je tu, naravno, i predstavnika

tih regija Hrvatske, neizostavnih banaka koje (svaka) nude najbolje uvjete za poljoprivrednike kojima novac ne daj Bože treba, uzgajatelja cvijeća, proizvođača odjeće i obuće – i hrane. Među njima, možda baš zbog susjedstva s predstavnicima banaka i gospodarskih komora, posebno se simpatičnim učinio bračni par *Bosnyák – Ibolya* i *András*, koji su na malom štandu izložili ono što spravljaju doma: slatke i kisele proizvode koje najčešće podvodimo pod zajednički pojam zimnice. Oboje iskreno i skromno ističu kako nije riječ o organski proizvedenoj hrani, ali se zato njezina vrijednost krije u tradicionalnom načinu pripreme, osiromašenoj svakojakim emulgatorima i konzervansima i obogaćenoj trudom i ljubavlju. Sve što su izložili – od ajvara i začinske paprike do pekmeza i džema – poteklo je s njihovog malog imanja u Branjinom vrhu koje svoj rod ne može zahvaliti poticajima ili nekim drugim oblicima državne pomoći obiteljskim gospodarstvima. U prilog tome Ibolya dodaje kako su njihovi proizvodi dobili certifikat, koji će im itekako dobro doći da bez problema svoju robu mogu pro-

28 András i Ibolya Bosnyák

Subotičani na sajmu

9. ožujka 2012.

I PREHRANE U OSIJEKU

davati i nakon ulaska Hrvatske u Europsku Uniju.

Sve u svemu, ako se na Sajam nije uputilo s ciljem sklapanja posla (koji, naravno, uključuje i formalno-neformalnu dulju proceduru razgovora oko uvjeta kupovine i po koju za dobro zdravlje), sat i pol do dva čini(lo) se posve dovoljnim da se vidi sve što se imalo i trebalo vidjeti.

AKO ZNAŠ, KUŠAŠ

Ostatak turističko-edukativne ekskurzije članovi Udruge poljoprivrednika proveli su u od Osijeka četrdesetak kilometara udaljenom Erdutu. Najprije ih je na svom ne baš skromnom imanju primio vlasnik i direktor tvrtke »Novokomerc« iz Osijeka Ivo Brzica. Što o njemu reći? Za nekih 45 minuta, koliko je trajalo neformalno upoznavanje s onim čime se bavi i raspolaze, gosti su počašćeni školskim satom o općim uvjetima koji trenutačno vladaju u gotovo svim oblastima poljoprivrede u Hrvatskoj. Govorio je Brzica i o svojim vinogradima, njivama, stoci, uposlenicima, ali i o prednostima pretpripravnih fondova i poticaja u Hrvatskoj, kao i o isto tako prisutnim restriktivnim zamkama koje ju čekaju nakon 1. srpnja 2013. Hrvatska je, kaže Brzica, put u Europsku Uniju prošla bez značajnije pomoći susjeda, bar kada je riječ o »podjeli iskustva«. Valjda je upravo stoga Subotičanima rado ukazivao na sve agrarne prednosti i nedostatke članstva u Europskoj Uniji. S obzirom na to da je tom prigodom dao više podata-

Sajamski izlagači

ka no što bismo ih mogli očekivati i u samom Ministarstvu poljoprivrede, njegovo integralno izlaganje, uz propratna pitanja, donijet ćemo u sljedećem broju »Hrvatske riječi« u rubrici »intervju«.

Mnogo toga, napose iz povijesti vinogradarstva, Subotičani su mogli naučiti i prilikom druženja s referenticom za turizam u vinariji IPK-a »Erdut« Mirnom Džankom. Za svega 5 eura ili 40 kuna (tko već što iskopa iz novčarke) gospodična Džanko će vam reći kako je vinarija utemeljena još 1730. (piše na ulaznoj tabli), koju je polovicom XIX. stoljeća ministar u austrougarskoj vladi Ervin plemeniti Čeh dobio kao vjenčani dar. Posjed je tada iznosio oko 570 hektara, od čega je oko 80 katastarskih jutara bilo pod vinogradom s dominantnom sortom »kadarkom«. Ukoliko je više slušate (a manje gledate) do vas će doprijeti i riječi Mirne Džanko da danas priva-

tizirani IPK »Erdut« gospodari s 470 hektara plantažnog nasada, od čega je oko 80 posto bijelih sorti grožđa (od čega oko 60 posto čini »graševina«). Upravo po veličini vinograda »u jednom komadu« vinarija »Erdut« spada među najveće na svijetu. Još po jednoj stvari ova je vinarija »naj«. Riječ je o najvećoj bačvi u uporabi, zapremine 75.000 litara vina! Mirna Džanko kaže kako je ta bačva, izrezbarena sprijeđa već zamislivim motivima, napravljena 1990. i, što je najvažnije, uvijek je puna vina. Pune vina nisu, međutim, bačve u starom podrumu. Iako neke od njih zapremine i po 3.000 litara, one više nisu u uporabi, jer su, kaže Mirna Džanko, uništene nebrigom. Iz njih je, naime, spletom čudnih okolnosti u jedno vrijeme vino samo izvlačeno (neki od prisutnih na ekskurziji kažu kako se sjećaju da su ga vidali u prodaji u Novom Sadu), a kako bačve ne mogu ostati bez tekućine vrlo su brzo svoju praktičnu zamijenili turističkom namjenom. Ponovnim stajanjem na noge, vinarija »Erdut« danas je dosegla godišnju proizvodnju od oko 3.000.000 litara vina, što predstavlja tek polovicu od kapaciteta od šest milijuna litara kojima raspolaze. Dio toga, u okviru onih spomenutih 5 eura (= 40 kuna), potrošeno je i na degustaciju »chardonnaya«, »rizlinga« i (crnog) »zweigelta«. Za ovu

posljednju sortu najveće zanimanje odjednom je nastalo nakon Mirne usporedbe s mističnom moći oraha u stanovitim situacijama, koje se detaljnije opisuju kod pisaca koji preferiraju literaturu lascivnije sadržine.

I tako: riječ po riječ, presječna kojom više ili manje, rezultirali su time da se do Subotice stigne uz pjesmu i s utaženom žeđi svih preostalih devedesetak kilometara.

Sabirajući dojmove o videom Stipan Šarčević iz Starog Žednika kaže kako osječki Sajam »srednjem poljoprivredniku« nudi sasvim pristojan izbor. Nije to, kaže, ono što je vidio na sajmovima u Italiji, Francuskoj, Njemačkoj ili Danskoj, ali se u Osijek sa suprugom uputio prvenstveno iz turističkih razloga. Poznaje ljude, voli se s njima družiti, a i tako se na njivi, s obzirom da je zemlja još mokra, ne može raditi. Glavna impresija Darka Balaževića iz Donjeg Tavankuta vezana je za činjenicu da »idemo za njima«. Koliko, zapravo, zaostajemo u odnosu na Hrvatsku, kada je riječ o poljoprivredi, možda je i manje bitno u odnosu na njegov dojam da smo na istom putu. A kako se on razvija saznat će vjerojatno prigodom nekog sljedećeg posjeta Sajmu u Osijeku, vinariji u Erdutu ili nekom drugom susretu s hrvatskim poljoprivrednicima.

Z. R.

Obilazak Erduta s Mirnom Džankom

Ko Vam daje PLUS ?

www.svastara.rs

VOJVODANSKA
Svaštara

Film »Fleke« dobio priznanje na FEST-u

ZAGREB – Hrvatskom filmu »Fleke« *Alde Tardozzija* do-dijeljeno je posebno priznanje žirija u natjecateljskom programu »Europa van Europe« na nedavno završenom 40. Međunarodnom filmskom festivalu u Beogradu, piše Hina. Tardozzijev film nagrađen je »za hrabar i inovativan debitantski rad, iskren i pun energije, bez uobičajenih šablona autorskog filma«.

»Fleke« su bile jedini hrvatski predstavnik prikazan u natjecateljskom programu FEST-a »Europa van Europe«, utemeljenom 2007. za filmove iz europskih zemalja koje nisu članice Europske Unije.

Radni susret udruga kulture

SUBOTICA – Zavod za kulturu vojvođanskih Hrvata u suradnji s Hrvatskim nacionalnim vijećem organizira redoviti radni susret s predstavnicima hrvatskih kulturnih udruga koji će biti održan sutra, u subotu, 10. ožujka u Subotici, od 9,30 do 16 sati u prostorijama Hrvatske čitaonice (Bele Gabrića 21).

Na susretu će biti riječi o evaluaciji kalendara kulturnih manifestacija Hrvata u Vojvodini, planu i programu obilježavanja stoljetnih obljetnica hrvatskih velikana u pokrajini, te o modelima i načinima prikupljanja sredstava za programe udruga u kulturi.

Korizmena tribina u Baču

BAČ – »Poruka Pape Benedikta XVI. za Korizmu 2012. godine« tema je tribine koja će se održati u nedjelju, 11. ožujka, u Franjevačkom samostanu u Baču. Predavač je fra *Josip Špehar*, predstojnik bačkog samostana. Početak je u 16 sati.

Obilježavanje 100. obljetnice rođenja kiparice Ane Bešlić

SUBOTICA – U čast poznate subotičke kiparice *Ane Bešlić* (1912. – 2008.), a u povodu 100. obljetnice njezina rođenja, Gradski Muzej i Zavod za kulturu vojvođanskih Hrvata priređuju svečani program »Život formi Ane Bešlić« u iduću petak, 16. ožujka, u Gradskom muzeju, s početkom u 19 sati.

U okviru programa posvećenog ovoj izuzetnoj kiparici bit će otvorena izložba fotografija javnih spomenika i bista koje je snimio *Augustin*

Juriga kao i dio legata subotičkog Muzeja. O životu Ane Bešlić i njezinim spomenicima govorit će povjesničarka umjetnosti *Ljubica Vuković Dulić*, a portrete iz legata predstaviti će povjesničarka umjetnosti *Olga Kovačev Ninkov*. Izložba će se moći vidjeti do 16. travnja.

Zavod za kulturu vojvođanskih Hrvata ovim programom počinje obilježavanje Godine velikana koji su svojim djelovanjem ostavili neizbrisive tragove u našoj kulturnoj povijesti.

Koncert Gupčevih tamburaša u Mitrovici

SRIJEMSKA MITROVICA – Veliki tamburaški orkestar HKPD-a »Matija Gubec« iz Rume održat će, nakon dugo vremena, cjelovečernji koncert u Srijemskoj Mitrovici. Koncert će biti održan u iduću petak, 16. ožujka, u dvorani kazališta »Dobrica Milutinović«, a u organizaciji Centra za kulturu »Sirmium Art«. Rumski orkestar, kojim će ravnati *Josip Jurca*, nastupit će s čak šestero vokalnih solista.

Massimo Savić u Novom Sadu

NOVI SAD – Poznati hrvatski pop pjevač *Massimo Savić* nastupit će u iduću petak, 16. ožujka, u Maloj dvorani novosadskog SPENS-a. Karte u pretprodaji, po cijeni od 1200 do 1400 dinara, mogu se kupiti na blagajni SPENS-a. Koncert počinje u 20 sati i 30 minuta.

Natječaj za »Prepekovo proljeće«

NOVI SAD – HKUPD »Stanislav Prepek« iz Novog Sada raspisao je natječaj za najbolja pjesnička ostvarenja učenika povodom književne manifestacije »Prepekovo proljeće«. Uvjeti su sljedeći: prva kategorija natjecatelja su učenici osnovnih škola, druga kategorija natjecatelja su učenici srednjih škola, a tema pjesme je proizvoljna.

Pjesme je potrebno poslati do 10. travnja na adresu Društva: Cara Dušana 4, Novi Sad ili na e-mail marijansa-bljak43@gmail.com. Uz pjesmu je potrebno navesti ime i prezime, adresu, školu, razred i kontakt telefon autora.

Nagrađene će biti po tri pjesme iz svake kategorije koje će biti objavljene u zbirci pjesama »Prepekovo proljeće 2012.« Primjerak zbirke bit će uručen svim sudionicima natječaja.

»Prepekovo proljeće« će se održati 14. travnja 2012. u prostorijama Društva u ulici Cara Dušana 4, s početkom u 17 sati. Sve ostale informacije možete dobiti na telefon: 064/317-64-64.

Priopćenje Upravnog odbora HKC-a »Bunjevačko kolo«

Upravni odbor Hrvatskog kulturnog centra »Bunjevačko kolo« je u pripravi za godišnju izbornu Skupštinu Centra objavio sljedeće priopćenje:

1. Da bi se dopunila baza podataka članstva HKC-a »Bunjevačko kolo«, u skladu sa Statutom (čl. 11.), molimo sve članove da od 15.3. do 31.3.2012. potvrde obnovu svoga članstva, svaki dan (osim subote i nedjelje) od 8 do 12 sati u prostorijama HKC-a »Bunjevačko kolo«
2. Što se tiče članarine, također molimo sve članove HKC-a »Bunjevačko kolo« da je tom prigodom podmiri, jer na dan Skupštine neće biti moguće to učiniti.
3. Sve one koji nisu članovi, a žele postati, pozivamo da se u istom roku učlane u našu kulturnu instituciju. Za mlađe od 18 godina potreban je pismeni pristanak roditelja, a za sve odrasle je dovoljno popuniti pristupnicu u uredu Centra.

U nadi boljega koordiniranja rada ove važne institucije, pozivamo sve na suradnju, zaključuje se u priopćenju.

SAJAM KNJIGA, OBRAZOVANJA I UMJETNOSTI U NOVOM SADU

Znanje i kreativnost za moderno doba

U okviru sajamske manifestacije predstavljena je i nakladnička djelatnost na jezicima nacionalnih manjina u Vojvodini, među ostalim, i monografija o Stipanu Kopiloviću, prvom modernom slikaru u vojvođanskim Hrvatima

ći učenicima završnih razreda osnovnih i srednjih škola pri izboru životnog poziva, ponuditi im informacije o perspektivama školovanja, stipendiranju i prekvalifikacijama, kao i o

Tomislav Žigmanov, Bela Duranci, Olga Šram i Sava Stepanov

Ljubitelji pisane riječi, umjetnosti te oni koje interesiraju novosti u području obrazovanja imali su priliku od 1. do 7. ožujka posjetiti osamnaesti po redu, Salon knjiga, izložbu umjetnosti Art Expo i Sajam obrazovanja »Putokazi« na Novosadskom sajmu.

Sajamsku manifestaciju otvorio je pokrajinski tajnik za kulturu i javno informiranje Milorad Đurić, naglasivši kako ova priredba promovira kreativnost i znanje, ključne šifre modernog doba. »Samo dobrim, suvremenim obrazovnim i umjetničkim sustavom i dobrim knjigama zemlja može sudjelovati u svjetskoj kulturnoj komunikaciji. To je i osnovna poruka ove sajamske manifestacije koja nudi integrirani koncept kulture, umjetnosti i obrazovanja, jedinstven u Srbiji«, kazao je Đurić.

SALON KNJIGE

Ovogodišnji Salon knjiga ponudio je nekoliko tisuća naslova iz područja beletristike i stručne literature, uz promocije knjiga i susrete s nagrađenim književnicima poput Slobodana Tišme, Vojislava Karanovića, Dejana Aleksića i Uglješe Šajtinca.

Održani su još jedni »Dani Laze Kostića«, a književna nagrada koja nosi ime tog velikana pisane riječi dodijeljena je Vladimiru Gvozdenu za studiju »Srpska putopisna kultura 1914. – 1940.« u izdanju Službenoga glasnika iz Beograda. Specijalne nagrade Salona knjiga dobile su i izdavačke kuće Paidea iz Beograda – za prva dva kola »Aristotelovih izabranih djela«, te Evro Giunti, također iz Beograda – za prvi tom »Povijesti srpske filozofije« grupe autora i priređivača Irine Deretić, te Zavod za kulturu vojvođanskih Slovaka za knjigu »Slovaci u Srbiji s aspekta kulture« autorica Miline Sklabinske i Katarine Mosnakove.

Salon knjiga je protekao u znaku prvog Festivala ilustracije knjige »BookILL Fest«, te trećeg Europskog Facebook pjesničkog festivala.

Također, stručnim skupom o novim zakonima u bibliotečko-informacijskoj djelatnosti obilježen je Dan knjižnica i knjižničara (2. ožujka), a predstavljena je i kulturna ponuda Grada Novog Sada, te inicijativa da se glavni grad pokrajine kandidira za Europsku prijestolnicu kulture 2020. godine.

ART EXPO

Izložba »Art Expo« promovira likovne i primijenjene umjetnike različitih pravaca i usmjerenja, kao i galerije i galeriste, udruženja likovnih umjetnika, likovne kolonije, kolekcionare i kolekcionarska udruženja, umjetnike amatere, proizvođače i trgovce pribora. U Auli Novosadskog sajma izložba »Art expo« predstavlja tri postavke: izložbu umjetničkih zastava, izložbu skulptura s likovne kolonije »Terra« u Kikindi i izložbu slika s likovnih kolonija u Vojvodini »Desetorica sa slike«.

Priznanje »Sava Šumanović« koje se od 1999. godine dodjeljuje za izuzetne domete u likovnom izrazu dodijeljeno je ove godine Zvonimiru Santraču za izložbu »Pismo stigmatičnoj naciji« koja je održana 2011. u Galeriji za kulturu Vršac.

PUTOKAZI ZA NAOBRAZBU

Međunarodni sajam obrazovanja »Putokazi« predstavio je srednje škole i visokoškolske ustanove iz Srbije, ali i iz Austrije, Grčke, Engleske, Cipra i Njemačke. Prema riječima organizatora i ove godine »Putokazi« su nastojali pomo-

alternativnim programima obrazovanja.

Ministar prosvjete i znanosti Žarko Obradović najavio je ovom prigodom početak javne rasprave o Strategiji razvoja obrazovanja do 2020. godine i predstavio njezine osnovne novine kao što su smanjenje broja učenika u odjelima, uvođenje obveznog srednjeg obrazovanja, te povećanje postotka visokoobrazovanog stanovništva.

Pokrajinsko tajništvo za obrazovanje i Pedagoški zavod Vojvodine promovirali su svoje aktivnosti i planove – od specifičnosti obrazovanja u multikulturalnoj Vojvodini, preko licenci za nastavnike, odgojitelje i stručne suradnike, profesionalnog razvoja zaposlenih, do povijesti obrazovanja pripadnika nacionalnih zajednica i projekta »Afirmacija multikulturalizma i tolerancije u AP Vojvodini«.

Održani su i brojni kvizovi znanja, Liga srednjoškolskih bendova, natjecanja u bacanju papirnatih aviona, kao i »Dani fantazije« za ljubitelje društvenih igara.

MONOGRAFIJA O SLIKARU

Na Štandu izdavačke djelatnosti na jezicima nacionalnih manjina iz AP Vojvodine u ponedjeljak, 5. ožujka, predstavljena je monografija *Bele Durancija* »Slikar Stipan Kopilović

(1877. – 1924.)» koji je objavio Zavod za kulturu vojvođanskih Hrvata. Riječ je o drugom, grafički bogato opremljenom izdanju knjige o prvom modernom slikaru u vojvođanskim Hrvata, objavljene početkom 90-ih godina u Subotici. Povjesničarka umjetnosti i

stručna suradnica ZKVH-a *Olga Šram* istaknula je kako je Duranci u svojem istraživačkom radu otkrio mnoge likovne umjetnike, pa tako i *Stipana Kopilovića*.

»Pišući o umjetnosti i umjetnicima, Duranci nam daje informacije o društvenim okolnostima toga doba, povijesti grada. Kao takav autor, svojim je knjigama dao nezaobilazan doprinos vojvođanskoj kulturi«, rekla je Olga Šram.

Povjesničar umjetnosti *Sava Stepanov* je monografiju ocijenio važnim dokumentom o radu malo poznatog, ali veoma značajnog slikara s početka 20. stoljeća. »Monografija predstavlja doprinos afirmaciji Stipana Kopilovića, koji je ostvario koherentno i specifično umjetničko djelo, koje svakako zaslužuje pozornost. Nadam se da će knjiga osigurati bolji položaj Kopilovića u povijesti umjetnosti Vojvodine i pridonijeti kompleksnijem sagledavanju početaka moderne umjetnosti na ovom području«, rekao je Stepanov.

Autor knjige *Bela Duranci* je naglasio sklonost Stipana Kopilovića impresionističkom slikarstvu, u vrijeme kada je taj pravac u ovim krajevima bio slabo poznat, ali i priznat. »Stipan Kopilović nije bio sklon tradicionalnom šablonu, slikajući onako kako se početkom prošloga stoljeća radilo u umjetničkim središtima. On je čovjek koji je u to vrijeme

Nakladništvo na više od deset jezika

Pokrajinsko tajništvo za kulturu i javno informiranje predstavilo je i ove godine izdavačku djelatnost na jezicima nacionalnih manjina iz AP Vojvodine. Koordinatorica ovoga štanda *Ileana Ursu Nenadić* kaže kako su predstavljena izdanja na preko deset jezika, a novina je češki, odnosno nedavno pokrenuti mjesečnik na materinskom jeziku ove zajednice.

»Pojedina izdanja na jezicima nacionalnih manjina već su odavno prepoznatljiva i spadaju u prvi red književne produkcije koja se stvara na ovim prostorima. Treba pohvaliti i sve zavode za kulturu manjinskih zajednica u Vojvodini koje imaju izuzetna

Ileana Ursu Nenadić

izdanja, značajna ne samo za zajednicu koju predstavljaju, već i za cjelokupnu povijest i kulturu Vojvodine. O tome govori i specijalna nagrada za pothvat godine koju je dobila monografija 'Slovaci u Srbiji s aspekta kulture' u izdanju Zavoda za kulturu vojvođanskih Slovaka. Na našem štandu priređena je i izložba prevedenih knjiga na rumunjski i s rumunjskog jezika od 1945. godine naovamo, a predstavljeno je, među ostalim, i dvojezično izdanje knjige poezije *Endrea Adyja*. To je onaj segment koji se odnosi na interkulturalnost Vojvodine«, kaže za HR *Ileana Ursu Nenadić*.

Na ovom štandu mjesto su našla i izdanja institucija kulture kojima je osnivač pokrajina, a njihova djelatnost nije primarno nakladnička – Zavod za kulturu Vojvodine, Kazališni muzej Vojvodine, MSUV i dr.

donosio zvuke Pariza i kolo-ristički vatromet tamošnjih zbivanja«, rekao je Duranci. Moderator predstavljanja knjige bio je ravnatelj ZKVH-a *Tomislav Žigmanov* koji je naglasio kako su se tiskanjem ove monografije izvanredna studija i kvalitetne reprodukcije Kopilovićevih slika

našle na jednom mjestu. Inače, osim izdanja ZKVH-a, na Štandu izdavačke djelatnosti na jezicima nacionalnih manjina bile su izložene knjige u nakladi NIU »Hrvatska riječ«, Hrvatskog akademskog društva i Hrvatske čitaonice.

Davor Bašić Palković

GRAD SUBOTICA

Oglašava Javni uvid u

**Elaborat o opravdanosti otuđenja građevinskog zemljišta bez naknade u
Gospodarskoj zoni »Mali Bajmok« kompaniji »Calzedonia Finanziaria S.A.«**

Javni uvid se oglašava u skladu s člankom 7. Uredbe o uvjetima i načinu pod kojima lokalna samouprava može otuđiti ili dati u zakup građevinsko zemljište po cijeni manjoj od tržišne cijene, odnosno zakupnine ili bez naknade (»Službeni glasnik RS«, br. 13/2010 i 54/2011).

Javni uvid traje od 10. 3. 2012. do 17. 3. 2012. i može se obaviti u vremenu od 9 do 12 sati u prostorijama Javnog poduzeća »Privredno-tehnološki parkovi Subotica« u Subotici, Park Rajhl Ferenc 1/II, kontakt telefon 024/673-550.

TEMELJEM ČLANKA 16. STAVAK 1. ALINEJA 5. PRAVILA FONDA ZA RAZVITAK POLJOPRIVREDE GRADA SUBOTICE (PROČIŠĆENI TEKST) BROJ I-02-25/2010 OD 08. 11. 2010. GODINE,

**Upravni odbor Fonda za razvitak poljoprivrede Grada Subotice dana 6. 3. 2012. godine
raspisuje**

**NATJEČAJ
ZA DODJELU SREDNJOROČNIH KREDITA ZA POTICANJE I UNAPREĐENJE
POLJOPRIVREDNE PROIZVODNJE NA PODRUČJU GRADA SUBOTICE**

1. CILJEVI DODJELE SREDSTAVA

Osnovni ciljevi dodjele sredstva su sudjelovanje u osiguravanju financijskih sredstava za poticanje poljoprivredne aktivnosti i efikasnosti poslovanja u području poljoprivrede.

2. UVJETI, NAMJENA I KRITERIJI DODJELE SREDSTAVA

Sredstva po ovom natječaju dodjeljivat će se fizičkim osobama – nositeljima, odnosno članovima registriranih poljoprivrednih gospodarstava s prebivalištem i nekretninom na području Grada Subotice, **ZA FINANCIRANJE KUPNJE NOVE POLJOPRIVREDNE MEHANIZACIJE (POGONSKE I PRIKLJUČNE) I OPREME U POLJOPRIVREDNOJ PROIZVODNJI.**

Kriteriji za dodjelu sredstava Fonda su:

- sudionik natječaja nema nepodmirenih obveza prema Fondu za razvitak poljoprivrede Grada Subotice;
- visina vlastitoga sudioništva u vrijednosti investicije u poljoprivredna gospodarstva;
- ekonomska opravdanost zahtjeva;
- zapošljavanje većeg broja radnika;
- zaštita okoliša.

3. PODNOŠENJE ZAHTJEVA ZA DODJELU SREDSTAVA:

Sudionici natječaja za dodjelu sredstava osim **zahtjeva** u propisanoj formi, koji dobivaju u uredu Službe za lokalni ekonomski razvitak, gospodarstvo i poljoprivredu Gradske uprave Grada Subotice, (Gradska kuća, II. kat, ured br. 200.) podnose i sljedeće dokumente:

- originalni predračun sa specifikacijom mehanizacije i opreme iskazan u dinarskom iznosu, kao i dokaz o zastupništvu i mogućnosti servisiranja iste (napomena: Fond neće prihvatiti izmjene predračuna tijekom trajanja natječaja);
- poslovni plan;
- list nekretnina za nekretninu na koju se može staviti hipoteka u korist Fonda u vrijednosti jedan i pol puta većoj od odobrene vrijednosti kredita, ne stariji od 15 dana (napomena: podnositelj zahtjeva ne mora biti i vlasnik nekretnine, koja će se staviti pod hipoteku);
- potvrda o aktivnom statusu poljoprivrednoga gospodarstva za 2012. godinu;
- potvrda ovlaštenoga tijela o podmirenom glavnom dugu na temelju doprinosa za mirovinsko i invalidsko osiguranje poljoprivrednika za 2011. godinu. Za one podnositelje koji su status osiguranika kod Fonda za mirovinsko i invalidsko osiguranje poljoprivrednika stekli u 2012. godini, potreban je dokaz o stjecanju statusa osiguranika od Fonda za mirovinsko i invalidsko osiguranje poljoprivrednika;
- preslik osobne iskaznice (za podnositelja zahtjeva, za vlasnika i svakog suvlasnika nekretnine).

4. UVJETI KREDITIRANJA

- maksimalni iznos odobrenih sredstava je 1.000.000 (milijun dinara);
- rok otplate kredita: 4 (četiri) godine;
- kamatna stopa: 2% na godišnjoj razini;
- primjena valutne klauzule;
- razdoblje mirovanja otplate kredita (grace period) je 12 (dvanaest) mjeseci uz obračun interkalarne kamate od 1,5%;
- anuiteti za povrat odobrenih sredstava obračunavaju se i plaćaju kvartalno.

Instrument osiguranja kredita je HIPOTEKA I. REDA upisana u korist Fonda za razvitak poljoprivrede Grada Subotice. Podnositelj zahtjeva kojemu je odobren kredit (Korisnik kredita) mora dostaviti procjenu vrijednosti nekretnine izdanu od strane ovlaštenog procjenitelja s fotografijama (ukoliko je predmet hipoteke stambeni objekt).

Trošak konstituiranja hipoteke snosi Korisnik kredita prije potpisivanja ugovora o kreditu.

Natječaj Fonda za razvitak poljoprivrede Grada Subotice otvoren je od 10. 03. 2012. godine do 26. 03. 2012. godine.

Natječaj se objavljuje u listu »Subotičke novine«, »Magyar Szó«, »Hrvatska riječ«, u »Službenom listu Grada Subotice« i na internetskoj stranici Grada.

Odobrena sredstva Fonda za razvitak poljoprivrede Grada Subotice koriste se **isključivo na temelju predračuna i upućuju se na račun dobavljača.**

Zahtjev za dodjelu sredstava sa svim prilogima dostaviti na adresu: Fond za razvitak poljoprivrede Grada Subotice, 24000 Subotica, Trg slobode br. 1, s naznakom »ZA NATJEČAJ« ili osobno predajom u Gradskom uslužnom centru u prizemlju Gradske kuće u Subotici, Trg slobode 1, radnim danom od 7.30 do 17.00 sati.

Nepotpuni i nepravodobni zahtjevi neće biti razmatrani.

Sve dodatne informacije dostupne su u uredu br. 200 na II. katu Gradske kuće (Ivan Budinčević) osobno, ili telefonom: 626 – 871 od 7.00 do 15.00 sati.

Odluka Upravnog odbora Fonda za razvitak poljoprivrede Grada Subotice o dodjeli srednjoročnih kredita je konačna.

PREDSJEDNIK UPRAVNOG ODBORA FONDA ZA RAZVITAK POLJOPRIVREDE GRADA SUBOTICE
Grgo Tikvicki, spec. vet.

ŠKOLSKA TRADICIJA STARA 50 GODINA

Tamburaška sekcija u subotičkoj OŠ »Matko Vuković« postoji već pet desetljeća, a kroz nju su prošli brojni učenici koji i danas promiču slavu ovoga instrumenta

Više generacija zajedno na sceni

U povodu dvaju jubileja – 120 godina škole i 50 godina otkako nosi naziv po antifašističkom borcu i tamburašu *Matku Vukoviću*, ta je subotička osnovna škola organizirala prošloga četvrtka tamburašku večer. Bila je to, po riječima organizatora, večer druženja više generacija i podsjećanja na dugu tradiciju tamburaške sekcije koja u školi djeluje već pet desetljeća.

Nazočnima su se, među ostalim, obratili i nekadašnji članovi spomenute sekcije *Ivan Mamužić* i *Ljiljana Dulić*, te ravnateljica škole *Marija Crnković* koja je istaknula kako duh tambure živi kroz ovu sekciju proteklih pola stoljeća.

Tijekom večeri nastupilo je nekoliko tamburaških ansambala,

čiji članovi jesu ili su nekada bili »Matkovi tamburaši«: »Derani«, »Tajna«, »Klasovi«, »Corona«, »Ravnica«, »Hajo«. Tamburašima su se u pojedinim točkama pridružili i vokalni solisti – *Antun Letić* – *Nune* i *Tamara Babić*, a kruna večeri bio je zajednički nastup svih sudionika programa.

Tamburašku sekciju u OŠ »Matko Vuković« inicirala je učiteljica *Jelisaveta* – *Liza Mač-*

ković, a tu ideju nastavio je nastavnik glazbenog odgoja *Mihajlo Bačlija*. Od početka 80-ih godina, gotovo tri desetljeća sekciju je vodila učiteljica *Ana Čavrgov*, a nedavno ju je na toj poziciji zamijenila profesorica fizike *Jelena Pisarov*.

Članovi tamburaške sekcije redovito nastupaju u okviru školskih priredaba – od dočeka prvaša, Dana škole, ispraćaja osmaša,

božićnih i novogodišnjih proslava, za »Sunčanu jesen života«... Sekcija trenutačno broji dvadesetak članova.

»Tamburaška je glazba utkana u mentalitet čovjeka ravnice i zbog toga smatramo kako je važno da mladi njeguju tu tradiciju«, kaže za HR dugogodišnja voditeljica sekcije *Ana Čavrgov*. »Seksija ima kontinuitet, a ponekad kada imamo nastupe 'uskaču' i bivši učenici, članovi sekcije. Moram naglasiti i kako imamo dobru suradnju sa Subotičkim tamburaškim orkestrom, Muzičkom školom u Subotici, te odskora i s Hrvatskom glazbenom udrugom 'Festival bunjevački pisama', orkestrima u kojima naši tamburaši sviraju«, dodaje *Ana Čavrgov*.

Veliku pomoć u organizaciji ove večeri pružio je *Marinko Piuković*, bešešar iz ansambla »Hajo«, a za prigodni domjenak pobrinuli su se sponzori.

D. B. P.

Ivan Mamužić i Ana Čavrgov

Posjetitelji tamburačke večeri

ZNAČAJAN DUHOVNI »PROJEKT«

Nova evangelizacija

Crkva nas potiče da ovu korizmu posvetimo promicanju nove evangelizacije kao svojevrsnu pripremu za sinodu biskupa koja će se ove godine održati u Rimu na tu temu. Stoga sam odlučio, uz druge programe ove korizme u povjerenosti mi župi, i deveticu u čast sv. Josipu posvetiti tom značajnom duhovnom »projektu«.

Sama riječ evangelizirati znači naviještati evanđelje. Isus je bio prvi evangelizator: propovijedao je evanđelje Božje (Mk 1,14). Njegov navještaj evanđelja je išao paralelno apostolima i mnoštvu. Propovijedao je mnoštvu »a nasamo bi svojim učenicima sve razjašnjavao« (Mk 4,34). Evangelizaciju su nastavili apostoli i njihovi učenici i tako sve do naših dana. Crkva je uvijek bila evangelizatorska. U navještaju evanđelja nema sadržajno nikakve novine. To evanđelje je samo dovoljno sadržajno. Radi se, međutim, o novim okolnostima u kojima se Crkva i svijet nalaze, koje onda diktiraju i novi način navještaja evanđelja. Crkva od II. Vatikanskog sabora pa do danas osjeća i ističe stalnu potrebu da ona sama treba biti nanovo evangelizirana kako bi onda na pravi način mogla danas evangelizirati druge i tako

DEVETNICA SV. JOSIPU

10. – 19. 03. 2012.

OKVIRNA TEMA: NOVA EVANGELIZACIJA

Svaku večer u 17 sati: Križni put, Krunica ili Pobožnost
u 17,30 sati: Misa, propovijed i Litanije sv. Josipu

TEME I PROPOVEDNICI

10. 03.: ZAŠTO NOVA EVANGELIZACIJA?

(mr. Mirko Štefković)

11. 03.: ZAŠTO ŽIVIMO?

(mons. dr. Ivan Pénzes, biskup)

12. 03.: GRIJEH – TAJNA ZLA

(vlč. Lazar Novaković)

EVANĐELJE

13. 03.: ISUS KRIST I OTKUPLJENJE

(preč. Željko Šipek)

14. 03.: DUH SVETI – SILA BOŽJA

(vlč. Dragan Muharem i sjemeništarci)

15. 03.: CRKVA I SAKRAMENTI INICIJACIJE

(vlč. Marijan Vukov)

16. 03.: MOLITVA

Dan biskupa Lajče Budanovića - (mons. Marko Forgić)

17. 03.: OBRAĆENJE

(Silvester Bašić, vjeroučitelj u školi)

18. 03.: MISTAGOGIJA – DAN TRUDNICA

(mons. mr. Andrija Anišić)

19. 03.: RADOSTI SV. JOSIPA

Dan hrvatske zajednice u Srbiji- (mons. Stjepan Beretić)

JOSIPE VJERNI, MOLIM ZA NAS

Blagoslov trudnica

Na misi 18. ožujka, u 17.30, bit će tradicionalni blagoslov trudnica na koje pozivamo sve trudnice, bez obzira na vjeru i naciju, da nam se pridruže da u ovoj Godini beba skupa molimo za njih, njihove obitelji, a najviše za bebe koje su im pod srcem. Na tom slavlju, dakako, očekujemo i njihove muževe te, ukoliko već imaju, djecu.

ostvariti ono što je Isus naložio svojim učenicima – da propovijedaju evanđelje svemu stvorenju (usp. Mk 16,15).

Na pitanje što je to nova evangelizacija mogli bismo najkraće odgovoriti s *Tomislavom Ivančićem*: »Nova evangelizacija se ne sastoji u tome da mi one koji ne idu u crkvu dovedemo u nj, nego da se mi sami evangeliziramo. Nitko nije privilegiran od nove evangelizacije, ona treba krenuti od biskupa, svećenika, redovnika, vjeroučitelja i vjernika«.

Često vjernici koji su svake nedjelje na misi upućuju prigovor župnicima da se ono što govori ne odnosi na njih nego na one koji su prestali ići u crkvu. Međutim, nova evangelizacija ide za tim da upravo vjernici koji su svake nedjelje na misi i koji su već uključeni u život vjere svojih župnih zajednica osjete potrebu evanđelja upoznati, shvatiti i prihvatiti na novi način. Dakle, svatko treba osjetiti želju: želim biti evangeliziran da bih onda mogao biti i evangelizator – svjedok za Krista i navjestitelj njegova evanđelja – životom i riječima.

Na deveticama u našem gradu uvijek imamo najbolje vjernike i zato je devetnica sv. Josipu lijepa prigoda da ih oduševimo za novu evangelizaciju.

mons. mr. Andrija Anišić

KORIZMENA DUHOVNA OBNOVA ZA PREZBITERE SRIJEMSKJE BISKUPIJE

»Niste vi izabrali mene, nego sam ja izabrao vas«

U Petrovaradinu je u ponedjeljak, 5. ožujka, organizirana korizmena duhovna obnova svećenika Srijemske biskupije, na kojoj su sudjelovali i svećenici grkokatolici koji djeluju u Srijemu. Duhovnu obnovu vodio je o. *Karol Harmat*, gvardijan u franjevačkom samostanu u Novom Sadu. Tema ove duhovne obnove je »Niste vi izabrali mene, nego sam ja izabrao vas«. Ova korizmena duhovna obnova je održana u svjetlu Godine vjere koju je papa *Benedikt XVI.* najavio 11. listopada prošle godine.

Nakon molitve srednjeg časa, nazočne je pozdravio *Berislav Petrović*, župnik u Novom Slankamenu i povjerenik Srijemske biskupije za trajnu duhovnu svećeničku izgradnju. Voditelj o. Harmat u uvodu je pozvao svećenike na pripremu za ovogodišnji Veliki tjedan i Uskrs i prikazao tu »tajnu naše vjere« koja sažima ključni sadržaj našeg vjerničkog života. U prvom dijelu predavač je pošao od istine da je Bog taj koji poziva svakoga od nas, takvog kakav jest. Voditelj je postavio pitanje koliko je velika naša vjera, te koliko svatko od nas vjeruje Isusovoj riječi.

U nastavku razmišljanja duhovni vođa je postavio pitanja koja mogu poslužiti i kao ispit savjesti, tj. kako evangeliziramo, govorimo li rječnikom koji razumiju naši slušatelji, posebice mladi. Iznad svega svećenik treba biti svjedok, govoriti ono što već postoji u njemu, biti svjedok istine, zato što drugi traže sigurnost.

Duhovna obnova je nastavljena, nakon prigode za svetu ispovijed, klanjanjem u crkvi svetog Jurja u Petrovaradinu.

Tomislav Mađarević

VRIJEME, LJUDI, DOGAĐAJI

Priprema: Lazar Merковиć

KRONOLOGIJA od 9. do 15. ožujka

9. OŽUJKA 1979.

Dom omladine i pionira, Subotička sekcija Društva književnika Vojvodine i Radničko sveučilište, pokrenuli su tribinu naziva »Otvorena knjiga«. Na ovoj tribini, uz pozivnicu, svaki je pozvani sudionik besplatno dobivao primjerak knjige o kojoj će se raspravljati na skupu. Prvi gost tribine »Otvorena knjiga« bio je poznati književnik *Mirko Kovač* s romanom »Vrata od utrobe«.

9. OŽUJKA 1995.

Pokopani su posmrtni ostaci *Marka Vukova*, svećenika i spisatelja koji je iznenada preminuo u 57. godini života. Bio je suradnik Subotičke danice, Bačkog klasja, Žiga i drugih glasila. Posthumno mu je objavljena knjiga pjesama »Ja, buntovnik s razlogom«, koju je za tisak priredio vlč. *Lazar Novaković*.

10. OŽUJKA 1753.

Preminuo je *Dominik Sekulić*, predavač filozofije na franjevačkim filozofskim učilištima. Jedan je iz plejade profesora koji su podučavali u Baču, Baji, Budimu, Mohaču, Petrovaradinu, Somboru i Subotici. Filozofsko učilište u Subotici djelovalo je 1776.–1777.; 1821.–1861. i 1876.–1891. godine.

10. OŽUJKA 1921.

Rođen je *Bela Gabrić*, profesor jezika i književnosti, spisatelj, istaknuti kulturni djelatnik, sakupljač narodnih pjesama i običaja, urednik časopisa »Klasje naših ravni«, »Subotičke danice«, Zbornika *Ivan Antunović* i drugih publikacija. Pripremio je i uredio više knjiga bačkih pisatelja. Papa *Ivan Pavao II.* dodijelio mu je 1990. godine visoko odličje Pro Ecclesia et Pontifice kao znak priznanja za zasluge na području kulture i duhovnosti. U njegovu domu, sada Spomen-kući Bele Gabrića,

smješteni su Hrvatska čitaonica i druge institucije. Umro je 4. kolovoza 2001. godine.

11. OŽUJKA 1999.

Preminuo *Geza Tikvicki*, precizni mehaničar, pripadnik međuratnog radničkog pokreta, sudionik narodnooslobodilačkog pokreta, član ratnog biroa Pokrajinskog komiteta Partije za Vojvodinu, kasnije visoki partijski i državni dužnosnik, te veleposlanik SFRJ u Mađarskoj, do umirovljenja. Rođen je 2. prosinca 1917. godine.

12. OŽUJKA 1735.

Okončano je prikupljanje priloga za preuređenje crkve i izgradnju samostana koji su vodili subotički franjevci i građanstvo. Prikupljeno je 3.804,50 forinti. Kapetan *Jakov Sučić* priložio je 241,10 forinti, a s po 105 forinti sudjelovali su *Stipan Vojnić* i *Josip Gubanović*, 100 forinti dao je *Ilija Bukvić*, a *Ivan Vuković* 94,5 forinti, te *Šime Antunović* 71,50 forinti itd.

12. OŽUJKA 1890.

Na sjednici Municipalne skupštine prepošt *Matija Mamužić*, subotički župnik, zatražio je da se u pet okolnih pustara izgrade crkve za potrebe mjesnog stanovništva koje je, prema njegovim riječima, zapušteno u vjerskom pogledu, upravo zbog njihove udaljenosti od središnje subotičke crkve. Gradski čelnici nisu prihvatili ovaj prijedlog.

13. OŽUJKA 1928.

Hrvatsko narodno kazalište iz Zagreba po prvi put je gostovalo na subotičkoj sceni. Tom prigodom zagrebački kazalištarci izveli su dva komada: dramu *Henrika Ibsena* »Sablasti« i francusku komediju »Kad bi htjela« *Pola Gerardija*.

13. OŽUJKA 1928.

Umro je slikar *Stipan Kopilović*, impresionist iz Bačke, iza kojeg

je ostao nevelik, ali značajan opus koji označava prekretnicu u likovnoj umjetnosti ovog podneblja budući da on odbacuje sve što bi ga moglo utopiti u »couleur local«, te se svojim likovnim postupkom izravno priključuje Europi, a s njim i podneblje u kojem je rođen. U Budimpeštu njegov talent zapaža *Gustav Morelli*, jedno vrijeme profesor Škole dekorativnog crtanja, a zatim Škole primijenjenih umjetnosti u kojoj je *Kopilović* student od 1900. do 1902. godine, a već od školske 1902./1903. godine studira u klasi profesora *Petera Halma* na Bavarskoj kraljevskoj slikarskoj akademiji u Münchenu. Oslikavši dio zidova u mjesnoj crkvi 1907./1908. godine bivši brijački pomoćnik iz Bajmoka, prema kraćoj vijesti tiskanoj u listu »Bácskai Napló«, nakon više godina provedenih u Münchenu i Parizu boravi u Firenci odakle odlazi u Rim gdje boravi od 20. svibnja 1908., a prema izvodu iz matičnog registra stanovništva Marnés-la-Coquette, od 8. studenog 1909., što je ostao među papirima oskudne ostavštine, *Stipan Kopilović* je ponovno u Parizu. Obitelj dovodi u Suboticu 1919. godine, a zatim prelazi u Bačku Topolu, gdje uz pomoć prijatelja 1922. pokreće slikarsku koloniju na kojoj sudjeluju još *Károly Bárányi* i *Árpád G. Balázs*. Naredne godine (od 15. rujna 1923.) *Stipan Kopilović* izlaze s grupom od desetak subotičkih slikara u hotelu Jagnje (danas Dom vojske) nakon koje je (29. studenoga) upriličena osnivačka skupština Društva likovnih umjetnika Vojvodine.

13. OŽUJKA 1999.

Održana je prva sjednica Hrvatskoga akademskog društva. O važnosti osnutka HAD-a, sadržaju njegova rada i zadacima govorili su *Josip Ivanković*, *Andrija Kopilović*, *Milovan Miković*, *Dujo Runje* i *Tomislav*

Žigmanov. Hrvatsko akademsko društvo osnovano je krajem 1998. godine.

13. OŽUJKA 1999.

Izišao iz tiska 100. broj subotičkog dvotjednika »Žig« u kojem je, među ostalim, objavljena opsežna bibliografija dotadašnjih suradnika.

14. OŽUJKA 1959.

Rođena *Viktorija Aladžić (Vujković-Lamić)*, prozna spisateljica. Studij arhitekture završila je u Beogradu 1985. gdje je obranila i doktorsku radnju. Predaje na subotičkom Građevinskom fakultetu. Objavila više knjiga pripovjedaka i stručnih, znanstvenih radova. Suraduje u književnom časopisu »Klasje naših ravni« i vodećim europskim časopisima za arhitekturu. Osobito je zapažen njezin napor na očuvanju povijesne arhitektonske i urbanističke jezgre Subotice.

15. OŽUJKA 1946.

Dolaskom trećeg vala doseljenika, Drežničana iz Like, završena je kolonizacija Bajmoka. Ovo veliko bačko naselje do II. svjetskog rata bilo je naseljeno pretežito Nijemcima.

15. OŽUJKA 1974.

U Zagrebu je u 64. godini preminuo *Matija Poljaković*, prozaik i dramski pisac, istaknuti javni i kulturni djelatnik, te sudionik antifašističkog pokreta. Napisao je četrdesetak drama iz građanskog života i više igrokaza utemeljenih u bačkoj bunjevačkoj tradiciji. U subotičkom kazalištu, gdje slovi kućnim piscem od početka pedesetih do početka sedamdesetih godina XX. stoljeća – praižvedeno mu je petnaestak djela. Zbog zalaganja za očuvanje hrvatskoga jezika i kulture, proganjan je od državnih tijela. Rođen je 23. rujna 1909. godine u Subotici.

NASTAVLJAMO I DALJE KROZ SVIJET KULINARSTVA, SLANIH I SLATKIH DELICIJA, NAPITAKA I JOŠ MNOGO ČEGA PAMETNOGA I POUČNOG...

Kratka povijest tjestenine

Godine 1547. u Genovi je donesen normativ za izradu tjestenine od pšeničnog brašna i vode koji vrijedi i danas.

Oko 8000 g. pr. Krista, u mlađe kameno doba, čovjek je slučajno otkrio da sjemenke bačene u jesen rode u proljeće i počeo se baviti ratarstvom. Između ostalog, počeo je uzgajati i žitarice, ponajprije ječam, a potom i pšenicu koja je osnovna sirovina za izradu tjestenine.

Mnogo je teorija o tome tko je izmislio tjesteninu i kada je ona postala dio kulinar-ske tradicije. Prema legendi, tjesteninu je izmislio grčki bog vatre Hefest.

Tjestenina koja je bila poznata starim Grcima i Rimljanima je specifičan tip tjestenine »laganon« koji sliči današnjim lazarnjama. Zanimljivo je da tjesteninu nisu pripremali na način na koji se danas pripremaju lazane, nego su je pekli na vrućem kamenju ili u pećima, tako da je više sličila današnjoj pizzi.

Postoji više teorija o nastanku i podr-jetlu makarona. Jedna od njih je da ju je Marko Polo donio u Italiju iz Kine, 1292. godine. Podrijetlo riječi »makaroni« vjerojatno je iz vremena starih Rimljana koji su i na taj način odavali počast svojim bogovima. Nagađa se da je od sicilijanske riječi »maccaruni«, koja u prijevodu znači »napraviti tijesto silom«, zapravo nastala riječ »makaroni«.

Rimski pisac, iz prvog stoljeća poslije Krista, opisuje kako »obuhvatiti pogačicu i pitu...«, a nazvali su ju »lagana«. Recept za pripremu tijesta nije poznat, međutim postoje prijedlozi za slojevitom pripremu s mesom i ribom. To bi bili današnji tortellini ili ravioli.

Iako svi misle da su Talijani izmislili pastu, špagete i makarone, na veliko razočarenje, ili možda ne, ovu omiljenu hranu otkrili su Arapi.

Najizglednije je da su za nastanak tjestenine ipak najzaslužniji Arapi, barem kada su špagete u pitanju. Duge rezance koji se kuhaju u vodi, donijeli su na Siciliju arapski osvajači u sedmom stoljeću. Suhi, otporni na buđ, rezanci su bili idealna hrana za duga putovanja brodovima kojima su Arapi dolazili na Siciliju. Uskoro je Palermo, tada arapska kolonija, postao poznat po tjestenini ili, kako su je zvali, »itryah«, tj. svježi rezanci.

Prvi povijesni izvori o proizvodnji suhe tjestenine zabilježili su da se ona proizvodila u malim poduzećima koja su postojala oko 1150. godine. Okolica Palermo proizvodila je obilje tjestenine u nitastom obliku koja se izvozila posvuda, u Kalabriju, mnoge muslimanske i kršćanske zemlje, čak i brodovima. Uporaba tjestenine bila je uobičajena po cijelom talijanskom poluotoku.

Razne vrste tjestenina pominju se u spisima talijanskih dominikanskih samostana iz 15. stoljeća.

Kasnije, u 17. stoljeću niču prve obiteljske tvornice tjestenine u Veneciji, Napulju, Genovi. Posebno se isticao Granjano, mjesto s pogodnom klimom i 30 vodenica u blizini. Prva velika tvornica tjestenine osnovana je upravo u Granjanu 1789. godine. Godine 1546. osnovano je i Društvo proizvođača tjestenine, u Napulju.

Prije se tjestenina pripremala od griza, nožnim miješanjem tijesta. Proizvođač tjestenine sjedio bi na klupi i nogama ga mije-

sio. Kasnije se pojavila željezna preša koju je pokretalo nekoliko ljudi. Pronalaskom mehaničke mlatilice za tijesto, a zatim i preše, lokalna proizvodnja pojednostavljena je i vrtoglavo uvećana, a cijene su pale, pa su makarone i ostala tjestenina postale pristupačne i siromašnim gradskim slojevima.

Prema uzoru na talijanske manufakture u Genovi i Napulju, početkom 19. stoljeća postavljena su prva manufakturna postrojenja u Rijeci, što je ujedno bio početak proizvodnje u Hrvatskoj.

Do kraja 18. stoljeća tjestenina se jela bez začina i sira. Prva uporaba rajčice spominje se u 17. stoljeću. Uvezena u Španjolsku iz Novog svijeta, kasnije se

TJESTENINA S ORASIMA

Potrebni sastojci:

- 400 g tjestenine školjke
- 1 kisela jabuka 150 g
- prsohvat đumbira
- ½ žličice cimeta
- 50 gr grožđica
- 2 vanilin šećera
- 60 g smeđeg šećera
- 50 ml narančina soka
- 200 g mljevenih oraha
- 2 žlice ulja

Priprema:

Orahe pomiješajte sa šećerom, vanilin šećerom, grožđicama, cimetom i đumbirom.

Tjesteninu skuhaite u malo posoljenoj vodi, ocijedite ju i još toplu poulijte. Dodajte mješavinu s orasima, jabuku očišćenu od sjemenki i narezanu na kockice, narančin sok, pa sve dobro izmiješajte.

Piše i uređuje: Branka Dulić

proširila diljem Europe, dok se nije u mediteranskim zemljama pronašla idealna klima za uzgoj. No, rajčica nije postala jedan od glavnih sastojaka talijanske kuhinje sve do kraja 18. stoljeća. U početku se rajčica smatrala ukrasnom biljkom i vjerovalo se da je otrovna.

Godine 1778. *Vincenzo Corrado* spominje u svojoj kuharici »Cuoco Galante« (Kuhar za gospodu) umak od rajčice, ali ne za začinjavanje tjestenine.

Sredinom 19. stoljeća tjestenina se počela komercijalno proizvoditi u Americi. Danas se ona široko upotrebljava u Europi, Australiji, Sjevernoj i Južnoj Americi. Glavni tipovi su jednostavno makaroni i špageti, ali i druge vrste su dostupne. Najveća raznolikost oblika još se uvijek proizvodi i koristi samo u Italiji.

ROMANTIČNA POVIJEST TJESTENINE

Povijest tjestenine vezana je uz vitešku romansu Marka Pola i lijepe Kineskinje. Prema legendi, lijepa Kineskinja koja je brinula o izboru jela na dvoru *Kublaj-kana*, zaljubila se u naočitog svjetskog putnika Marka Pola i odala mu strogo čuvanu tajnu

– recept za tjestenine.

Riječ je bila o obloj tjestenini (špageti-ma), koju je Marko Polo obožavao. Bile ove priče istinite ili ne, činjenica je da su Kinezi od davnina poznati kao vrhunski majstori tjestenine, ali Talijani su oni koji su je proslavili. Naziv oble tjestenine – »spaghetti« (vezice), poznat je diljem svijeta, te se Italija smatra domovinom špageta.

MOŽDA NISTE ZNALI, A TREBATE ZNATI!

Svojevremeno je tjestenina bila namirnica podvrgnuta priličnoj kritici. Razlog tomu je mišljenje tzv. estetičara koji su je proglašavali odgovornom za debljanje velikog broja ljudi. Međutim, upravo suprotno, tjestenina, kao jedan od temeljnih sastojaka mediteranske prehrane, predstavlja namirnicu koja ne deblja i ne opterećuje organizam. Znanstveno je dokazano da tjestenina u svakodnevnom jelovniku osigurava tijelu dotok najboljih izvora lako dostupne energije – složenih i kompleksnih ugljikohidrata. Tjestenina sadrži u sebi vitamine B skupine, a ona izrađena uz dodatak jaja predstavlja i izvrstan izvor proteina. Međutim, bez obzira radi li se o jednoj ili drugoj vrsti, obje tjestenine pridonose, u nutritivnom smislu, unosu prehrambenih vlakana.

OSNOVNO TIJESTO ZA DOMAĆU TJESTENINU

Prema osnovnom receptu na 10 – 20 dag brašna ide jedno jaje. Ako tijesto radite bez vode, uzmite 10 – 15 dag brašna na jedno jaje. Ako tijesto radite s dodatkom slane vode, uzmite jedno jaje na 20 – 25 dag brašna.

TARANA ZA JUHU

Tarana je podrijetlom iz Sjeverne Azije, a Turci su je prisvojili baš zbog praktičnosti i u želji da nađu rješenje za konzerviranje jogurta. U originalu naziva se »Tarhana«. Glavni sastojci prve tarane su bili jogurt i brašno.

Potrebni sastojci:

300 g brašna
200 g griza
4 jaja
prstohvat soli

Priprema:

Brašno i griz pomiješati, dodati jaja i sol. Mijesiti rukom, tijesto mora biti čvrsto. Ako su jaja manja pa ne možete pokupiti svo brašno, dodajte žlicu vode. Kada umijesite, podijelite na 3 do 4 loptice da vam je lakše držati u ruci dok ribate. Na čisti stolnjak naribajte tijesto. Ostavite da se dobro osuši, a kada se skuha stavite u staklenku. Suha tarana mora se dulje kuhati u juhi od netom napravljene.

POLIKLINIKA

 Kardiologija, Ultrazvuk, Gastroskopijska, Laboratorij, Alergotest
 Budwig protokol, Akupunktura, Biorezonanca-SCIO, Detox,
 Ellman-Radiotalasna kirurgija, tehnika emocionalne slobode-EFT, Masaža, Bahove kapi, Bioptron, Magneti i ostalo...

Jelene Čović 28, 24000 Subotica, 024/553-774, 024/567-495, 063/508-813
www.badawi-su.com, poliklinika@badawi-su.com
 Kućni posjeti, prijevoz pacijenata

20 godina sa vama

Poliklinika za vašu obitelj

CIP - Каталогизacija
у публикацији Библиотека
Матице српске, Нови Сад
32+659.3(497.113=163.42)

Književnica Mara Švel-Gamiršek otkriva bistu dr. Josipa Andrića u Plavni

U oči manifestacije »Dani A. G. Matoša i dr. Josipa Andrića« u Plavni, mještani ovoga sela, po već ustaljenom običaju, angažiraju se u prikupljanju građe za ovaj događaj. Pretražuju se stare fotografije, kalendari i knjige, a stariji se prisjećaju važnijih datuma iz prošlosti Plavne za koje su neki i osobno vezani. Potaknuti kalendarom za 2012. godinu u izdanju triju krovnih institucija Hrvata u Vojvodini, koji prikazuje hrvatske velike s ovih prostora, a o čijim zaslugama i djelima javnost gotovo ništa ne zna, pronađena je i ova, za ovo mjesto veoma značajna fotografija.

PRED CRKVOM U PLAVNI 31. KOLOVOZA 1969.

Na fotografiji nastaloj 31. kolovoza 1969. godine, hrvatska književnica Mara Švel-Gamiršek otkriva spomen-bistu dr. Josipa Andrića pred crkvom u Plavni. Kao što je poznato, dvije godine poslije njegove smrti priređen je simpozij o ovom velikanu u Ristovači kod Bača, u okviru kojega mu je podignuta i bista u Plavni što ju je izradio akademski kipar Nesto Orčić. Otkriće ovoga spomenika u središtu Plavne bio je jedan od

najvećih povijesnih događaja u ovome malom bačkom selu.

Književnica Mara Švel-Gamiršek rođena je 1900. godine u Srijemskoj Mitrovici, a od 1945. do smrti živi i radi u

Zagrebu. U njezinu se opusu posebice ističe tematiziranje života šokačkih Hrvata u Srijemu. Svoj odnos prema liku i djelu dr. Josipa Andrića, kojega je osobito cijenila, najupečatljivije je opisala u crtici »Trenutni snimci« iz koje donosimo nekoliko ulomaka:

»Sretali smo se u životu. Koji put mi je zanosno govorio o nekoj svojoj ideji ili planu (Nije imao nijedne sijede vlasi). Spominjao mi je kasnije o nerazumijevanju i o bolnim razočaranjima (Sljepoočnice su mu bile prekrivene sijedom kosom). Bog mu je poklonio talente, a život brige i mukotrpnost. Sve je snosio predano i Bogu oda-

no. Bio je Hrvat. Volio je slavensku braću. Bio je čovjek s kičmom. Ostao je uspravan.«

POSLEDNJI TELEFONSKI RAZGOVOR S DR. ANDRIĆEM

O posljednjem, telefonskom razgovoru s doktorom Andrićem, Mara Švel kaže:

»Čujem da ste bolesni i marljivi. Voljela bih Vas vidjeti. Mogu li doći k Vama?«

Učinilo mi se da mi odgovara s radosnim prizvukom: »Dodite! Samo mi se prije najavite. Znate kako je, dolaze mi, a ja bih volio s Vama rasplesti širok razgovor. Onako, pravo šokački.«

»Neminovni poslovi su me spriječili, a onda sam se razboljela. Odnijeli su me u bolnicu, tako da se nisam javila doktoru Andriću, a nisam ni vjerovala da je neizlječivo bolestan. Nisam se s njime više sastala. Umro je.«

Mara Švel-Gamiršek je umrla 1975., ali je o dr. Andriću, prije toga, uspjela na poetski način izreći svoja najljepša osjećanja:

»Doktore Andriću, bojim se, nikada više nećemo rasplesti 'širok, šokački razgovor'. Jer i kada prođem kroz crna vrata smrti kako da Vas nađem u svijetu duša? Kako da do Vas stignem kada vjerujem da su ondje gdje ste Vi samo pravedni, dobri, mudri, veliki i smjerni?«

Ova je fotografija važan dokument jednoga povijesnog čina i uspomene na, vjerojatno, najveći povijesni događaj ovdašnjih Hrvata. Ona također svjedoči i o boravku jedne hrvatske književnice u Plavni, o čijem djelu javnost u ovome kraju danas gotovo ništa ne zna.

OČNA KUĆA

optika i ordinacija
na jednom mjestu

551-045

Subotica
Maksima Gorkog 20
KOD GLAVNE POŠTE

EKOLOŠKI KVIZ »LIJEPA NAŠA« ODRŽAN PETI PUT U VOJVODINI

Poučno i zanimljivo

U kategoriji osnovnih škola na V. ekološkom kvizu »Lijepa naša« održanom u ponedjeljak, 5. ožujka, u Subotici prvo mjesto osvojio je tim škole »Ivan Milutinović«, a drugo i treće mjesto škole »Matko Vuković«, odnosno »Vladimir Nazor« iz Đurđina.

U kategoriji srednjih škola, prva dva mjesta osvojili su timovi Gimnazije »Svetozar Marković«, dok se na trećem mjestu našao tim Biskupijske klasične gimnazije »Paulinum«.

Dragi moji ljubitelji Hrckovih stranica, tjedan iza nas je bio veoma buran. Pun natjecanja i smotri. Vjerujem da znate da je u ponedjeljak u Osnovnoj školi »Ivan Milutinović« u Subotici održan Ekološki kviz »Lijepa naša« za učenike hrvatskih odjela osnovnih i srednjih škola. Inače, ovo je natjecanje bilo važno za sve sudionike i škole jer je ono na razini županijskih, odnosno regionalnih natjecanja te će pobjednici sudjelovati na državnom natjecanju u Zadru od 15. do 17. travnja, dakle skupa sa svojim vršnjacima iz Hrvatske.

Stoga, svaka ekipa je htjela pobijediti, no znamo i sami da to nije moguće. Na natjecanju je bilo 44 sudionika iz 11 timova iz osnovnih i srednjih škola u kojima se nastava realizira na hrvatskome jeziku. Svoje znanje su odmjerili i uratke prikazali učenici subotičkih osnovnih škola »Ivan Milutinović« i »Matko Vuković«, te »Matija Gubec« iz Tavankuta, »Vladimir Nazor« iz Đurđina, Gimnazije »Svetozar Marković«, Osnovna škola »Ivo Lola Ribar« iz Plavne, »22. oktobar« iz Bačkog Monoštora i »Aleksa Šantić« iz Vajske, a po prvi put i tim Biskupijske klasične gimnazije »Paulinum«.

Ekološki kviz »Lijepa naša«, jedno je od najsloženijih natjecanja u izvannastavnim aktivnostima koje je priznato od Ministarstva obrazovanja Republike Hrvatske te je i službeno državno natjecanje. Pravila natjecanja su

veoma jednostavna. Kviz se sastojao iz tri dijela - pismenoga, usmenog i prezentacije projekta vezanog za ekologiju. Predmeti u kojima su učenici provjeravali znanja bili su: kemija, biologija, priroda, zemljopis i vjeronauk. No nije bilo dovoljno

samo znati riješiti zadatke koji su im postavljeni nego prikazati i konkretnu primjenu stečenog znanja koje je trebalo biti zabilježeno i prikazano u power point prezentaciji.

»Ovo natjecanje provode Udruga 'Lijepa naša', Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta Republike Hrvatske te Agencija za odgoj i obrazovanje Republike Hrvatske«, saznajemo od **Stipana Stantića**, predsjednika peteročlanoga Povjerenstva za bodovanje koji dodaje: »S obzirom da se kviz već peti put organizira u Vojvodini, Hrvatsko nacionalno vijeće prepoznalo je značaj ovog natjecanja. Ovo je jedno od rijetkih natjecanja u kojemu se na višim razinama naši učenici natječu s učenicima iz Hrvatske, pa je to prigoda da se usporede znanja, nastavni programi ova dva obrazovna sustava. Ovo je jedino službeno natjecanje na kojemu sudjeluju naši učenici«.

Dragi moji, bilo je veoma zanimljivo i poučno pratiti vaše uratke koji su i ovoga puta govorili o ekologiji, ali i o našim lijepim običajima.

»Ekološki kviz 'Lijepa naša' realiziran je u suradnji s Hrvatskim nacionalnim vijećem, te subotičkim ogrankom Matice hrvatske, Katoličkim institutom za kulturu, povijest i duhovnost 'Ivan Antunović', Novinsko-izdavačkom ustanovom 'Hrvatska riječ' i tvrtkom 'Eurogas', koji su, ujedno, pomogli u pripremi nagrada za najbolje«, doznajemo od **Ivana Stipića**, ravnatelja škole »Ivan Milutinović« gdje je i održano natjecanje.

Svim sudionicima Kviza velike pohvale za uloženi trud i ljubav prema ekologiji, a pobjednicima puno sreće u daljnjem natjecanju. Očekujemo fotkice iz Zadra!

KALENDAR ZA NAREDNI TJEDAN

- 13. ožujka - Svjetski dan bubrega
- 14. ožujka - Međunarodni dan rijeka
- 14. ožujka - Početak Tjedna mozga
- 14. ožujka - Svjetski dan prava potrošača

ODRŽANA 24. OPĆINSKA SMOTRA RECITATORA »PJESNIČE, NARODA MOG«

Osam recitatora na hrvatskom jeziku plasiralo se na Zonsku smotru

Mlađi uzrast (učenici od I. do IV. razreda osnovne škole)

Srednji uzrast (od V. do VIII. razreda)

Stariji uzrast (srednjoškolci)

Krasno je bilo u utorak, 6. ožujka, u Čitaonici Gradske knjižnice kada se osamdesetak osnovaca i srednjoškolaca iz Subotice natjecalo u lijepom kazivanju poezije. Bio je to praznik za uši. Na 24. Općinskoj smotri recitatora djeca su se natjecala u tri razine: mlađi uzrast (učenici od I. do IV. razreda osnovne škole), srednji uzrast (od V. do VIII. razreda), te stariji uzrast (srednjoškolci). Tročlano ocjenjivačko povjerenstvo sačinjeno od glumica subotičkoga Narodnog kazališta **Jelene Mihajlović** i **Zsuzsanne Kálmár** te profesorice **Katarine Čeliković** odlučilo je da 25 najboljih recitatora predstavlja naš grad na zonskoj smotri, od kojih je čak njih osam recitiralo na hrvatskom jeziku. To su: **Lucija Ivanković Radaković**, **Donna Karan** i **Milica Vuković** u prvoj kategoriji, **Davorin Horvacki**, **Josip Jaramazović** i **Filip Nimčević** u drugoj te **Ivan Kovač** i **Dragana Sudarević** u trećoj skupini.

Dok čitate današnje novine ovi recitatori sudjeluju na Zonskoj smotri koja se za područje općina Apatin, Sombor, Bačka Topola, Kanjiža, Ada, Senta, Bečej, Mali Idoš i Subotica, danas od 10 sati održava također u subotičkoj Gradskoj knjižnici. Najbolji recitatori imat će pravo nastupa na Pokrajinskom natjecanju od 20. do 22. travnja u Sečnju.

Dok čekamo rezultate današnjeg natjecanja, pogledajte fotografije s Općinske smotre recitatora.

Sutra kreativne radionice u Gradskoj knjižnici

Ukoliko još ne znate kako provesti vikend, a volite kreativan rad prijavite se na kreativne radionice u Gradskoj knjižnici koje će biti održane sutra, 10. ožujka, na Dječjem odjelu u dva termina od 9 i od 11 sati. Broj mjesta je ograničen pa osigurajte svoje mjesto što prije na telefon: 024/ 553-115 ili osobno na Dječjem odjelu. Potrebni materijal osigurava knjižnica, a gotove uratke djeca nose kući. Cijena je 150 dinara.

**PETAK
9.3.2012.**

06:07 Najava programa
06:12 Trenutak spoznaje
07:00 Dobro jutro, Hrvatska
07:05 Vijesti
07:10 Dobro jutro, Hrvatska
07:35 Vijesti
09:12 Lugarnica 18, serija
10:00 Vijesti
10:10 Vijesti iz kulture
10:20 Overland 5 - Od Pekinga do Rima: Grčka/Makednoja/Kosovo/Srbija/Hrvatska/Italija, dokumentarna serija
11:10 Debbie Travis preuređuje 1
12:00 Dnevnik
12:30 Kad zavolim, vrijeme stane - telenovela
13:15 Dr. Oz, talk show
14:00 Vijesti uz hrvatski znakovni jezik
14:10 Drugo mišljenje
14:40 Tetice, emisija pučke i predajne kulture
15:15 Ponos Ratkajevih, serija
16:05 Alisa, slušaj svoje srce
17:00 Vijesti u pet
18:25 Putem europskih fondova
18:40 Iza ekrana
19:12 20pet, kviz
19:30 Dnevnik
20:12 Odabrao Delo H.: Reagan, dok. film
21:10 Ciklus hrvatskog filma: Put lubenica
22:45 Dnevnik 3
23:20 Peti dan, talk show
00:10 Na rubu znanosti: Parapsihologija i spiritizam
01:05 Filmski maraton: Čudovište, američko-njemački film
02:50 Filmski maraton: Bilješke o jednom skandalu, britanski film
04:20 Skica za portret
04:25 Peti dan, talk show
05:15 Lugarnica 18, serija

06:35 Najava programa
06:40 Kad zavolim, vrijeme stane - telenovela
07:25 Teletubbies
07:50 Mala TV:
--:-- TV vrtić: Rudnik
--:-- Ivanini snovi: Ukradena djeca, crtani film
--:-- Tajni dnevnik patke Matilde: Roza u gipsu
08:20 Mega Mindy, serija

08:45 Connor na tajnom zadatku, serija
09:10 Školski sat: Detektiv (Sova) iz susjedstva
10:00 Prijenos sjednice Hrvatskog sabora
13:25 Gdje duge sjaju, kanadsko-irski film
15:10 Degrassi Novi naraštaj 3, serija za mlade
15:35 Obična klinka, serija
16:00 Školski sat: Detektiv (Sova) iz susjedstva
--:-- Puni krug
16:45 Mala TV:
--:-- TV vrtić: Rudnik
--:-- Ivanini snovi: Djeca, crtani film
--:-- Tajni dnevnik patke Matilde: Roza u gipsu
17:15 Briljanteen
18:00 Regionalni dnevnik
18:20 Županijska panorama
18:30 Tree Hill 7, serija
19:15 Simpsoni 20
20:00 Sjećanja jedne gejš, američki film
22:25 Američka pita: Vjenčanje, američki film
00:05 Nora Roberts 2: Ponoć u močvari, mini-serija
01:35 Retrovizor: Nove avanture stare Christine 4, humoristična serija (R)
02:00 Retrovizor: Mercy 1
02:45 Retrovizor: Kojak 1
03:35 Noćni glazbeni program

06:05 I tako to..., serija
06:35 Nate Berkus Show
07:30 Jumanji, crtana serija
07:55 Bumba, crtana serija
08:10 TV izlog
08:25 Kad lišće pada, serija R
09:25 TV izlog
09:40 Izgubljena čast, serija R
10:40 Inspektor Rex, serija R
11:40 Walker, teksaški rendžer, serija R
12:40 IN magazin R
13:30 Larin izbor, serija R
14:30 Inspektor Rex, serija
15:25 Walker, teksaški rendžer, serija
16:25 Zauvijek susjedi, serija
17:00 Vijesti Nove TV
17:25 IN magazin
18:05 Kad lišće pada, serija
19:15 Dnevnik Nove TV
20:05 Izgubljena čast, serija
21:45 Smrtonosno oružje 2, igrani film
23:55 Hostel igrani film
01:40 Vraćanje duga, film R
03:25 Nad lipom 35, show R
04:30 Ezo TV, tarot show
06:00 Dnevnik Nove TV R
06:50 IN magazin R
07:15 Kraj programa

06:05 RTL Danas, informativna emisija (R)
06:40 Vatrorebo, telenovela (R)
07:35 PopPixie, crtani film
07:50 Moji džepni ljubimci, animirani film
08:10 Dragon Ball Z, animirani film
08:30 Ekkluziv Tabloid, magazin (R)
09:10 Cobra 11, akcijska serija (dvije epizode) (R)
11:20 Večera za 5, lifestyle emisija (R)
12:25 Vatrorebo, telenovela (dvije epizode)
14:10 Krv nije voda, serija (R)
15:05 Cobra 11, akcijska serija (dvije epizode)
16:55 RTL 5 do 5
17:05 Večera za 5, lifestyle emisija
18:00 Ekkluziv Tabloid, magazin
18:30 RTL Danas, informativna emisija
19:05 Krv nije voda, serija
20:00 Elektra, igrani film, akcijski
21:55 Šakal, film, akcijski
23:50 As u rukavu 2: Maska ubojice, igrani film, akcijski
01:25 Astro show, emisija uživo
02:25 RTL Danas, informativna emisija (R)
03:00 Kosti, kriminalistička serija (dvije epizode) (R)

**SUBOTA
10.3.2012.**

05:55 Najava programa
06:00 Drugo mišljenje
06:45 Iza ekrana
07:15 Tetice, emisija pučke i predajne kulture
07:45 Hrvatska kronika BiH
08:00 Kinoteka - ciklus klasičnog vesterna: Posljednji iz plemena Komanča, američki film
09:20 Zaustavljene uspomene, dokumentarni film
09:50 Vijesti iz kulture
10:00 Vijesti
10:13 Kućni ljubimci
10:45 Skice za Maleziju, dokumentarni film
11:15 Normalan život, emisija
12:00 Dnevnik
12:30 Veterani mira, emisija
13:15 Duhovni izazovi
13:45 Prizma
14:30 manjinski Mozaik: Dalek je put do škole
14:45 Jelovnici izgubljenog vremena
15:05 Eko zona
15:30 Attenborough i

divovsko jaje, dokumentarni film
16:30 Euromagazin
17:00 Vijesti u pet
17:20 Reporter: Kako naftni koncerni uništavaju klimu!
18:50 Globalno sijelo
19:20 Loto 7/39
19:30 Dnevnik
20:11 Dan nezavisnosti, američki film
22:30 Najmoćnije žene svijeta: Ruth Westheimer, dokumentarna serija
23:25 Dnevnik 3
23:55 Mobitel, američki film
01:25 Filmski maraton: Osamnaest oružja kung-fua, hongkonški film
03:05 Filmski maraton: Strogo kontrolirani vlakovi, češki film
04:35 Najmoćnije žene svijeta: Ruth Westheimer, dokumentarna serija
05:25 Skica za portret
05:35 Eko zona

07:30 Najava programa
07:35 Opera box
08:05 Patak Frka, (R)
08:30 Maharal - tajna talismana, serija za mlade
08:55 Mala TV
--:-- Baltazar: Lutke bez kose
--:-- Danica: Danica i udav (R)
--:-- Čarobna ploča - II.razred
09:25 Kranjska Gora: Svjetski skijaški kup - veleslalom (M), prijenos 1. vožnje
10:25 Trolovi, crtana serija
10:50 Shiloh 2: Shilohove zgode, britansko-američki film za djecu (R)
12:25 Kranjska Gora: Svjetski skijaški kup - veleslalom (M), prijenos 2. vožnje
13:25 KS Automagazin
14:25 Direkt: Nesreća
14:55 4 zida
15:30 Sjećanja jedne gejš, američki film
17:55 Košarka, ABA liga: Široki - Cedevita, prijenos
19:45 Glazba, glazba... rock
20:00 Ciklus dokumentarnih filmova dobitnika Oscara: Carsko putovanje
21:30 Čudnije od fikcije, američki film
23:25 Menkellov inspektor Wallander 2, serija
00:55 Mladi glazbenik za Euroviziju, snimka
01:55 Noćni glazbeni program

07:15 TV Izlog
07:30 Smallville, serija
09:30 Peppa, crtana serija R
09:35 Peppa, crtana serija
09:45 Winx, crtana serija
10:10 Gormiti, crtana serija R
10:35 Ptica trkačica
11:00 Zauvijek susjedi, serija R
12:55 Sinbad i Tigrovo oko, igrani film
15:05 Huk, igrani film
17:00 Vijesti Nove TV
17:10 Provjereno, R
18:05 Nad lipom 35, show
19:15 Dnevnik Nove TV
20:05 Smrtonosna pošiljka, igrani film
22:00 Cro cop - Uvodna emisija
22:30 Cro Cop vs. Ray Sefo, prijenos
23:00 Cro cop - Odjavna emisija
23:15 Vojnik, igrani film
0:55 Smrtonosno oružje 2, igrani film R
02:50 Nad lipom 35, show R
03:50 Ezo TV, tarot show
05:20 Dnevnik Nove TV R
06:10 Kraj programa

06:15 RTL Danas, informativna emisija (R)
06:50 X-Men, animirani film (R)
07:15 PopPixie, animirani film
08:35 Učilica, kviz za djecu
09:25 Ruža vjetrova, dramska serija (dvije epizode) (R)
11:40 Pazi, lopta!, igrani film, komedija
13:40 Osveta šmokljana 3: Nova generacija, igrani film, komedija
15:30 Kraljevi mamba, igrani film, drama
17:25 Zvijezde Ekstra: Kate Perry, igrani film, zabavna emisija
18:30 RTL Danas, informativna emisija
19:10 Galileo, zabavna/obrazovna emisija
20:00 Transformeri 2: Osveta poraženih, igrani film, znanstveno-fantastični/akcijski
22:35 Nemoguća misija 2, igrani film, akcijski
00:50 Vlak odmetnika, igrani film, akcijski
02:25 Astro show, emisija uživo
03:25 RTL Danas, informativna emisija (R)

**NEDJELJA
11.3.2012.**

06:00 Najava programa
06:05 Duhovni izazovi,

medureligijski magazin (R)
 06:50 Normalan život, emisija
 07:30 Globalno sijelo
 08:00 Zlatna kinoteka:
 Trenutak lakomislenosti,
 američki film
 09:20 Domaći dok.film
 09:45 Vijesti iz kulture
 10:00 Vijesti
 10:10 ni DA ni NE:
 Financiranje vjerskih
 zajednica (R)
 11:00 Poirot 3, serija
 12:00 Dnevnik
 12:25 Plodovi zemlje
 13:20 Split: More
 14:00 Nedjeljom u dva
 15:05 Flashdance, američki film
 16:35 HTV-ov plesni
 vremeplov
 17:00 Vijesti u pet
 17:15 Mir i dobro
 17:45 Vrtlari
 18:15 Lijepom našom: Pakrac
 19:20 Loto 6/45
 19:30 Dnevnik
 20:11 Sve u 71, kviz
 21:05 Downton Abbey, serija
 22:05 Dnevnik 3
 22:35 Vjenčani, samci, ostalo
 - serija
 23:30 Nedjeljom u dva
 00:30 Flashdance, američki film
 02:00 Poirot 3, serija
 02:55 Reprizni program (R)
 03:50 Lijepom našom: Pakrac
 04:50 Plodovi zemlje

HRT 2

07:25 Najava programa
 07:30 Mladi glazbenik za
 Euroviziju, snimka
 08:30 Mala TV
 --:-- TV vrtić: Škare
 --:-- Brlog: Noj
 --:-- Tajni dnevnik patke
 Matilde: Roza u gipsu (R)
 09:00 Vesele trojke
 09:25 Kranjska Gora: Svjetski
 skijaški kup - slalom
 (M), prijenos 1. vožnje
 10:25 Crtani film
 10:40 Biblija
 10:50 Portret Crkve i mjesta
 11:00 Fojnica: Misa, prijenos
 12:25 Kranjska Gora: Svjetski
 skijaški kup - slalom
 (M), prijenos 2. vožnje
 13:25 Ciklus nostalgija:
 Sin Pinka Panthera,
 američko-talijanski film
 15:00 Magazin Lige prvaka
 15:25 Rukomet, SEHA liga:
 Zagreb CO - Metalurg,
 prijenos
 17:00 Olimp - sportska emisija
 17:15 Hokej, Ebel liga -
 3. utakmica polufinala:
 Medveščak - EC KAC,
 prijenos
 20:00 Sinovi Katie Elder,
 američki film

22:05 Filmski boutique:
 Gomorra, talijanski film
 00:20 Posebni dodaci, emisija
 o filmu
 00:35 Garaža
 01:00 Noćni glazbeni program

06:30 TV Izlog
 06:45 Braća, serija 8/13
 07:15 Klub otpisanih, serija
 07:45 Peppa, crtana serija R
 07:50 Peppa, crtana serija
 08:00 Winx, crtana serija
 08:25 Gormiti, crtana serija
 08:50 Ptica trkačica, crtana
 serija
 09:15 Magazin Lige prvaka
 09:45 Zauvijek susjedi, serija R
 11:00 Larin izbor, serija R
 14:05 Huk, igrani film R
 15:55 Nad lipom 35, show
 17:00 Vijesti Nove TV
 17:10 Nad lipom 35,
 show - nastavak
 17:20 Velika pandina
 avantura, igrani film
 19:15 Dnevnik Nove TV
 20:05 Larin izbor, serija
 21:00 Prva nedjelja,
 igrani film R
 22:35 Red Carpet, showbiz
 magazin
 23:55 Smrtonosna pošiljka,
 igrani film R
 01:45 Sinbad i Tigrovo oko,
 igrani film R
 03:45 Gospodari iluzija, show
 04:30 Red Carpet, showbiz
 magazin R
 05:40 Braća, serija R
 06:05 Kraj programa

04:55 RTL Danas,
 informativna emisija (R)
 05:30 X-Men,
 animirani film (R)
 05:55 Moji džepni ljubimci,
 animirani film (R)
 07:30 Ruža vjetrova, dramska
 serija (dvije epizode) (R)
 09:40 Otok, dramska serija
 (dvije epizode)
 11:50 Nemoguća misija 2,
 igrani film, akcijski
 14:05 Transformeri 2:
 Osveta poraženih, igrani
 film, znanstveno-
 fantastični/ akcijski (R)
 16:40 Ljubav je na selu,
 dokumentarna
 sapunica (R)
 17:40 Ekkluziv Vikend,
 magazin
 18:30 RTL Danas,
 informativna emisija
 19:10 Galileo, zabavna/
 obrazovna emisija
 20:00 Artur u zemlji

HRT1 13.3.2012. 23:40 JUDITA, SNIMKA

Poslije New Yorka, Pariza, Barcelone i Vancouvera Juditu Katarine Livljanić predstavlja se na Hrvatskoj televiziji. Prikazuje se svjetska premijera glazbene monodrame prema Marku Maruliću u ekranizaciji proslavljenog redatelja videospotova Radislava Jovanova Gonze. Muzikologinja, pjevačica, profesorica na pariškoj Sorbonni i umjetnička voditeljica jednog od vodećih ansambala za srednjovjekovnu glazbu, Dialogosa, Katarina Livljanić autorica je libreto i glazbe Judite. U izvedbi djela pridružuju joj se dvojica njemačkih glazbenika Albrecht Maurer i Norbert Rodenkirchen koji su samo za potrebe ovog projekta naučili svirati hrvatske tradicijske instrumente: liricu i dvojnice. Video visokog estetskog učinka nastao je kao adaptacija predstave u režiji Sande Hrčić. Program

je snimljen u crkvi svetog Donata u Zadru u koprodukciji Hrvatske radio-televizije i ansambla Dialogos. Riječ je jedinstvenom projektu snimljenom u potpunosti uživo, koji u svjetskim razmjerima pomiče granice i uspostavlja nove standarde na području rane glazbe u televizijskom mediju.

Direktor fotografije: Branko Cahun
 Montažerka slike i tona: Anita Jovanov
 Ton majstor i tonski producent: Jean-Marc Lesne

Redatelj: Radislav Jovanov Gonzo
 Producent: Tihomir Štivičić
 Urednik: Ivana Kocelj

Minimoya, igrani film,
 obiteljski/ avanturistički (R)
 21.50 Ljubav je na selu,
 dokumentarna sapunica
 22.50 CSI: Miami, serija
 (tri epizode)
 01.20 Astro show, emisija uživo
 02.20 RTL Danas,
 informativna emisija (R)
 02.55 Čuda, igrani film,
 akcijski/ drama

PONEDJELJAK 12.3.2012.

05:37 Najava programa
 05:42 Split: More
 06:12 Mir i dobro
 07:00 Dobro jutro, Hrvatska
 07:05 Vijesti
 07:10 Dobro jutro, Hrvatska
 07:35 Vijesti
 07:40 Dobro jutro, Hrvatska
 09:12 Lugarnica 18, serija
 10:00 Vijesti
 10:10 Vijesti iz kulture
 10:15 Overland 5 - Od Pekinga
 do Rima: Da Pechino a
 Roma, dok. serija
 11:10 Debbie Travis
 preuređuje 1
 12:00 Dnevnik
 12:30 Kad zavolim, vrijeme
 stane - telenovela
 13:15 Dr. Oz, talk show
 14:00 Vijesti uz hrvatski
 znakovni jezik
 14:10 Treća dob, emisija
 14:40 Glas domovine
 15:15 Ponos Ratkajevih, serija
 16:05 Alisa, slušaj svoje srce
 17:00 Vijesti u pet

17:22 Hrvatska uživo
 18:20 8. kat, talk-show
 19:12 20pet, kviz
 19:30 Dnevnik
 20:12 TV Bingo
 20:35 Tito - posljednji svjedoci
 testamenta,
 dokumentarna serija
 21:35 Puls Hrvatske
 22:35 Rekonstrukcija
 23:10 Dnevnik 3
 23:35 Vijesti iz kulture
 23:45 Svijet profita
 00:15 Domaći dok.film
 01:05 In medias res
 01:50 Dr. House 7, serija
 02:35 Tračerića 3, serija
 03:15 Zločinački umovi 5
 04:00 Skica za portret
 04:05 Svijet profita
 04:35 Lugarnica 18, serija
 05:20 8. kat, talk-show

06:35 Najava programa
 06:40 Kad zavolim, vrijeme
 stane - telenovela
 07:25 Teletubbies
 07:50 Mala TV
 --:-- TV vrtić
 --:-- Krčić prikazuje
 --:-- Brlog
 --:-- Čarobna ploča
 08:20 Mega Mindy, serija
 08:45 Connor na tajnom
 zadatku, serija za mlade
 09:10 Školski sat: Povijest
 odjeće
 10:00 Alisa, slušaj svoje srce
 10:45 Degraasi Novi naraštaj
 3, serija za mlade
 11:10 Žderonja 2, crtana serija
 11:35 Ružiona

12:05 Glazba, glazba... (R)
 12:20 KS Automagazin
 12:50 4 zida
 13:20 Shiloh 3: Spas za
 Shiloha, američki film
 14:50 Crtani film
 15:05 Degraasi Novi naraštaj
 3, serija za mlade
 15:30 Obična klinka, serija
 15:55 Školski sat: Povijest
 odjeće
 16:40 Mala TV:
 17:10 Doktor Who 3, serija
 18:00 Regionalni dnevnik
 18:20 Županijska panorama
 18:30 Downton Abbey, serija
 19:20 Simpsoni 20
 20:00 In medias res
 20:50 Top Gear 10,
 dokumentarna serija
 21:40 Dr. House 7, serija
 22:25 Tračerića 3, serija
 23:10 Zločinački umovi 5
 23:55 Kalifornikacija 3, serija
 00:25 Retrovizor: Nove
 avanture stare Christine
 4, serija (R)
 00:50 Retrovizor: Mercy 1,
 serija
 01:35 Retrovizor: Kojak 1,
 serija
 02:25 Noćni glazbeni program

05:55 I tako to..., serija
 06:25 Nate Berkus show
 07:20 Beba Felix, serija
 07:45 Jumanji, crtana serija
 08:10 TV izlog
 08:25 Kad lišće pada, serija R
 09:25 TV izlog
 09:40 Izgubljena čast, serija R
 11:40 Inspektor Rex, serija R

12:40 IN magazin R
13:30 Larin izbor, serija R
14:30 Walker, teksaški
rendžer, serija
16:25 Zauvijek susjedi, serija
17:00 Vijesti Nove TV
17:25 IN magazin
18:05 Kad lišće pada, serija
19:15 Dnevnik Nove TV
20:05 Izgubljena čast, serija
21:00 Larin izbor, serija
22:05 Večernje vijesti
22:25 Najtraženiji, igrani film
00:20 Prva nedjelja, film R
02:05 Opasna igra, serija
02:55 Seinfeld, serija 78/180
03:20 CSI Prag, serija 12/13
04:15 Ezo TV, tarot show
05:05 Dnevnik Nove TV R
05:55 Kraj programa

06:00 RTL Danas, (R)
06:40 Dragon Ball Z,
animirani film
07:05 PopPixie, crtani film
07:20 Moji džepni ljubimci,
animirani film
07:35 Cobra 11, akcijska serija
(dvije epizode) (R)
09:25 Ekkluziv Vikend,
magazin (R)
10:05 Večera za 5, lifestyle
emisija (R)
11:10 Vatrene nebo, telenovela
(dvije epizode)
13:10 Ruža vjetrova, serija (R)
14:05 Krv nije voda, serija (R)
15:00 Cobra 11, akcijska serija
(dvije epizode)
16:55 RTL 5 do 5
17:05 Večera za 5
18:00 Ekkluziv Tabloid
18:30 RTL Danas
19:05 Krv nije voda, serija
20:00 Ruža vjetrova, serija
21:00 Survivor, reality show
21:45 Hitman - Agent 47,
film, akcijski (R)
23:30 RTL Vijesti
23:45 Survivor: Bez cenzure,
reality show
00:40 CSI: Miami,
kriminalistička serija
01:25 Astro show, emisija uživo
02:25 CSI: Miami, serija
(dvije epizode)
03:55 RTL Danas, (R)

**UTORAK
13.3.2012.**

06:07 Najava programa
06:12 Treća dob, emisija
07:00 Dobro jutro, Hrvatska
07:05 Vijesti
07:10 Dobro jutro, Hrvatska
07:35 Vijesti
07:40 Dobro jutro, Hrvatska

09:07 Lugarnica 18, serija
09:52 Vijesti iz kulture
10:00 Vijesti
10:10 Na rezervi - stotinu
godina naftne politike,
dokumentarni film
11:10 Debbie Travis
preuređuje 1
12:00 Dnevnik
12:30 Kad zovim, vrijeme
stane - telenovela
13:15 Dr. Oz, talk show
14:00 Vijesti uz hrvatski
znakovni jezik
14:10 Među nama
14:40 Znanstvena petica
15:15 Ponos Ratkajevih, serija
16:05 Alisa, slušaj svoje srce
17:00 Vijesti u pet
18:20 8. kat, talk-show
19:12 20pet, kviz
19:30 Dnevnik
20:12 Sve u 7!, kviz
21:05 U Europi,
dokumentarna serija

21:40 24 (8), serija
22:30 Otvoreno
23:10 Dnevnik 3
23:35 Vijesti iz kulture
23:40 Judita, snimka oratorija
00:50 Ciklus europskog filma:
Krvava nedjelja, irsko-
britanski film
02:35 In medias res
03:20 Zločinački umovi 5
04:05 Skica za portret
04:35 Lugarnica 18, serija
05:20 8. kat, talk-show

06:35 Najava programa
06:40 Kad zovim, vrijeme
stane - telenovela
07:25 Teletubbies
07:50 Mala TV:
--- TV vrtić
--- Ninin kutak
--- Crtani film
--- Danica
08:20 Mega Mindy, serija
08:45 Connor na tajnom
zadatku, serija za mlade
09:10 Školski sat: Starija
braća (i mlađa)
10:00 Alisa, slušaj svoje srce
10:45 Degrassi Novi naraštaj
3, serija za mlade
11:10 Žderonja 2, crtana serija
11:35 Rekonstrukcija
12:05 Glazba, glazba... (R)
12:20 Top Gear 10,
dokumentarna serija
13:40 Mladi nindža, američki
film
15:05 Degrassi Novi naraštaj
3, serija
15:30 Obična klinka, serija
15:55 Školski sat: Starija
braća (i mlađa)
16:40 Mala TV:
17:10 Doktor Who 3, serija
18:00 Regionalni dnevnik

18:20 Županijska panorama
18:30 Tree Hill 7, serija
19:15 Teletubbies, animirana
serija
20:00 In medias res
20:50 Brijači, američki film
22:30 Tračerića 3, serija
23:15 Ružiona
23:45 Zločinački umovi 5
00:30 Sinovi Tucsona 1,
humoristična serija
00:55 Retrovizor: Simpsoni
19, humoristična serija
01:20 Retrovizor: Mercy 1,
serija
02:05 Retrovizor: Kojak 1,
serija
02:55 Noćni glazbeni program

05:55 I tako to..., serija
06:25 Nate Berkus Show
07:20 Beba Felix, serija
07:45 Jumanji, crtana serija
08:10 TV izlog
08:25 Kad lišće pada, serija R
09:25 TV izlog
09:40 Izgubljena čast, serija R
10:40 Walker, teksaški
rendžer, serija R
12:40 IN magazin R
13:30 Larin izbor, serija R
14:30 Walker, teksaški
rendžer, serija
16:25 Zauvijek susjedi, serija
17:00 Vijesti Nove TV
17:25 IN magazin
18:05 Kad lišće pada, serija
19:15 Dnevnik Nove TV
20:05 Izgubljena čast, serija
20:40 Liga prvaka, prijenos
22:40 Večernje Vijesti
23:00 Mr. Bean, serija
23:30 Sažeci Lige prvaka
00:00 Najtraženiji,
igrani film R
01:50 Opasna igra, serija
02:35 Seinfeld, serija 79/180
03:00 CSI Prag, serija 13/13
03:55 Ezo TV, tarot show
04:50 Dnevnik Nove TV R
05:40 Kraj programa

06:15 RTL Danas,
informativna emisija (R)
06:50 Dragon Ball Z,
animirani film
07:20 PopPixie, crtani film
07:30 Moji džepni ljubimci,
animirani film
07:45 Cobra 11, akcijska serija
(dvije epizode) (R)
09:45 Ekkluziv Tabloid,
magazin (R)
10:05 Večera za 5, lifestyle
emisija (R)
11:10 Vatrene nebo, telenovela
(dvije epizode)
13:10 Ruža vjetrova, dramska

serija (R)
14:05 Krv nije voda, serija (R)
15:00 Cobra 11, akcijska serija
(dvije epizode)
16:55 RTL 5 do 5,
informativna emisija
17:05 Večera za 5, lifestyle
emisija
18:00 Ekkluziv Tabloid,
magazin
18:30 RTL Danas,
informativna emisija
19:05 Krv nije voda, serija
20:00 Ruža vjetrova,
dramska serija
21:00 Survivor, reality show
21:45 Kost, kriminalistička
serija (dvije epizode)
23:25 RTL Vijesti
23:40 Survivor: Bez cenzure,
reality show
00:35 Hitman - Agent 47,
igrani film, akcijski (R)
02:05 Astro show, emisija uživo
03:05 RTL Danas, (R)

**SRIJEDA
14.3.2012.**

06:07 Najava programa
06:12 Među nama
07:00 Dobro jutro, Hrvatska
07:05 Vijesti
07:10 Dobro jutro, Hrvatska
07:35 Vijesti
07:40 Dobro jutro, Hrvatska
09:07 Lugarnica 19, serija
09:52 Vijesti iz kulture
10:00 Vijesti
10:10 Na rezervi - stotinu
godina naftne politike,
dokumentarni film
12:00 Dnevnik
12:30 Kad zovim, vrijeme
stane - telenovela
13:15 Dr. Oz, talk show
14:00 Vijesti uz hrvatski
znakovni jezik
14:10 Riječ i život: Žena u
Crkvi, religijska emisija
14:40 Alpe Dunav Jadran
15:15 Ponos Ratkajevih, serija
16:05 Alisa, slušaj svoje srce
17:00 Vijesti u pet
17:22 Hrvatska uživo
18:20 8. kat, talk-show
19:10 20pet, kviz
19:20 Loto 7/39
19:30 Dnevnik
20:12 Misija: Zajedno
21:05 Paralele
21:35 24 (8), serija
22:25 Otvoreno
23:10 Dnevnik 3
23:35 Vijesti iz kulture
23:45 Drugi format
00:50 Vrijeme je za jazz: 67
godina Jazz orkestra RTV
Slovenije (1. dio)
01:35 In medias res
02:00 Zločinački umovi 5

02:45 Prekid programa radi
redovnog održavanja
uređaja
04:40 Lugarnica 19, serija
05:25 8. kat, talk-show

06:35 Najava programa
06:40 Kad zovim, vrijeme
stane - telenovela
07:20 Teletubbies
07:45 Mala TV:
08:15 Mega Mindy, serija
08:40 Connor na tajnom
zadatku, serija za mlade
09:25 Schladmining: Svjetski
skijaški kup - spust (M),
prijenos
10:00 Prijenos sjednice
Hrvatskog sabora ili
reprezentativni program
10:55 Schladmining: Svjetski
skijaški kup - spust (Ž),
prijenos
11:30 Prijenos sjednice
Hrvatskog sabora ili
reprezentativni program
13:35 Ispovijest ružne
polusestre, kanadsko-
luksemburški film
15:05 Degrassi Novi naraštaj
3, serija za mlade
15:30 Obična klinka, serija
15:55 Školski sat: Glazbom
za djecu
16:40 Mala TV:
17:10 Doktor Who 3, serija
18:00 Regionalni dnevnik
18:20 Županijska panorama
18:30 Tree Hill 7, serija
19:15 Teletubbies
19:40 Glazba, glazba...šansone
20:00 In medias res
20:25 Nogometna Liga prvaka
- emisija
20:40 Nogometna Liga
prvaka: Chelsea - Napoli,
1. poluvrijeme
21:40 Nogometna Liga
prvaka: Chelsea - Napoli,
2. poluvrijeme
22:35 Nogometna Liga prvaka
- emisija
23:05 Zločinački umovi 5
23:50 Kath i Kim 1,
humoristična serija
00:15 Retrovizor: Simpsoni
19, humoristična serija
00:40 Retrovizor: Mercy 1
01:25 Retrovizor: Kojak 1
02:15 Noćni glazbeni program

05:40 Nate Berkus Show
06:35 Beba Felix, serija
07:00 Jumanji, crtana serija
07:25 TV izlog
07:40 Kad lišće pada, serija R
08:40 TV izlog
08:55 Izgubljena čast, serija R

09:45 Walker, teksaški
rendžer, serija R
11:45 IN magazin R
12:35 Ludi murjaci, film
14:30 Walker, teksaški
rendžer, serija
16:25 Zauvijek susjedi, serija
17:00 Vijesti Nove TV
17:25 IN magazin
18:05 Kad lišće pada, serija
19:15 Dnevnik Nove TV
20:05 Izgubljena čast, serija
21:00 Larin izbor, serija
22:05 Večernje vijesti
22:25 Poslije sumraka, film
00:20 Ludi murjaci, film R
02:05 Opasna igra, serija
02:55 Seinfeld, serija
03:45 Ezo TV, tarot show
04:45 Dnevnik Nove TV R
05:35 IN magazin R
05:55 Kraj programa

06.15 RTL Danas, (R)
06.50 Dragon Ball Z
07.20 PopPixie, crtani film
07.30 Moji džepni ljubimci,
animirani film
07.45 Cobra 11, akcijska serija
(dviije epizode) (R)
09.45 Ekkluziv Tabloid, (R)
10.05 Večera za 5, (R)
11.10 Vatrene nebo, telenovela
(dviije epizode)
13.10 Ruža vjetrova, serija (R)
14.05 Krv nije voda, serija (R)
15.00 Cobra 11, (dviije epizode)
16.55 RTL 5 do 5
17.05 Večera za 5
18.00 Ekkluziv Tabloid
18.30 RTL Danas

19.05 Krv nije voda, serija
20.00 Ruža vjetrova, serija
21.00 Survivor, reality show
21.45 CSI: NY,
serija (dviije epizode)
23.30 RTL Vijesti
23.45 Survivor: Bez cenzure,
reality show
00.40 Kost, krim. serija (R)
01.25 Astro show, emisija uživo
02.25 Kost, krim. serija (R)
03.10 RTL Danas, (R)

ČETVRTAK 15.3.2012.

06:07 Najava programa
06:12 Riječ i život: Žena u
Crkvi, religijska emisija
07:00 Dobro jutro, Hrvatska
07:05 Vijesti
07:10 Dobro jutro, Hrvatska
07:35 Vijesti
07:40 Dobro jutro, Hrvatska
09:07 Lugarnica 19, serija
10:00 Vijesti
10:10 Čadar: Ledeni put,
dokumentarni film
12:00 Dnevnik
12:30 Kad zavolim, vrijeme
stane - telenovela
13:15 Dr. Oz, talk show
14:00 Vijesti uz hrvatski
znakovni jezik
14:10 Trenutak spoznaje
14:40 Hrvatska kronika BiH
14:55 Kulturna baština
15:15 Ponos Ratkajevih, serija
16:05 Alisa, slušaj svoje srce
17:00 Vijesti u pet
18:20 8. kat, talk-show

19:12 20pet, kviz
19:30 Dnevnik
20:12 Sve u 7!, kviz
21:05 Pola ure kulture
21:35 Ciklus dobitnika Oscara:
Narednik James,
američki film
23:45 Dnevnik 3
00:10 Vijesti iz kulture
00:20 Zagrebfest '11.
01:25 Zločinački umovi 5
02:10 Skica za portret
02:20 Reprizni program
04:20 Kulturna baština
04:35 Lugarnica 19, serija
05:20 8. kat, talk-show

06:35 Najava programa
06:40 Kad zavolim, vrijeme
stane - telenovela
07:20 Teletubbies
07:45 Mala TV:
08:15 Mega Mindy, serija
08:40 Connor na tajnom
zadatku, serija za mlade
09:25 Schladming: Svjetski
skijaški kup - superG
(M), prijenos
10:00 Prijenos sjednice
Hrvatskog sabora ili
reprizni program
10:55 Schladming: Svjetski
skijaški kup - superG
(Ž), prijenos
11:30 Prijenos sjednice
Hrvatskog sabora ili
reprizni program
13:30 Tajna Anda, američko-
argentinski film
15:10 Degraasi Novi naraštaj
3, serija za mlade

15:30 Obična klinka, serija
15:55 Školski sat
16:40 Mala TV:
17:10 Doktor Who 3, serija
18:00 Regionalni dnevnik
18:20 Županijska panorama
18:30 Teletubbies
18:55 Nogomet: Europska
liga, prijenos 1. utakmice
20:50 Nogomet: Europska
liga, emisija
21:00 Nogomet: Europska
liga, prijenos 2. utakmice
22:55 Nogomet: Europska
liga, emisija
23:10 Zločinački umovi 5
23:55 Uvijek je sunčano u
Philadelphiji 5, serija
00:20 Retrovizor: Simpsoni
19, humoristična serija
00:45 Retrovizor: Mercy 1
01:30 Retrovizor: Kojak 1
02:20 Noćni glazbeni program

05:55 I tako to..., serija
06:25 Nate Berkus Show
07:20 Beba Felix, serija
07:45 Jumanji, crtana serija
08:10 TV izlog
08:25 Kad lišće pada, serija R
09:25 TV izlog
09:40 Izgubljena čast, serija R
10:40 Walker, teksaški rendžer, R
12:40 IN magazin R
13:30 Larin izbor, serija R
14:30 Walker, teksaški rendžer
16:25 Zauvijek susjedi, serija
17:00 Vijesti Nove TV
17:25 IN magazin
18:05 Kad lišće pada, serija
19:15 Dnevnik Nove TV

20:05 Izgubljena čast, serija
21:00 Larin izbor, serija
22:05 Večernje vijesti
22:25 Provjereno
23:25 Miris love, igrani film
01:15 Magla, igrani film,
03:00 Glupost nije zapreka, serija
03:25 Sjedi i šuti!, serija
03:45 Ezo TV, tarot show
04:45 Dnevnik Nove TV R
05:35 IN magazin R
05:55 Kraj programa

06.15 RTL Danas, (R)
06.50 Dragon Ball Z
07.20 PopPixie, crtani film
07.30 Moji džepni ljubimci,
animirani film
07.45 Cobra 11, (dviije epizode) (R)
09.45 Ekkluziv Tabloid, (R)
10.05 Večera za 5, (R)
11.10 Vatrene nebo, telenovela
(dviije epizode)
13.10 Ruža vjetrova, serija (R)
14.05 Krv nije voda, serija (R)
15.00 Cobra 11, (dviije epizode)
16.55 RTL 5 do 5
17.05 Večera za 5
18.00 Ekkluziv Tabloid
18.30 RTL Danas
19.05 Krv nije voda, serija (R)
20.00 Ruža vjetrova, serija
21.00 Survivor, reality show
21.45 CSI, serija (dviije epizode)
23.30 RTL Vijesti
23.45 Survivor: Bez cenzure,
reality show
00.40 CSI: NY, serija (R)
01.25 Astro show, emisija uživo
02.25 CSI: NY, serija (R)
03.10 RTL Danas, (R)

HRVATSKI PROGRAM NA RTV-U

Informativna emisija na hrvatskom jeziku »Dnevnik« emitira se od pone-
djeljka do subote u terminu od 17,45 minuta na Drugom programu Radio-
televizije Vojvodine. Osim novosti iz života hrvatske manjinske zajednice,
emisija donosi i informacije o događajima u zemlji i okruženju.

Emisija »Izravno« - razgovor na aktualne teme emitira se nedjeljom u 16
sati a emisija iz kulture »Svjetonik« nedjeljom od 16,30 sati.

GLAS HRVATA

Radijska emisija »Glas Hrvata« u produkciji HKUD »Vladimir Nazor« iz Sta-
nišića emitira se na valovima Radio Sombora nedjeljom od 17 do 18i30 sati.

ZVUCI BAČKE RAVNICE

Emisija na hrvatskom jeziku »Zvuci bačke ravnice« emitira se četvrt-
kom u 18 sati, na valovima Radio Bačke (99,1 MHz).

GLAS DOMOVINE

Emisija o životu Hrvata izvan domovine pod nazivom »Glas domovine«,
emitira se na HRT1 ponedjeljkom od 14,40 sati.

PROGRAM NA HRVATSKOM JEZIKU RADIO SUBOTICE

SHEMA ZA RADNE DANE:

18,00 - 19,00

Najava programa • Večernji dnevnik • Anemov
prilog »Bolja Srbija« • Agencijske vijesti iz RH •
Kronologija • Dogodilo se na današnji dan • Jezični
savjetnik »Govorimo hrvatski«

19,00 - 19,30

Poetski predah • Popularne melodije - zabavna
glazba (ponedjeljkom) • Na valovima hrvatske glaz-
bene tradicije - narodna glazba (utorkom) • Veliki
majstori glazbe - ozbiljna glazba (srijedom) • Rock
vremeplov (četvrtkom) • Minute za jazz (petkom)

19,30 - 20,00

'Europski magazin' - magazin Radija Deutsche
Welle (ponedjeljkom) • 'Kulturna povijest' (utorkom)
• 'Znanjem do zdravlja' (srijedom) • 'Razmišljanje
dopušteno' (četvrtkom) • 'Tjedni vodič' (petkom)

20,00 - 20,30

»U pauzi o poslu« (ponedjeljkom) • 'Aktuali-
je' (utorkom) • »Otvoreni studio« (srijedom) • »Kul-
tur café« - magazin iz kulture Radija Deutsche
Welle (četvrtkom) • »Vodič za moderna vremena«
- emisija Hrvatskoga radija (petkom)

20,30 - 21,00

Narodna glazba • Blic vijesti i
odjava programa

SHEMA ZA DANE VIKENDA:
Subota

18,00 Najava programa, Vijesti dana, zabavna glazba
18,15 'Vojvodanski tjedan'
18,30 Kronologija - Dogodilo se na današnji dan
19,00 'Vjerska emisija', duhovna glazba
20,00 Divni novi svijet
20,55 Odjava programa

Nedjelja

18,00 Najava programa, Vijesti dana
18,10 Nedjeljni mozaik (kronologija, zanimljivosti,
zabavna glazba)
18,30 Kronologija - Dogodilo se na današnji dan
19,30 'Putnici kroz vrijeme' emisija za djecu
Hrvatskoga radija
20,00 'Hrvatima izvan domovine' - emisija Pitomog
radija iz Pitomače (RH)
20,55 Odjava programa

104,4 Mhz

NOGOMET

Pripreme za nastavak prvenstva

SUBOTICA – Nogometni klub »Zrinjski 1932« započeo je pripreme za nastavak prvenstva Općinske lige koja počinje krajem mjeseca ožujka. Trener Petar Rudinski trenutačno na raspolaganju ima 22 igrača koji se okupljaju tri puta tjedno na novoj lokaciji, terenu nekadašnjeg kluba »Bratstvo« u Aleksandrovu. Ovaj teren

i prostorije sa svlačionicama dijele s NK »Lokomotiva« s kojim često igraju prijateljske utakmice. Do početka prvenstva NK »Zrinjski 1932« planira odigrati tri, četiri prijateljska susreta, kako bi se što bolje pripremili i uigrali za prvenstvo, jer, kako kažu, bolje se pripremaju kada igraju utakmicu, nego kada samo treniraju. Predsjednik Bela Temunović, napominje kako će od travnja biti organiziran upis mladih članova sa željom da se formira pionirska ekipa, te da se natječe sa svojom generacijom. Nogometni klub je od grada Subotice dobio 50.000 dinara za organizaciju turnira povodom 80 godina od osnutka NK »Zrinjski«. Na turniru će igrati četiri ekipe – NK »Belišće« (Hrvatska), NK »Lokomotiva« iz Subotice, NK »Vinogradar« iz Hajdukova i NK »Zrinjski 1932« iz Subotice. Ovo prigodno natjecanje predviđeno je kao dvodnevni turnir koji će se održati sredinom kolovoza.

A. S.

Aleksandar Mikulić novi predsjednik UO Dinama

SONTA – Na nedavno održanoj redovitoj godišnjoj skupštini NK »Dinamo« iz Sonta prihvaćena je ostavka na članstvo u Upravnom odboru dosadašnjeg predsjednika ovoga tijela Antuna Čonke. U kratkom obrazloženju Čonka je izjavio kako zbog povećanih poslovnih i političkih obveza nije u stanju kvalitetno izvršavati povjerene mu dužnosti, ali i dalje ostaje član Skupštine i odani

prijatelj »Dinama«. Na prvoj slijedećoj sjednici Upravnog odbora za predsjednika je izabran Aleksandar Mikulić. »Za mene je ovo velika čast, ali i još veća obveza. Iako se dosad nisam eksponirao u sportu, nadam se da ću uz pomoć ostalih članova UO-a uspješno obavljati povjerenu mi dužnost. Upoznat sam sa svim planovima kluba, suglasan sam s njima, a moja zadaća je maksimalno pridonijeti njihovoj uspješnoj realizaciji, kako bismo uspjeli što više mladih vratiti na sportski teren«, kaže Mikulić.

I. A.

BOČANJE

Osnivačka skupština

SUBOTICA – Početkom ožujka održana je osnivačka skupština novoformiranog boćarskog kluba »Spartak« iz Subotice na kojoj je izabrano vodstvo koje čine predsjednica skupštine Snežana Pejčić i predsjednik kluba Ferenc Olman. Aktom osnivanja, klub je postao član boćarskog saveza Vojvodine i Srbije. Trenutačno na raspolaganju klub ima jedan teren, a u planu je izgradnja još dva u narednom razdoblju i uključivanje u ligaška natjecanja. Klub čine muške i ženske ekipe mjesnih zajednica i poduzeća s teritorija grada Subotice i prigradskih naselja.

PLIVANJE

Prvenstvo Srbije

KIKINDA – Prošloga vikenda plivači subotičkog Spartaka su sudjelovali na prvenstvu Srbije za pionire u Kikindi, na kojemu su osvojili ukupno 14 medalja (8 zlatnih, 2 srebrne i 4 brončane). Najuspješniji su bili Andrej Barna i Filip Hunjadi s po šest osvojenih medalja, dok su muške štafete u sastavu Barna, Hunjadi, Mamužić i Knežević osvojile dvije brončane medalje. Na prvenstvu Srbije za mlađe pionire osvojene su četiri medalje (2 srebrne i 2 brončane)

KARATE

Novi Sad OPEN 2012

NOVI SAD – U konkurenciji 550 natjecatelja iz Slovenije, Crne Gore, BiH i Srbije, natjecatelji »Enpija« su pokazali da se već sada nalaze u odličnoj formi i uvjerljivim pojedinačnim rezultatima, s osvojene 43 medalje (22 zlatne, 8 srebrnih i 13 brončanih), zauzeli su 1. mjesto u generalnom plasmanu klubova. Posebno su se isticali: Milan Poledica, Milorad Mijić, Đorđe Vuković, Simona Ivković i Dario Bašić Palković, koji su osvojili zlatne medalje i u pojedinačnoj i u ekipnoj konkurenciji.

STOLNI TENIS

Seniorsko prvenstvo države

SUBOTICA – Bojan Crepulja u muškoj i Monika Molnar u ženskoj konkurenciji osvojili su naslove državnih prvaka na seniorskom prvenstvu Srbije održanom u Subotici (3. i 4. ožujka). Pobjednici muškog dubla su par Klajić, Fišer, a najbolji ženski par je Maksuti, Tružinski, dok su pobjednici mixa Molnar, Lupesku.

FLASH VIJESTI

- * NOGOMET, Superliga: Crvena zvezda – Spartak ZV 1:0
- * ODBOJKA, Superliga žene: Varadin BMG – Spartak NIS 0:3
- * ODBOJKA, Prva liga: Novi Sad – Spartak 2:3
- * RUKOMET, Kup Srbije 1/8 finala: Spartak – PKB 31:27
- * KOŠARKA, Prva liga žene: Loznica – Spartak 42:73
- * KOŠARKA, Prva B liga: Radnički (K) – Spartak 84:81

PREDSJEDNICA KLUBA ERŽEBET MOLNAR-GABOR I KUGLAČICA RENATA VILOV IZ KK »PIONIR« IZ SUBOTICE

Kuglanje je podcijenjen sport

Razgovor vodio: Dražen Prčić

Već godinama ženski kuglački klub »Pionir« bilježi vrijedne sportske rezultate, držeći Suboticu visoko iznad ostalih kuglačkih sredina u državi. No, milijuni izbačenih hitaca i oborenih čunjeva i dalje nisu dovoljni za veću pažnju sportske javnosti, pa je ovaj razgovor, u povodu obilježavanja Dana žena, prigoda da se skrene pozornost na sport koji je uveliko proslavio najveći grad na sjeveru Bačke.

»Nastavljamo s dobrim rezultatima u novoj sezoni kuglačke Superlige i nakon 13 odigranih kola, zahvaljujući pobjedama i samo jednim neodlučnim rezultatom, zauzimamo prvo mjesto s pet bodova prednosti nad najbližim na tablici. I ovogodišnja ekipa je jednako uspješna kao prethodni sastavi našeg kluba, ali je činjenica da je uslijed objektivnih okolnosti doživjela veće igračke promjene i danas je čini većina igračica koje su došle iz drugih klubova, poput *Nevenke Joković* (Kula), *Livije Santo*, *Ibolje Molnar* (Bečej), *Estele Gere* (Bačka Topola) i *Mime Bogdanović* (Novi Sad). Tradiciju subotičkoga ženskog kuglanja nastavljaju domaće igračice – *Renata Vilov*, *Iboja Tot* i *Tunde Radojević*, dok s mlađim naraštajima u našem klubu radi *Josipa Kujundžić*. Nažalost, bez obzira na dugogodišnje uspješne rezultate primjećuje se manji

interes, za što je velikim dijelom kriv i nemar gradskih struktura prema našem sportu. Klub se isključivo financira iz sredstava tvornice čije ime nosi u svom nazivu«, upoznala nas je s aktualnom klupskom situacijom, predsjednica KK »Pionir«, *Eržebet Molnar-Gabor* (stoji s desna).

USPJEHI

Kuglačice »Pionira« ostvarile su brojne vrijedne rezultate u svojoj uspješnoj povijesti, kontinuirano potvrđujući neprikosновенost na domaćim stazama.

»Prošlu sezonu smo okončale osvajanjem 'duple krune', naslovima pobjednica Superlige i Kupa, ali i osvajateljice smo četvrtog mjesta u Svjetskom kupu što je rezultat kojim se malo sportova na našim prostorima može pohvaliti. Uz sve to, naše igračice su zabilježile mnoštvo odličnih pojedinačnih i rezultata u paru.«

SEZONA

»U tekućoj natjecateljskoj sezoni pored ligaškog dijela, očekuju nas nastupi u polufinalu i finalu nacionalnog kupa, pojedinačni i parovni državni šampionati za seniore i juniore. Stjecajem nesretnih okolnosti u duelu protiv rumunjskog prvaka ispali smo iz Lige šampiona i nakon četiri godine, po prvi put, nas neće biti na međunarodnom planu, pa je sve fokusirano na

domaću scenu. Ipak, naša juniorka *Livija Santo* će kao članica državne reprezentacije u svibnju sudjelovati na Svjetskom prvenstvu i od nje očekujemo još jedan odličan rezultat«, rezimirala je u kraćim crtama *Eržebet Molnar-Gabor*.

RENATA VILOV

Standardna prvotimka »Pionira« i jedna od malobrojnih Subotičanki u trenutačnoj postavi državnih prvakinja pojašnjava kako se uspjela adaptirati na nove klupske kolegice.

»Sve igračice koje su došle u naš klub znala sam otprije, jer se već godinama dobro poznajemo i nije bilo većih problema oko uigravanja ekipe. Naravno, ostaje žal zbog činjenice kako nema više naših igračica na koje smo proteklih godina bile navikle, ali život ide dalje. Nastavljamo s dobrim igrama i rezultatima, što potvrđuje naša vodeća pozicija na prvenstvenoj tablici i truditi ćemo se obraniti prošlogodišnji naslov. No, željela bih naglasiti kako naša natjecateljska sezona traje punih deset mjeseci i ponekad je zbilja teško kontinuirano

120 hitaca

Tijekom jednoga kuglačkog susreta svaka igračica baca 120 hitaca (60 u puno i 60 u čišćenju), uz još 20 hitaca tijekom zagrijavanja. Težina kugle je 2,86 kg.

držati formu i postizati vrhunske rezultate. Oscilacija, normalno, uvijek ima, no i pored njih još uvijek smo bolje od ostalih ekipa.«

STAZA UTJEČE NA REZULTAT

»Kvalitetna kuglačica ne bi smjela imati rezultat ispod 580 čunjeva, no ponekad mnogo toga ovisi o trenutnoj formi i stanju kuglane, odnosno staze na kojoj se kugla. Čak mnogo više rezultat ovisi o kvalitetu staze, jer ni dobra forma ne pomaže mnogo ukoliko borilište ne zadovoljava potrebne kriterije. Moj najbolji rezultat ostvarila sam u Bosanskoj Gradiški, na susretu Lige prvaka, kada sam postavila rekord kuglane s oborenih 613 čunjeva, koji još uvijek stoji. I to je jedna od staza koju ću zauvijek pamtiti. Na našim prostorima najbolja staza je u Senti, dok je meni osobno draga i kuglana u Kanjiži.

DOBAR HITAC

Što je važno za dobar i rezultatski uspješan hitac upitali smo Renatu, uz laičko potpitanje znaju li kuglačice uvijek kakav će im biti hitac nakon što kugla napusti njihovu ruku:

»Gotovo uvijek znam kakav će biti hitac nakon izbačaja, a za njegovu kvalitativnu uspješnost potrebno je, kako bismo mi u kuglačkom žargonu rekli, biti nisko, biti dugačka i ispratiti kuglu u ramenima, rukama, položaju tijela, ne kriviti se.«

NASLOV

»Tijekom dugogodišnje aktivne karijere bilo je puno dobrih rezultata u pojedinačnoj i klupskoj konkurenciji, ali bih, uz nekoliko naslova klupskih prvakinja države, kao posljednji izdvojila naslov državnih prvakinja u paru s *Jasminom Vojnić Tunić* i prošlogodišnji naslov viceprvakinja u paru s *Nevenkom Joković*, istaknula je na koncu razgovora *Renata Vilov* (stoji druga s lijeva), napominjući kako će u kuglanju ostati sve dok je zdravlje bude služilo, bez obzira na godine.

POGLED S TRIBINA

Opomena

Završetak prošlog »pogleda« bio je usmjeren na pitanje – je li Hrvatska spremna napraviti veliki iskorak u Poljskoj i »preskočiti« Španjolce i Talijane? Nakon prošle srijede i »švedske pljuske« pred polupraznim Maksimirom moglo bi se postaviti novo pitanje – može li Hrvatska pobijediti Irsku?

Naravno, nakon izgubljene bitke lako je biti general i najpametniji nogometni strateg, osobito na našim prostorima gdje se svatko razumije u najpopularniji sport na planetu i umišlja kako bi bez problema mogao sastaviti najbolju momčad u svakom

trenu. Izbornik Slaven Bilić je već u prvom kontrolnom susretu uvidio kako mu predstoji golemi posao »izbora« idealne postave koja bi trebala iznijeti najveći teret tri susreta u skupini. Poslije poraza od Švedske, iako je, ponavljamo, u pitanju samo jedan od pripremni

duela, jasno je, po tko zna koji put, kako u današnjem nogometu nema više zastarjele klasifikacije na jake i slabe momčadi i da se svakom rivalu mora pristupiti s maksimalnom pažnjom i koncentracijom. Kvalifikacije za Euro 2012 najbolje su pokazale što se događa kada se rivali podcijene (Gruzija, Grčka). Švedska, predvođena fantastičnim Zlatanom Ibrahimovićem, nikako ne spada u red slabih momčadi, ali je ipak objektivno daleko od Španjolaca i Talijana koji »Vatrene« očekuju u »vatri« skupine C predstojećeg Eura. S druge strane, rezultatski kiks izvrsna je opomena i svim igračima koji su dosad vjerovali kako im je mjesto u startnoj jedanaestorici zacementirano. Jer, izuzev kapetana Srne i fantazista Modrića, natječaj za sva ostala mjesta ostaje otvoren do 10. lipnja i uvodnog meča protiv Irske.

Vremena ima još uvijek dovoljno. Na nogometašima je da podižu i tempiraju svoju formu u predstojećim mjesecima i pokažu već 25. svibnja protiv Estonije, kako je »maksimirski srijeda« bila samo jedna loša zimska večer, a dobra igra i sigurna pobjeda najbolji uvod u »europsko ljeto«.

Stručnom stožeru ostaje teška odluka pravilnog izbora, a navijačima kao i uvijek vječita nada u rezultat koji će razgaliti srca željna velikih pobjeda i povijesnih rezultata.

Opomena je stigla na vrijeme...

D. P.

NOGOMET

Pobjede vodećih

Minimalnom pobjedom protiv Osijeka (1-0), Dinamo je zadržao osam bodova prednosti ispred Hajduka koji je na gostovanju svladao Zagreb (4-2). Gostujućom pobjedom protiv Intera (0-1), Slaven je potvrdio treću poziciju na tablici 1. HNL. Ostali rezultati 20. kola: Rijeka – Lokomotiva 0:0, Zadar – Šibenik 0:1, Split – Lučko 1:1, Cibalia – Karlovac 2:0, Istra 1961 – Varaždin 2:1

Tablica: Dinamo 48, Hajduk 40, Slaven 34, Split 32, Lokomotiva, Osijek, Cibalia 29, Rijeka 28, Zagreb 25, Inter 24, Zadar 22, Istra 1961 21, Šibenik 20, Lučko 16, Karlovac 14, Varaždin 8

KOŠARKA

Cedevita bolja od Cibone

Hrvatski derbi 23. kola ABA lige pripao je košarkašima Cedevite koji su nakon dva produžetka svladali Cibonu (106-102) u Draženovu domu i potvrdili drugo mjesto na tablici regionalne košarkaške lige s 41 osvojenim bodom. Novim porazom Cibona je ostala na 35 osvojenih bodova u diobi šestoga i sedmog mjesta, dok se treći hrvatski predstavnik Zagreb CO s 33 boda nalazi na desetom mjestu.

HOKEJ

Poraz Medveščaka

Hokejaši hrvatskog prvaka poraženi su na domaćem ledu protiv KAC-a (0-4) u prvom polufinalnom susretu doigravanja za naslov prvaka EBEL lige. Gostujuća momčad iz Klagenfurta neugodno je iznenadila »Medvjede« koji su tijekom regularnog dijela sezone pet puta bili bolji u međusobnim duelima. Momčad koja prva stigla do četiri pobjede izborit će plasman u finale.

TENIS

Krajan ostaje izbornik

Upravni odbor HTS-a potvrdio je izbornički mandat Željku Krajanu i za naredni duel u Davis kupu koji će Hrvatska igrati od 6. do 8. travnja ove godine protiv Argentine u Buenos Airesu. Susret se igra na zemljanoj podlozi, a nominacije za igrače bit će poznate desetak dana prije.

RUKOMET

Zagreb CO – Metalurg

Ždrijeb osmine finala Lige prvaka donio je Zagrebu za protivnika momčad Metalurga, prvaka Makedonije, na čijem se čelu nalazi proslavljeni hrvatski stručnjak i nekadašnji trener »Zagrebaša«, Lino Červar. Makedonci su domaćini u prvom susretu koji bi se trebao igrati u razdoblju između 14. i 18. ožujka.

NAMA JE DOVOLJNO DA ZNATE ZA NAS FUNERO

Privatno pogrebno poduzeće
- Subotica, Karađorđev put 2,
- Telefon (danonoćno):
(024) 55-44-33

Raspored sprovoda i umrlice na
Internetu: www.funero.co.rs
e-mail: funero@funero.co.rs

Kod smrti umirovljenika umanjujemo račun
za iznos posmrtno pomoći koju daje PIO.

Izdajem dvosoban namješten stan u centru Subotice. Tel.: 064-9699933.

Prodajem prirodne rakije od dunje, šljive i miješanog voća. Tel.: 024-532-179; 0628170152.

Prodajem stan 42 m² u Kerskom naselju. Može zamjena za poljoprivredno zemljište (okolica Starog Žednika, Đurđin, Mala Bosna, Verušić). Cijena: 20.500 eura. Tel.: 069 2355039.

Hrvatska glazbena udruga »Festival bunjevački pisa-ma« iz Subotice moli ljude dobre volje da im daruju polovni pianino ili bolju klavijaturu (sintisajzer) potrebnu za aktivnosti udruge. Predstavnik udruge možete kontaktirati na telefon: 060/016-1167.

Kupujem: plinske boce, plaćam 1000 dinara, krupnjak krupač Odžaci do 70 eura, a Lifam do 50 eura i kupujem traktor IMT ili Rakovica, priključne strojeve, motokultivator. Tel.: 063-8131246.

Izdajem sobe s kupatilom i upotrebom kuhinje u Makarskoj. Parking osiguran. Tel.: 021 6433 – 395; 060 6331 910; 00 385 21 617 909.

Prodajem nedovršenu kuću na placu od 400 m² u Tavankutskoj ulici, preko puta Blaškovo križa, u blizini centra grada. Tel.: 062 513 798.

Izdajem u Novom Sadu, kod Master centra dvosoban namješten stan, 56 četvornih metara, I. kat. Cijena 150 eura, plus depozit. Tel.: 064 3486975

Izdajem poslovni prostor u Subotici veličine 240 m² (radionica/skladište 100 m², 2 ureda 56 m² i 4 prazne

prostorije za maloprodaju ili usluge) u Ulici Ivana Ivanića br. 33 (iz Braće Radića). Tel.: 069 754 202.

U Subotici na Radijalcu izdajem jednokrevetnu namještenu sobu s upotrebom kupaonice, CG CATV, za učenika-cu studenta-cu nepušača. Tel.: 024-558227 ili 061-1979116.

Izdajem u Novom Sadu, kod Master centra dvosoban namješten stan, 56 četvornih metara, I. kat. Cijena 150 eura, plus depozit. Tel.: 064 3486975

Izdajem poslovni prostor u Subotici veličine 240 m² (radionica/skladište 100 m², 2 ureda 56 m² i 4 prazne prostorije za maloprodaju ili usluge) u Ulici Ivana Ivanića br. 33 (iz Braće Radića). Tel.: 069 754 202.

Torte i kolače pravim. POVOLJNO. Tel.: 024-527-499 i 064-18-39-591.

Prodajem sliku ulje na platnu hrvatskog slikara Ivana Čorka. Slika je stara 50-60 godina. Tel.: 061-139-19-52.

Prodajem ulje lavande, pomaže kod problema s: bakterijom eserihije coli, bronhijalne astme glavobolje. Tel.: 064-29-42-338.

Jeftino se prodaje sljedeća dječja oprema: dječji krevetac, dječja kolica, ljetna kolica, hodalice, hranilica, igračka Kengur, ruksak za nošenje bebe. Tel.: 24-525-232

U najljepšem dijelu Kertvaroša u Subotici 800 m od Gradske kuće prodaje se dio obiteljske kuće cca 60 m spremno za adaptaciju za 15.500 eura. Tel.: 063-8838747 i 024-572-875.

Kupio bih vjetrenjaču za 12V.=750W. Može nekompletan ili neispravan. Tel.: 061 691 92 37.

U Subotici, na Radijalcu, izdajem jednokrevetnu namještenu sobu s upotrebom kupaonice, CG, CATV. Za učenika ili učenicu, studenta, nepušača. Tel.: 024 558 227 ili 061 19 79 116.

Izdajem dvosoban namješten stan u Zagrebu (Folnegovićevo naselje), 3 kreveta, plinsko grijanje, blizina tramvajske stanice. Cijena: 300 eura. Tel.: 00381 63 8820654 (Srbija) ili 00385 91 1770000 i 00385 98 819437 (Hrvatska).

Prodajem zbirke zadataka za pripremu državne mature za hrvatski, engleski, matematiku, fiziku, kemiju i biologiju. Tel.: 063 8820654.

Tražim mlađu žensku osobu koja nije u radnom odnosu za poslove u kući. Tjedno dva puta po par sati. Tel.: 024 520 764. Zvati od 12 do 14 sati.

Povoljno prodajem 80 knjiga iz kompleta »Pet stoljeća hrvatske književnosti«. Tel.: 024/542-754.

Prodajem petosobnu kuću na kat u centru Kertvaroša, može za 2 obitelji, od čvrstog materijala izgrađena 1966.-1968., gradsko grijanje, voda, trofazna struja, parket, cca 200-200 m², plac cca 500 m². Tel.: 024-545-901.

Čamci od belog slavonskog hrasta, po vašim ili mojim dimenzijama, prijevoz po dogovoru. Petar Okrugić, Morović. Tel.: 064-3467056; www.okrugic-camci.co.rs

Primila bih u svojoj kući u Bačkoj Topoli dvije ili tri osobe za izdržavanje; primam i nepokretne. Plaćanje po dogovoru. Tel.: 069-177-17-99.

Pakrac – na prodaju odmah useljiva obiteljska kuća – dvokatnica površine oko 280 m² sa svim priključcima. Dokumentacija o vlasništvu uredna. Tel.: 00 381 62 788 932.

Prodajem kvalitetan bolnički električni krevet i toaletnu stolicu u odličnom stanju. Tel.: 062 890 16 44.

Izdajem poslovni prostor u Subotici, 54m², strogi centar, pješačka zona, ulični deo 10 m, sve u staklu. Tel.: 063 516-300.

Prodajem Opel Astru 2001 godište 1,6 plin atest do 2018 godine, registriran do 16. 6. 2012. godine Cijena 2700 eura. Tel.: 064-1826160.

Besplatni mali oglasi uz kupon iz »Hrvatske riječi«

Poštovani čitatelji našeg i vašeg tjednika, I dalje nastavljamo objavljivati rubrike malih oglasa u kojoj ćete moći objavljivati sve ono što želite prodati, mijenjati, kupiti ili darovati. Jedini uvjet za objavu vašeg malog oglasa je priložen kupon kojega objavljujemo u svakom broju »Hrvatske riječi«. **Jedan poslani kupon važit će za četiri broja.** Duljina malog oglasa ne smije prelaziti više od 30 riječi.

Uredništvo

Pretplatite se!

Uz popust od 20%

TUZEMSTVO

- ☐ 6 mjeseci = 1.000 dinara
☐ 1 godina = 2.000 dinara

INOZEMSTVO

- ☐ 6 mjeseci = 40 EURA
☐ 1 godina = 80 EURA

Dostavite nam kopiju uplatnice i popunite adresu na koju želite da Vam stiže »Hrvatska riječ« svakog tjedna.

HRVATSKARIJEČ

Ime i prezime: _____
 Ulica i broj: _____
 Mjesto i zemlja: _____
 Telefon i e-mail: _____

Hrvatska riječ u PDF-u

Pretplata na internetsko izdanje tjednika

- * **Tuzemstvo: 1000 dinara godišnje**
- * **Inozemstvo: 10 eura godišnje**

Nalog otvorite na: www.hrvatskarijec.rs/pretplata

SWIFT: VBUBRS 22
 VOJVOĐANSKA BANKA
 AD MS FIL. SUBOTICA
 IBAN: RS3535500000200292421
 NIU Hrvatska riječ,
 Trg cara Jovana Nenada 15/II, 24000 Subotica.

Ovu narudžbenicu i uplatnicu pošaljite na adresu uredništva:
 NIU »Hrvatska riječ«,
 Trg cara Jovana Nenada 15/II,
 24000 Subotica
 Uplatu izvršiti na broj žiro računa
 355-1023208-69

Ljubavi ne manjka

Od 14. siječnja 1995. godine u obitelji Jelice i Marinka Đanića
dom nalaze djeca kojima je neophodan, a svojega nemaju

Piše: Ivan Andrašić

Od 14. siječnja 2005. godine u obitelji Jelice i Marinka Đanića iz Sonte, čija su dvojica sinova, Marinko i Igor, već odavno zasnovala vlastite obitelji i otišla svojim putevima, opet se čuje djetinji smijeh. Ponekad i plač. Jelica je, u godinama kad je već trebalo razmišljati o mirovini, zbog gašenja poduzeća ostala bez uposlenja, a Marinko je obrtnik, ličilac. Zbog opće neimaštine posla je i kod njega sve manje, pa su i sve složeniji problemi preživljavanja.

UDOMITELJI

I pokraj svih problema današnjice, ljubav je jedino čega u ovoj veseloj obitelji ne manjka. Kućom odjekuje razdragani dječji smijeh. Trogodišnji David je od travnja 2009. godine punopravni član obitelji. Jelica i Marinko su za njega postali, ne odmah, nego kad je progovorio, mama i stari.

»Oduvijek smo složno radili i mukotrpno zarađivali za kruh i krov nad glavom. Uspjeli smo izgraditi obiteljsku kuću, lišavajući se puno toga. No, nije mi žao toga dijela života, žao mi je što smo ostali sami. Sinovima ne mogu ništa zamjeriti, zasnovali su svoje obitelji i, poput mnogih mladih Sonćana, potražili svoj kruh tamo gdje ga ima. Prije osam godina zaintrigirao nas je jedan javni poziv iz apatinskog Centra za socijalni rad. Tražili su obitelji koje su spremne prihvatiti djecu u svojstvu udomitelja, a imaju i potrebne uvjete za njihovo odrastanje i odgoj. Poslije puno razgovora i razmatranja svih pozitivnih i negativnih momenata, Marinko i ja smo riješili ući u tu priču i prijavili smo se u Centar. Prošli smo i određenu edukaciju, a od 14. siječnja 2005. godine obitelj nam se znatno proširila«, priča Jelica pod opsadom poljubaca maloga Davida. Obitelj Đanić tada

je postala »bogatija« za troje djece rođene u neprilagođenoj obitelji. Biološka majka nije bila u stanju othraniti ih, a otac nije živio s njima, niti su znali za njega. Maja (11 godina), Đuka (10) i Andrijana (6) tako su dodijeljeni udomiteljskoj obitelji Đanić. »U početku je sve za nas bilo pomalo neobično. Djeca su bila na neki način prestrašena, teško su se uklapala u normalan život. Kao da im je bilo neobično što ne manjka kruha, a i spavaju u čistim i toplim sobama. Kako vrijeme čini svoje, prihvatili su naš način života, a Jelica i ja smo bili sve zadovoljniji promjenama u njihovom ponašanju. Zadržali su se kod nas do rujna 2008. godine, a kako im se majka tada preudala i pribavila potrebne papire, djeca su ponovno dodijeljena njoj i očuhu. Nedugo potom najstarija, Maja, poginula je u prometnoj nesreći i to nam je, bez obzira što nisu više bila u našoj obitelji, donijelo veliku

tugu«, prisjeća se suznih očiju Marinko. Potom su im dodijeljeni brat i sestre, Slađan (12), Dijana (11) i Katarina (8). U procesu njihovog odgoja nisu uspjeli ništa napraviti. Slađan je već bio vrlo problematično dijete i nikako se nije uspijevaio prilagoditi. Stalno je stvarao probleme, bio je sklon i prisvajanju onoga što nije njegovo i tu su Đanići bili nemoćni, a ova su se djeca kod njih zadržala nepunih šest mjeseci.

BEBA U DOMU

Od travnja 2009. godine u njihov je dom toplinu unijela jedna desetomjesečna beba, David. »Tko je tada pogledao Davida, nije vjerovao da ima deset mjeseci. Bio je strahovito pothranjen, doslovno u velikoj opasnosti od gašenja svih životnih funkcija. U toj je dobi imao svega 2,5 kilograma. Marinko i ja smo se borili za njega, a i David je imao strahovitu volju za životom. Koliko smo mi bili uporni, bio je i on. Nije bio probirač, hranili smo ga prirodnom hranom i tako su mu se osjetila polako vraćala u funkciju. Danas ima isprofilirane ukuse, nešto voli manje, nešto više, neke vrste hrane jednostavno obožava, ali uredno pojede sve što mu je servirano. Toliko smo se vezali za njega, jednostavno se plašim dana kad ćemo se razdvojiti. S njim smo proživjeli i nicanje zubića i prvu riječ i prvi korak, probdijeli smo uz njega puno noći, kako 'stari' kaže, mazili smo ga i pazili više nego svoje rođene. Jednostavno od one nemoćne bebe kod nas se transformirao u dijete puno energije, puno životne radosti. Sada jedva čekamo da pođe u vrtić, pa i u školu. Voljela bih da nam Centar dodijeli bar još jedno dijete njegove dobi, mislim da bi mu djetinjstvo tada bilo puno sadržajnije«, priča Jelica, a David za to vrijeme šeće od »mame« do »staroga«, prinoseći im obraze na poljupce.

I jaja se mogu oslikati

Uz svaku pomisao na Uskrs, neraskidivo je vezana i najveća radost našega djetinjstva – šarena jaja. Naše bake i majke bile su prave umjetnice u pripremi najveće radosti za svoju djecu i unučad. Jaja su najljepše i najoriginalnije šarana, uz uporabu mašte, lukovine, listova raznih trava, voska, u vrijeme dok još na tržištu nije bilo boja u vrećicama, samoljepljivih sličica i sl. Danas su rijetke osobe koje imaju ideja, volje i vremena za ove starinske zanimacije. Jedna od njih je samouka umjetnica iz Sonte Anđelka Mihaljev. Ona već godinama ima rijedak i neo-

bičan hobi – oslikavanje jaja. Počela je s kokošnjima, pačjima, guščjima, prepeličjima, a posljednjih godina specijalizirala se za oslikavanje nojevih jaja. »Moj dar za umjetnost otkrio je još moj nastavnik likovnog u osnovnoj školi, Miodrag Dželetović. Dosta je radio sa mnom individualno, uvodio me u teoriju umjetnosti, ali mi je davao i vrlo dragocjene poduke iz prakse. Željela sam poslije osnovne škole nastaviti s izobrazbom u umjetnosti, no, kako to već obično biva, život je htio drukčije. Moje želje potisnute su u dubinu duše, a vremenom su prvi plan zauzeli obitelj, uposlenje i sve ostalo vezano uz njih. Kada je poduzeće u kojem smo suprug i ja bili uposleni propalo, suočila sam se s viškom vremena. Kako sam puno čitala, naišla sam i na jednu reportažu o čovjeku koji se bavio oslikavanjem jaja. Umjetnička žica, koja je svih tih godina bila prikrivena, tada je izbila na površinu«, priča Anđelka, pokazujući nam dva najnovija oslikana jaja od noja. Kaže da je počela, što je i logično, s oslikavanjem kokošnjih jaja. Početak, kao i svaki drugi, bio je mukotrpan. Jaja baš i nisu bila poslušna. »Danas znam da je najbitnija priprema jaja za oslikavanje. Čovjek mora imati mirnu ruku i dobar osjećaj u prstima. Na suprotnim tjemenu izbuše se dvije rupice kroz koje se ispuše bjelance i žumance. Uz pomoć šprica u praznu ljusku se ubacuje voda, kako bi se ispirala. Taj postupak se ponavlja više puta, jer, ukoliko se dobro ne ispere i ne osuši, umjetničko djelo kasnije zna prilično neugodno mirisati«, priča uz smijeh Anđelka. Na jajima koja su već oslikana prevladavaju motivi polja i salaša, šarenilom uskrsni. »U duši sam jedno veliko dijete koje je jako puno vremena provelo kod tetke na salašu. Tada je u dijelu atara Sonte koji se proteže sve do obale Dunava bilo jako puno salaša. Svi ti motivi 'zapretani su' i danas u mojoj duši i neraskidivo me vežu za bezbrižno djetinjstvo u prostoru kojega je, za moje djetinje oči, ograničavalo samo nebo. Nije mi potrebna nikakva fotografija, sjećanja su mi izuzetno jaka. Za djetinjstvo me vežu uskrsni motivi i sjećanja na uskrse kod tetke. Djece je na salašu bilo puno, novaca malo, pa nam je 'zec' donosio ponajviše šarana jaja, orahe, jabuke i ostale proizvode kućne radinosti. Tetku je upravo siromaštvo naučilo umjetnosti izrade svega i svačega u vlastitu domu«, prisjeća se Anđelka ranog djetinjstva. Danas je od rijetkih koji imaju priliku oslikavati nojeva jaja. »Sončani Eva i Marin Tadijan imaju farmu nojeva. Ideja mojega supruga Stevana o oslikavanju ovih mega-jaja zazvučala mi je kao novi izazov, ali sam se malo 'preznila' zbog tržišne cijene nojevih jaja. Kontaktirali smo Tadijanove i na naše veliko iznenađenje, oni su se oduševili idejom, a jaja nam nisu naplatili. U znak zahvalnosti pripremila sam za njih uskrsnji dar, razumljivo, bilo je to jaje od njihovih nojeva, oslikano uskrsnim motivom. S njima još i danas surađujem, na obostrano veliko zadovoljstvo«, završava priču Anđelka Mihaljev.

9. ožujka 2012.

U NEKOLIKO REDAKA

Ožujak

Konačno je stigao i treći mjesec ove godine – ožujak, koji nam donosi, barem se nadamo, oproštaj od zime koju ćemo upamtiti po golemim količinama snijega i veljači kakve dugo nije bilo.

Ali, kako to već biva u životu, ružno se brzo zaboravi, osobito na toplom ožujskom suncu i prirodnoj toploti sve viših temperatura. I što je jednako važno – sve ćemo manje imati briga oko grijanja...

FOTO KUTAK

Počinje...

POZIVAMO ČITATELJE DA NAM POŠALJU NEKU SVOJU ZANIMLJIVU FOTOGRAFIJU

KVIZ

Đurđica Cvitanović

Koje godine i gdje je rođena povjesničarka umjetnosti Đurđica Cvitanović?

Gdje je stekla znanstvenu naobrazbu?

U kojem časopisu je objavila svoj prvi znanstveni rad?

O kome je bila njezina prva monografija, objavljena 1969. godine?

Što je bila tema njezine doktorske disertacije?

Kojoj oblasti istraživanja je posvećivala veliki dio pažnje?

Za što se osobito zalagala u svome znanstvenom radu?

Koje godine je dobila oredjen predsjednika Republike Hrvatske?

Kada i gdje je umrla Đurđica Cvitanović?

Rođena je 1924. godine u Gospiću.
Diplomirala je povijest umjetnosti na Filozofskom fakultetu u Zagrebu.
U časopisu »Peristil« (1967/68).
O životu i djelu glasnogovornika zagrebačkog arhitekta Kune Waldmanna.
»Barokna sakralna arhitektura u Hrvatskoj«.
Pavlinskoj umjetnosti, arhitekturi i slikarstvu.
Borbi za konzervaciju svakoga vrijednog objekta.
1996. godine.
Umrla je 12. svibnja 2009. godine, u Zagrebu.

VICECI

Šetaju đaci ulicom i naiđu na odrpanog skitnicu koji sjedi na klupi u parku. Mali Perica se obrati učiteljici:

- Učiteljice, ovaj čovjek sigurno nikada nije ništa pitao u školi?

- Otkud ti sada to Perice, molim te? – iznenadi se učiteljica

- Pa zar nam vi ne ponavljate stalno: »Tko pita ne skita!«

Pita nastavnik Ivicu:

- Koliko je 8x7?

- 57 – odgovara prozvani učenik.

- Odgovor je točan ukoliko računaš i jedinicu koju ću ti odmah upisati u dnevnik.

U tri riječi - **SVJEŽE, DOMAĆE, ZDRAVO !**

JKP "Суботичке пијаце"
Szabadkai Piacok KKV
JKP "Subotičke tržnice"

www.supijace.co.rs

**MILENIJUM
OSIGURANJE**

- Registracija i osiguranje motornih vozila,
- Najpovoljnije osiguranje imovine,
- Kasko osiguranja motornih vozila i radnih strojeva plaćanjem na 12 rata
- Osiguranje robe u transportu i osiguranje nezgode
- Putna zdravstvena osiguranja
- Sigurna i brza isplata štete

POSTANITE I VI ČLAN VELIKE PORODICE »CROATIA OSIGURANJA« D.D. IZ ZAGREBA

»Milenijum osiguranje« A.D.O. Beograd-Filijala Subotica
24000 Subotica, Karadordev put 38, telefon +381(24) 555-867 i 552-406
e-mail: mios@tippnet.rs
www.milenijum-osiguranje.rs
Radno vrijeme: od 8 do 16 sati

SVE NA JEDNOM MJESTU

JKP POGREBNO

SUBOTICA, TRG ŽRTAVA FAŠIZMA BROJ 1.

KONTAKT TELEFON
ZA DETALJNIJE INFORMACIJE
+381(24) 66 55 44
DEŽURSTVO 0-24 SATA

VIKEND AKCIJA 9.3 - 12.3.2012.

Komplet za riblji paprikaš 400 g

1 kg 739.75 din

295.90 ~~329.90~~ din

Grašak Fresco 1 kg

109.90 ~~129.90~~ din

Čokoladno mlijeko 1 l

99.90 ~~115.90~~ din

Sok Sinalco Rosso 2L

1 litra 37.45 din

74.90 ~~85.90~~ din

Kava C 100g

1 kg 669.00 din

66.90 ~~74.90~~ din

Tijesto fida 250g

1 kg 130.00 din

32.50 ~~37.50~~ din

Plazma posna 150g

82.50 ~~93.50~~ din

Deterdžent za rublje Rubel Power Fresh 2kg + 400g GRATIS

1 kg 100.79 din

241.90 ~~289.90~~ din

Čaše sigma dekor linija 6kom

219.90 ~~279.90~~ din

JAVNI POZIV ŽENAMA U POLJOPRIVREDI *Program obuke žena u agrobiznisu*

Agrobiznis projekt Američke agencije za međunarodni razvitak (USAID) u suradnji s Pokrajinskim tajništvom za rad, zapošljavanje i ravnopravnost spolova, pokreće Program obuke žena u agrobiznisu. Program je namijenjen isključivo ženama koje imaju poslovnu ideju pokretanja biznisa u sektoru agrobiznisa na području Grada Subotice (uključujući gradska i prigradska naselja i mjesne zajednice). Pravo sudjelovanja u edukativnom programu, kao i u programu finansijske potpore možete ostvariti ako zadovoljavate sljedeće uvjete natječaja:

- Da ste aktivni ili planirate biti u nekom od sljedećih sektora: stočarstvo, mljekarstvo, voćarstvo (jagodičarstvo i drvenasto voće), sakupljanje i prerada gljiva, začinsko i aromatično bilje, povrtlarstvo.
- Vaše prebivalište nalazi se na području Grada Subotice.

Prednost prilikom odabira imat ćete ukoliko ste:

- Nezaposleni i registrirani u Nacionalnoj službi za zapošljavanje ili
- Članica poljoprivrednog gospodarstva ili kućanstva i nezaposlena ili
- Nositeljica poljoprivrednog gospodarstva i nemate registriran biznis na svoje ime (SZR, STR ili d.o.o.) niti ste stalno zaposleni i prijavljeni u obiteljskoj tvrtki ili
- Članica ženske poljoprivredne zadruge.

Prijava zainteresiranih kandidatkinja traje **do 20. ožujka 2012.**

Napomena: Program je u prvom redu namijenjen nezaposlenim ženama, ali ukoliko imate ideju za agrobiznis koji želite započeti iako ste zaposleni na drugom mjestu, prijavite se, a Vaša će se prijava razmotriti.

INFORMACIJE O PROGRAMU

Program obuke sastoji se od nekoliko faza:

1. Selekcija polaznica - druga polovica ožujka 2012. godine.
2. Program obvezatne besplatne obuke tijekom koje će polaznice razraditi svoju poslovnu ideju u biznis plan održat će se u ožujku i travnju 2012. godine.
3. Mjesta održavanja obuka bit će naknadno priopćena. Obuka se sastoji od ukupno tri dijela i svaki traje po 2 dana (razrada biznis ideje, marketing i financije). Polaznice su u obvezi redovito pohađati program obuke.
4. Po završetku obuke najbolji biznis planovi bit će preporučeni USAID Agrobiznis projektu, Vladi AP Vojvodine (Pokrajinskom tajništvu za rad, zapošljavanje i ravnopravnost spolova) i Gradu Subotica, nakon čega će Grad Subotica odabrati koje će biznis planove finansijski poduprijeti.
5. Financiranje biznis planova odvijat će se po proceduri koju odrede USAID Agrobiznis projekt, Pokrajinsko tajništvo za rad, zapošljavanje i ravnopravnost spolova i Grad Subotica.

KAKO SE PRIJAVITI ZA OVAJ PROGRAM?

Popunite upitnik-prijavu koji se nalazi u nastavku Poziva. Upitnike-prijave možete preuzeti svakog radnog dana u:

Gradske uprave Subotica, Trg slobode 1, Subotica

i s internetske prezentacije Grada Subotice www.subotica.rs

i u USAID Agrobiznis projektu, Školska 3, Novi Sad

Izabrane sudionice obavijestit ćemo osobno o datumima obuka i daljnjim koracima.

Prijave slati na sljedeću adresu:

Gradska uprava Subotica

Služba za lokalni ekonomski razvitak, gospodarstvo i poljoprivredu

Trg slobode 1

24000 Subotica

ili predati osobno u Uslužnom centru Gradske uprave Subotica.

Dodatne informacije možete dobiti na brojevima telefona: 024 626 891 i 024 626 874